

EURO LIBER

William MacDonald

U čemu je
razlika?

Pomoć za razumijevanje Biblije

Revidirano i prošireno izdanje

U čemu je razlika?

Važne biblijske doktrine u žarištu

William MacDonald

Autor Komentara Novoga i Staroga zavjeta

Here's the Differences

by William MacDonald

Copyright © 1999 by William MacDonald

Published in the USA by Gospel Folio Press

P. O. Box 2041, Grand Rapids, MI 49501-2041

Copyright za hrvatsko izdanje: © 2016 Euroliber d.o.o., Petrova 10, 21000 Split, Republika Hrvatska

Ovo izdanje revidirana je verzija prethodne knjige istoga naslova, izdavača Walterick Publishers.

Copyright za hrvatsko izdanje: © 2016 Euroliber d.o.o., Petrova 10, 21000 Split, Republika Hrvatska

Sva prava pridržana. Nijedan se dio ove knjige ne smije umnožavati, reproducirati niti prenositi u bilo kakvu obliku (elektronički, mehanički itd.) bez prethodnoga pisanog dopuštenja hrvatskoga nakladnika.

Navodi biblijskih tekstova, ako nije drugačije navedeno, preuzeti su iz Biblije u izdanju Hrvatskog biblijskog nakladnika, Varaždin, izdanje 2015.

CIP - Katalogizacija u publikaciji

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U SPLITU

UDK 27-27

MACDONALD, William

U čemu je razlika? : pomoć za razumijevanje Biblije / William MacDonald

; <prijevod Anton Žagar>. - Split :

Euroliber, 2016.

Prijevod djela: Here's the differences. -

Bibliografija.

ISBN 978-953-6423-48-4

I. Biblija -- Interpretacija

160708096

Urednik: Christoph Krumm

Prijevod: Anton Žagar

Lektura: Gordana Pavlović

Dizajn naslovnice: Christoph Krumm

Prijelom teksta: Christoph Krumm

Tiskano: 2016

Sadržaj

Predgovor	7
1. Tri vremenska oblika spasenja.....	10
2. Vidovi opravdanja.....	15
3. Sedam sudova	20
4. Podzemlje i pakao.....	28
5. Vidovi vječnoga života	33
6. Vrste posvećenja	40
7. Dvije naravi	46
8. Sveti Duh – boravak, krštenje i ispunjavanje ..	52
9. Položaj i praksa.....	57
10. Osobna veličina i položajna veličina	64
11. Spasenje i služba.....	67
12. Sudačko i roditeljsko oprostjenje.....	72
13. Odnos i zajedništvo	77
14. Temeljne, važne i manje važne stvari	81
15. Veliki savezi u Pismu.....	90
16. Različita razdoblja	95
17. Izrael, pogani i crkva	102
18. Zakon i milost	108
19. Crkva i kraljevstvo.....	112
20. Razlike u evanđeljima.....	117
21. Dva Kristova dolaska.....	122
22. Faze Kristova povratka	127
23. Dan Gospodnji, Dan Kristov, Dan Božji ..	135

24. Aspekti Kristove slave	138
25. Tajne u Pismu	146
26. Dvostruka ispunjenja	154
Bilješke	158

Predgovor

Svrha ove knjige je ponuditi nekoliko važnih ključeva za proučavanje Pisma, posebno Novoga zavjeta. Svaki vjernik *trebao* bi proučavati Bibliju. Svaki vjernik može proučavati Bibliju. Ali većina nas treba pomoć u tome. Poglavlja koja slijede napisana su da bi ponudila određenu pomoć.

Čitatelj će naučiti da su definicije važne. Biblijske riječi imaju značenja koja ne nalazimo u običnom rječniku. Riječ “tajna” u Božjoj riječi ne znači isto što i u uobičajenom smislu.

Važna je točnost nauka. Treba uzeti u obzir sve reke koji se bave određenom temom da bi se došlo do ispravnog razumijevanja.

Važno je razlikovati stvari koje su različite. Postoje odlomci u jednom evanđelju koji *izgledaju* isto kao i u drugom evanđelju. Međutim, ako ih proučimo u njihovu kontekstu, postaje jasno da prenose potpuno drugačije pouke.

Mnoge teme, kao što su opravdanje i posvećenje, imaju različite faze, a neki događaji, poput Gospodinova dolaska, imaju različite stupnjeve. Često se izbjegava znatna doza zbunjenosti ako ovo vidimo.

Vjernici koji su proučavali prethodno izdanje ove knjige jednoglasno se slažu da im je ona jasno pomogla u otvaranju Riječi te povećala radost proučavanja Biblije. A sada kada izdajemo prošireno izdanje, nadamo se da će koristi biti višestruko uvećane.

1. dio

Razlike u spasenju

1. *Tri vremenska oblika spasenja*

Kada smo tek postali kršćani, većina nas pomislila je na samo jedno spasenje – spasenje naših *duša*. Dok proučavamo Bibliju, automatski pokušavamo svaki put ovoj riječi pripisati ovo značenje. Ali prije ili kasnije otkrit ćemo da ono ne odgovara uvijek.

Nakon toga shvatimo da je *spasenje* vrlo općenita riječ koja znači “izbavljenje”, “sigurnost” ili “zdravlje”. U Filipljanima 1,19, na primjer, Pavao je koristi u kontekstu svog očekivanog izlaska iz zatvora:

“Jer znam da će mi to po vašoj molitvi i potpori Duha Isusa Krista izaći na spasenje.”

U Filipljanima 2,12 *spasenje* znači nešto posve drugo – znači rješenje problema koji se pojavio u crkvi u Filipima. Pojavio se ozbiljan slučaj nejedinstva (Fil 2,14; 4,2). Pavao podsjeća kršćane da je rješenje problema u tome da svi oni imaju ponizno i požrtvovno mišljenje Gospodina Isusa. Zatim u 2,12 kaže:

“Tako, ljubljeni moji, kao što uvijek poslušaste, ne samo kao za moje nazočnosti nego mnogo više sada, za moje nenazočnosti, sa strahom i trepetom radite oko svojega spasenja.”

Drugim riječima: “Rekao sam vam put izbavljenja iz problema koji vas muči. A sada radite na rješenju sa strahom i trepetom.”

U tri odlomka *spasenje* se opisuje kao izbavljenje od utapanja:

“No mornari su gledali kako da pobjegnu s broda pa spustiše čamac u more pod izlikom kao da namjera-

vaju s pramca spuštati sidra. Nato Pavao reče stotniku i vojnicima: 'Ako ovi ne ostanu na brodu, vi se spasiti ne možete.'" (Dj 27,30-31)

"Vjerom Noa, upućen u ono što još ne bijaše vidljivo, pobojavši se, sagradi korabljju na spasenje doma svojega..." (Heb 11,7a)

"U njemu ode i propovjedi i duhovima u tamnici, koji nekoć bijahu neposlušni kad ih ono jednom Božja strpljivost iščekivaše u dane Noine dok se gradila korablja, u kojoj nekolicina, to jest osam duša, bi spašeno vodom." (1 Pt 3,19-20)

Bog je Spasitelj svih ljudi u smislu da sve ljude čuva i uzdržava:

"Ta za to se i trudimo i podnosimo sramotu, jer smo nadu položili u Boga živoga koji je *Spasitelj* svih ljudi, poglavito vjernika." (1 Tim 4,10)

Ali upotrebe riječi *spasenje* ili *spašen* koje nas zanimaju na prvome mjestu one su koje se odnose na izbavljenje od grijeha. Ovo značenje vrlo je uobičajeno u Novome zavjetu.

Ovdje moramo naučiti razlikovati tri glagolska vremena spasenja – prošlo, sadašnje i buduće:

Prošlo – Spašen sam od kazne za grijeh: opravdanje.

Sadašnje – Spašavam se od moći grijeha: posvećenje.

Buduće – Bit ću spašen od nazočnosti grijeha: proslavljenje.

Prošlo vrijeme

Evo nekoliko redaka koji na prvome mjestu govore o spasenju od kazne za grijeh:

“Ta milošću ste spašeni po vjeri! I to nije od vas, Božji je to dar!” (Ef 2,8)

“[Boga] koji nas je spasio i pozvao pozivom svetim...” (2 Tim 1,9a)

“On nas spasi, ne po djelima koja mi u pravednosti učinimo, nego po svojem milosrđu – kupelji novoga rođenja i obnove po Duhu Svetome.” (Tit 3,5)

Obratite pažnju da je riječ *spašen* u ova tri primjera u prošlom vremenu. Međutim, postoje drugi reci koji govore o našem izbavljenju od kazne za grijeh u kojima glagol *nije* u prošlom vremenu.

“I nema ni u kojem drugom spasenja, jer pod nebom nema drugoga imena danoga ljudima po kojem nam se valja spasiti.” (Dj 4,12)

“Jer ako ustima svojim ispovijedaš Gospodina Isusa i srcem svojim uzvjeruješ da ga je Bog uskrisio od mrtvih, bit ćeš spašen.” (Rim 10,9)

Dakle, misli li se na prošlo glagolsko vrijeme spasenja, treba odrediti ne prema *glagolskom vremenu* glagola, već prema *sadržaju* retka. Ako je predmet izbavljenje od prokletstva grijeha koje se događa jednom zauvijek, onda znate da se odnosi na prošlo glagolsko vrijeme spasenja.

Sadašnje vrijeme

Iako je istina da *sam spašen* u prošlosti, jednako je tako istina da *se spašavam* iz dana u dan. Spašen sam

od prokletstva, spašavam se od štete. Spašen sam od kazne za grijeh, spašavam se od moći grijeha. Spašen sam dovršenim Kristovim djelom na križu, spašavam se kroz njegov život i njegovo služenje meni zdesna Bogu. To se misli u npr. Rimljanima 5,10:

“Jer ako se, dok još bijasmo neprijatelji, pomirismo s Bogom smrću Sina njegova, mnogo ćemo se više, pomireni, spasiti životom njegovim.”

Sadašnje glagolsko vrijeme spasenja gotovo je jednako posvećenju – procesu odvajanja od grijeha i onečišćenja za Boga. O tom spasenju, koje je trajan proces, čitamo u Hebrejima 7,25:

“Zato i može u potpunosti spasavati one koji po njemu pristupaju k Bogu kad svagda živi da se zauzima za njih.”

Sljedeći odlomak u kojem nalazimo sadašnje glagolsko vrijeme je 1. Korinćanima 1,18:

“Jer je riječ o križu onima koji propadaju ludost, a nama je koji se spasavamo sila Božja.”

Buduće vrijeme

I na kraju postoji budući aspekt spasenja. Kad susretujemo Spasitelja licem u lice, bit ćemo spašeni od nazočnosti grijeha. Naša tijela bit će otkupljena i proslavljena. U sljedećim recima opisuje se slavno buduće ostvarenje našeg spasenja:

“... jer sada je naše spasenje bliže nego kad uzvjerovavimo.” (Rim 13,11b)

“A mi, koji smo od dana, budimo trijezni, odjenimo oklop vjere i ljubavi, i kacigu, *nadu spasenja*. Jer Bog

nas nije odredio za gnjev, nego za *dobivanje spasenja* po Gospodinu našem Isusu Kristu.” (1 Sol 5,8-9)

“Drugi put će se, bez grijeha, ukazati onima koji ga iščekuju na spasenje.” (Heb 9,28b)

“... vas koji ste silom Božjom po vjeri čuvani za spasenje spremno da se objavi u posljednjemu vremenu.” (1 Pt 1,5)

Sva tri vremena

Ako teško možete uklopiti neki redak u jednu od ovih kategorija, sjetite se da se možda može primijeniti na *sva tri* glagolska vremena. Evo nekoliko primjera:

“A rodit će sina, i nadjenut ćeš mu ime Isus, jer on će spasiti puk svoj od grijeha njihovih.” (Mt 1,21)

“U njemu ste i vi, pošto ste čuli riječ istine – evanđelje spasenja svojega, u njemu ste, pošto uzvjerovaste, i zapečaćeni Duhom obećanim Svetim.” (Ef 1,13)

Dakle, u nekim slučajevima ne morate birati zato jer se jednakom snagom mogu primijeniti na sve tri faze spasenja.

2. Vidovi opravdanja

Novi zavjet naučava da smo opravdani milošću, po vjeri, krvlju, silom, djelima i po Bogu. Ovdje može nastati zabuna, ako ne i proturječje, ako ne shvatimo da se u svakom slučaju radi o *drugom vidu iste pojave*.

Tumačenje opravdanja

Kao prvo, što znači *opravdanje*? *Opravdati* znači “uračunati pravednost”. Ne znači “učiniti pravednim”, već “proglasiti pravednim”. Radi se zapravo o pravnom izrazu, o nečemu što se događa u sudnici.

Sami po sebi nismo pravedni. Nemamo pravednost. Ali kada prihvatimo Isusa Krista kao Gospodina i Spasitelja, Bog nam uračunava pravednost na temelju Kristova zastupničkog djela. Kad smo “u Kristu”, Bog nas pravedno može proglasiti pravednima zato jer je na Golgoti potpuno zadovoljena pravda za sve naše grijehе. Grešnik koji vjeruje odjeven je u svu Božju pravednost. “[Krista], naime, koji ne upozna grijehа, [Bog Otac] za nas grijehom učini da mi budemo pravednost Božja u njemu” (2 Kor 5,21).

Kao što smo spomenuli na početku, opravdanje dolazi po milosti, po vjeri, krvlju, silom, djelima i po Bogu. Kako može biti sve to na ovih šest načina?

Opravdanje po milosti

Kao prvo, opravdanje je *po milosti*. U Rimljanima 3,24 čitamo: “No opravdani su besplatno njegovom milošću kroz otkupljenje što je u Kristu Isusu.” To znači da čovjek ne zasluđuje da bude opravdan. On ne može zaslužiti opravdanje, već ga mora primiti kao dar. Mi-

lost je uvjet po kome Bog udjeljuje opravdanje čovjeku – potpuno nezasluženo i besplatno, kao dar.

Opravdanje po vjeri

Kao drugo, opravdanje je *po vjeri*. “Opravdani dakle po vjeri, imamo mir s Bogom po Gospodinu našem Isusu Kristu” (Rim 5,1). To znači da grešnik mora primiti opravdanje jasnim činom pouzdanja u Spasitelja. Uz priznavanje da zaslužuje samo pakao, mora prihvatiti Gospodina Isusa kao onoga koji je na križu platio kaznu za njegove grijeha.

Milost je Božji silazak do grešnog čovjeka i ponuda opravdanja kao besplatnog dara na temelju Kristova otkupiteljskog djela na Kalvariji. Vjera znači ispružanje obraćenog čovjeka prema Bogu i primanje dara od Boga bez ikakve primisli o zaslugama zbog karaktera ili zarađivanja po djelima.

Opravdanje krvlju

Opravdanje je također *krvlju*. “Mnogo ćemo se više dakle sada, kad smo opravdani krvlju njegovom, po njemu spasiti od gnjeva” (Rim 5,9). Naravno, ovo se odnosi na cijenu koja je plaćena da bismo mogli biti opravdani. Bezgrešni Spasitelj prolio je svoju dragocjenu krv da bi namirio dug koji su nakupili moji grijesi. Ogromna vrijednost mog opravdanja vidi se u neizmjerljivoj cijeni koja je plaćena da se ono osigura.

Opravdanje silom

Iako ne postoji biblijski redak koji mnogim riječima kaže da smo opravdani *silom*, ova istina sadržana je u Rimljanima 4,25: “... koji bi predan zbog prijestupa naših i uskrišen radi našega opravdanja.” Naše opravdanje ovdje se izravno povezuje s uskrsnućem Kristovim.

I to s pravom! Da on nije uskrsnuo, naša vjera bila bi uzaludna i još uvijek bismo bili u svojim grijesima (1 Kor 15,17). Dakle, naše opravdanje neodvojivo je povezano sa silom koja je uskrisila našega Gospodina Isusa od mrtvih. Zato s pravom možemo reći da smo opravdani silom.

Opravdanje djelima

Opravdani smo *djelima*. “Vidite dakle da se čovjek opravdava djelima, a ne samo vjerom” (Jak 2,24). Čini se da ovdje imamo jasno proturječje. Apostol Pavao nepogrešivo naučava da smo opravdani samo po vjeri. Ali čini se da Jakov ovdje kaže: “Ne nije tako, opravdani smo djelima.” Međutim, Jakov to *ne* govori. On ne naučava da se početno opravdanje stiče činjenjem dobrih djela. A također ne govori da smo opravdani vjerom i djelima zajedno. On govori da smo opravdani *vjerom koja rezultira životom dobrih djela*.

Beskorisno je osobi da ima vjeru ako nema djela koja to podržavaju. Ljudi takvoj osobi ne vjeruju. Takva vjera – vjera koja je samo u riječima – beskorisna je (Jak 2,14-17). Prava je vjera nevidljiva, ali može se pokazati djelima (Jak 2,18). Abraham je opravdan time što je vjerovao Bogu (Post. 15,6), ali godinama kasnije pokazao je da je njegova vjera prava tako što je bio voljan prinijeti svoga sina Izaka kao žrtvu paljenicu (Post 22,9-14). Rahaba je dokazala stvarnost svoje vjere skrivajući izraelske uhode i pomažući im da uteknu (Jak 2,25). Dakle, kad govorimo o opravdanju djelima, želimo reći da su djela izvanjsko očitovanje da smo doista opravdani vjerom. Djela nisu uzrok, već *posljedica*. Ona nisu korijen, već *plod* koji nas opravdava pred drugim ljudima.

Opravdanje po Bogu

I na kraju, opravdani smo *po Bogu*: “Tko će podići tužbu protiv izabranika Božjih? Bog opravdava.” (Rim 8,33). On je taj koji nas proglašava pravednima.

Sažetak

Kad sve ovo stavimo zajedno, otkrivamo da Novi zavjet naučava da smo opravdani:

milošću – što znači da ne zaslužujemo opravdanje,
vjerom – što znači da ga moramo prihvatiti,
krvlju – što znači da smo otkupljeni Spasiteljevom smrću,
silom – što znači da uskrsnuće dokazuje da je Bog zadovoljan Spasiteljevim djelom,
djelima – što znači da, ako smo istinski opravdani po vjeri, postojat će dobra djela da to pokažu drugima i po Bogu – što znači da on opravdava one koji vjeruju u Isusa.

Svi ovi vidovi opravdanja izraženi su pjesnički u sljedećoj pjesmi:

*Božja suverena milost pozvala me
Da mjesto svoje u nebu imam;
Bila je to želja njegove volje;
Opravdana sam milošću.*

*U pravo vrijeme Krist umrije na Golgoti;
Tamo je tekla ta crvena rijeka
Koja i najgoreg čini bijelim kao snijeg;
Opravdana sam krvlju.*

*Bog ga je uskrisio, to je njegov znak
Ako se pojave ikakve sumnje;
Njegovo uskrsnuće gasi svaki strah;
Opravnana sam silom.*

*Sveti Duh vodio me
U ono što govori Pismo;
Shvatih istinu: Krist za me umrije!
Opravnana sam vjerom.*

*A sad, ako sumnjaš da sam Kristova,
Ako sa sumnjom gledaš,
Djelima pokazat ću da sam njegova;
Opravnana sam djelima.*

*Slavim Boga, sve je od njega:
I milost i vjera i krv,
I uskrsnuće i sila i djela;
Opravnana sam po Bogu!*

Helen H. Shaw

3. *Sedam sudova*

Kod proučavanja Biblije važno je shvatiti da postoji mnoštvo različitih sudova te da ih treba razlikovati na temelju uključenih ljudi, vremena, mjesta, osnove za sud te konačnog ishoda. Na primjer, mnogi misle da je sud nad narodima isto što i sud pred velikim bijelim prijestoljem. Pažljivo proučavanje otkriva da su ti sudovi vrlo različiti.

Pažljiv proučavatelj sigurno će uočiti da ne postoji neki "opći sud" na kojem se pojavljuju i vjernici i nevjernici pred Bogom da bi čuli izricanje presude za sebe.

Ovdje se bavimo sa sedam važnijih sudova koje nalazimo u Božjoj riječi.

1. *Sud nad ljudskim grijehom*

Bog je sudio grijehu na Kalvariji kad je Gospodin Isus ponio kaznu za grijeh u svome tijelu na križ. Spasitelj je umro za grijehе svijeta:

"Jer ljubav nas Kristova obuzima kad ovo pomislimo: ako jedan za sve umrije, tada svi umriješe; i za sve umrije da oni koji žive ne žive više sebi, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu." (2 Kor 5,14-15; kurziv dodan)

"I on je pomirnica za grijehе naše, i ne samo za naše nego i za grijehе svega svijeta." (1 Iv 2,2; kurziv dodan)

Kad je umro, učinkovito je platio kaznu za grijeh. Njegova prolivena krv ispunila je sve zahtjeve Božje pravednosti protiv grijehа. On je osigurao način po kojem Bog može spasiti bezbožne grešnike bez odobravanja grijehа ili kompromitiranja svoje svetosti. Njegovo

djelo otkupljenja ima neograničenu snagu uklanjanja grijeha.

Međutim, njegovo djelo na križu ne spašava svakoga automatski. Njegovo zastupničko djelo bilo je *dovoljno* da pokrije grijeha cijeloga svijeta, ali koristi od tog djela imaju samo oni koji se obrate i pouzdaju u Gospodina Isusa.

Kad osoba prihvati Krista kao svog Gospodina i Spasitelja, zauvijek je slobodna od krivice i kazne za grijeh. Nikada neće završiti na vječnome sudu za grijeh zato jer je Isus ponio osudu, a Bog neće tražiti plaćanje dva puta. Vjernik po vjeri prima sudačko oprostjenje jednom zauvijek.

2. Samoprosudba vjernika

Nakon što je osoba spašena, od nje se traži da u svom životu provodi određenu vrstu samoprosudbe. To znači da mora ispovijedati i napuštati grijeh čim postane svjesna da se dogodio. O tome Pavao govori u 1. Korinćanima 11,27-32:

“Zato tko god jede ovaj kruh ili pije čašu Gospodinovu nedostojno, bit će kriv za tijelo i krv Gospodinovu. No neka čovjek ispituje sama sebe pa tako jede od kruha i pije iz čaše. Jer tko jede i pije nedostojno, osudu sebi jede i pije, ne razlikujući tijelo Gospodinovo. Zbog toga su među vama mnogi slabi i bolesni, i snivaju mnogi. Jer kad bismo sami sebe prosuđivali, ne bismo bili suđeni. A kad nas sudi Gospodin, kažnjava nas da ne budemo sa svijetom osuđeni.”

Sudimo grijehu u svome životu kad priznamo da postoji, ispovjedimo ga i uklonimo ga. Ova samoprosudba trebala bi se nastaviti tijekom cijelog našeg života.

U suprotnom trpjet ćemo Očeve odgojne mjere, kao što je opisano u Hebrejima 12,3-15.

Apostol Pavao shvaćao je da, ako neće suditi grijeh u svome životu, može biti diskvalificiran iz kršćanske službe.

“Naprotiv, morim svoje tijelo i podjarmljujem da, pošto sam drugima propovijedao, sam ne budem odbačen.” (1 Kor 9,27)

3. Kristovo sudačko prijestolje

Kad razmišljamo o Kristovom sudačkom prijestolju, ne trebamo zamišljati suđenje za zločine, već radije izložbu cvijeća ili sportski događaj. Gospodin ondje neće optuživati i osuđivati krivce. On će dijeliti nagrade! Ne radi se o prizoru iz sudnice, nego o vremenu kad se vrši pregled i kad se dodjeljuju *nagrade*.

Svi vjernici pojavit će se pred ovim sudačkim prijestoljem, koje se također naziva i Bema (grčka riječ).

“Ta svi ćemo stati pred sudište Kristovo.” (Rim 14,10c)

Jasno je da ovaj veliki događaj slijedi u vječnosti, nakon uskrsnuća svetih. Vjernici će tada biti u svojim proslavljenim tijelima.

Ocjenjivat će se služenje Božjeg naroda:

“Jer nam se svima valja pojaviti pred sudištem Kristovim da svaki dobije što je kroz tijelo činio, prema onome što je učinio – bilo dobro ili zlo.” (2 Kor 5,10)

Neki će primiti nagrade, a neki će pretrpjeti gubitak:

“... svačije će se djelo očitovati. Dan će ga naime pokazati, jer će se u ognju otkriti. I svačije će djelo, kakvo god bilo, oganj iskušati. Oстане li komu djelo što

ga je nadogradio, primit će plaću. Izgori li čije djelo, štetovat će.” (1 Kor 3,13-15a)

Zadnji dio retka 15 ipak jasno daje do znanja da na ovo-me sudu spasenje osobe nikada nije ugroženo:

“A on sam spasit će se, ali tako kao kroz oganj.”

4. Sud nad Izraelom

Nijedna nacija nikada nije doživjela mržnju, zlostavljanje, progone i pogrome kao što je to židovska. Holokaust je samo jedno od poglavlja u žalosnoj knjizi muke, patnje i smrti.

Ali nažalost kraj još nije stigao. Nakon Uzeća crkve, Izrael i narodi proći će kroz sedmogodišnju Nevolju. Tijekom njene druge polovice bit će vrijeme nezapamćenih nevolja. Jeremija naziva to “vrijeme nevolje za Jakova” (Jr 30,7), a Gospodin zapravo koristi izraz “velika nevolja”:

“... jer će tada biti velika nevolja kakve ne bijaše od početka svijeta sve dosad, niti će je ikada biti.” (Mt 24,21)

Na kraju tog razdoblja pojavit će se Mesija. Nacija će biti ponovo okupljena i Gospodin će iznijeti svoj slučaj licem u lice s narodom na mjestu koje naziva “pustinjom pukova” (Ez 20,33-44).

Jedan od glavnih zločina kojim će se baviti bit će štovanje Antikrista tijekom Nevolje. Gospodin Isus pre-vidio je da će većina nacije upasti u ovaj najgori oblik idolopoklonstva:

“Ja sam došao u ime Oca svojega, a ne primete me. Dođe li tko drugi u svoje ime, njega ćete primiti.” (Iv 5,43)

Malahija navodi poduži popis grijeha kojima će se Kralj baviti (Mal 2,1-3,5).

Jasno je da će svi koji se pobune protiv Mesije-Kralja biti uništeni prije uvođenja kraljevstva, dok će svi koji se podlažu njegovoj vladavini ući u njegovo slavno kraljevstvo i uživati u njegovoj vladavini mira i blagostanja tisuću godina:

“I tako će se sav [vjerujući] Izrael spasiti, kao što je pisano: Doći će sa Siona Izbavitelj i odvratiti bezbožnost od Jakova.” (Rim 11,26-27).

5. Sud nad narodima

Glavni odlomak koji se bavi sudom nad poganskim narodima je Matej 25,31-46. Ovaj sud saziva se pri drugom dolasku Gospodina. Sudac je Sin Čovječji, tj. Isus osobno.

“A kad Sin Čovječji dođe u slavi svojoj i svi sveti anđeli s njime, tada će sjesti na prijestolje slave svoje (r. 31).”

Prorok Joel jasno daje do znanja da je glavna značajka ovoga suda postupak pogana prema Izraelu (Jl 3,2). Narodi koji će štititi i biti prijateljski prema Kristovoj židovskoj braći tijekom Nevolje nazivaju se ovcama u Mateju 25. Oni koji su uskratili hranu, piće, odjeću i gostoprimstvo te koji su odbijali čak i društveni kontakt s bolesnima i zatočenicima su narodi jarci.

Narodi ovce će “baštiniti kraljevstvo pripravljeno... od postanka svijeta” (r. 34). Narodi jarci čut će njegovu

presudu: “Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni što je pripremljen đavlu i anđelima njegovim” (r. 41).

“I ovi će otići u kaznu vječnu, a pravednici u život vječni” (r. 46).

Neki ljudi vide problem u tome da *narodi*ⁱ mogu biti spašeni ili izgubljeni. Oni smatraju da je spasenje isključivo osobna stvar. Ovo ne bi trebao biti problem. Tijekom cijele povijesti Bog je djelovao na narodima, kao i na pojedincima. Ako je većina ljudi u nekoj zemlji ili na nekom području bila u pobuni protiv Boga, znakovito je da je najprije izbavio svoje ljude i zatim izlio svoj gnjev na masu populacije. Sodoma je primjer toga. A to je i Potop, ali u većim razmjerima.

6. Sud nad anđelima

Bez potpunog zadovoljavanja naše znatiželje, Biblija nam govori da su neki pali anđeli bili zatočeni i da čekaju konačan sud:

“Jer ako Bog ne poštedje anđele koji sagriješiš, nego ih sunovrati u Tartar i predade lancima tame da budu čuvani za sud...” (2 Pt 2,4)

“I anđele, koji nisu očuvali svoje prvotnosti, nego su ostavili svoje prebivalište, sačuvao je pod tamom u vječnim okovima za sud velikoga dana.” (Jd 6)

Predobro znamo da postoje drugi zli anđeli (obično se zovu i demoni ili zlodusi) koji su i dalje na slobodi. Kada će se suditi svim palim anđelima?

Tijekom svoje vladavine na zemlji, Mesija-Kralj “zbacit [će] svako poglavarstvo i svaku vlast i silu” te “podložiti sve neprijatelje pod noge svoje” (1 Kor 15,24-25). To ne-

sumnjivo uključuje podređivanje vlasti i sila te duhovne zloće u nebeskim prostorima.

S obzirom na to da će vjernici vladati s njim, imat će udjela u suđenju anđelima. Možda to objašnjava Pavlovo zagonetno pitanje u 1. Korinćanima 6,3: “Zar ne znate da ćemo suditi anđele?”

Konačan sud nad Sotonom dogodit će se na završetku Milenija i prije suda pred Velikim bijelim prijestoljem:

“A njihov zavodnik, đavao, bi bačen u jezero ognjeno i sumporno, gdje su Zvijer i Lažni prorok, i ondje će se mučiti danju i noću u vijeke vjekova.” (Otk 20,10)

S obzirom na to da pali anđeli priznaju Sotonu kao svoga vođu, razumno je vjerovati da će i oni biti osuđeni za sudjelovanje u njegovoj pobuni protiv Boga (Iz 14,12-17; Ez 28,12-19) te da će imati udjela u njegovoj sudbini u ognjenom jezeru.

7. Sud pred Velikim bijelim prijestoljem

Ivan je vidio “veliko bijelo prijestolje i Onoga koji sjedi na njemu: od njegova lica pobježe zemlja i nebo, i mjesta im se ne nađe” (Otk 20,11). To prijestolje veliko je zato jer je velik Onaj koji sjedi na njemu i zbog velikih udjela koji su u igri. Njegova bjelina govori o čistoći njegova suda. Ovaj sud događa se u vječnosti, nakon što je svijet koji poznajemo rastočen snažnom toplinom (2 Pt 3,10).

“I vidjeh mrtve, male i velike, gdje stoje pred Bogom” (Otk 20,12a). To su zli mrtvi iz svih vremena. Razlog zašto stoje ovdje je taj što nisu povjerovali u Gospodina. Nevjera je veliki grijeh koji nosi osudu.

“... a tko ne vjeruje, već je osuđen, jer nije vjerovao u ime jedinorođenoga Sina Božjega.” (Iv 3,18b)

“... a tko ne vjeruje Sinu, neće vidjeti života, nego gnjev Božji ostaje na njemu.” (Iv 3,36b).

A sada se otvaraju knjige da bi se odredio stupanj njihove kazne:

“... i knjige se otvoriše. I otvori se jedna druga knjiga, to jest Knjiga života. I mrtvi bijahu osuđeni po onome što je napisano u knjigama, po djelima svojim.” (Otk 20,12b)

Njihova osuda zapečaćena je činjenicom da im imena nisu zapisana u Knjizi života, što znači da se nikada nisu obratili i povjerovali u Krista kao svoga Spasitelja. Ali postojat će razine kazne u paklu, baš kao što će postojati razine nagrade u nebu. Njihova djela određuju razinu krivice. Na primjer, serijski silovatelj patit će više od dobroćudnog susjeda koji je živio relativno pristojnim životom (ali koji se, nažalost, nikada nije obratio).

Tijelo, ovdje predstavljeno kao Smrt, te duh i duša, tj. cijela osoba, bačeni su u ognjeno jezero:

“A Smrt i Podzemlje bijahu bačeni u jezero ognjeno. To je druga smrt.” (Otk 20,14)

Nijedan vjernik neće se pojaviti na sudu pred Velikim bijelim prijestoljem. On je samo za one koji su odbacili Božju ponudu milosrđa i time im imena nisu upisana u Janjetovu Knjigu života.

4. *Podzemlje i pakao*

Postoji razlika između podzemlja (hada) i pakla. Riječi u izvornom jeziku Novoga zavjeta drugačije su i imaju drugačije značenje. Zato se ne mogu upotrebljavati naizmjenično.² Podzemlje ili had je privremeno, dok je pakao vječan. Had je isto što i Šeol u Starome zavjetu, dok je pakao isto što i Gehena i ognjeno jezero. Podzemlje možemo usporediti s pritvorom u kojem uhićeni čekaju suđenje. Ono je spremište. Pakao je zatvor ili kaznionica u kojem osuđenici odslužuju dosuđenu kaznu.

Podzemlje

Prvo razmotrimo podzemlje. Čini se da se ponekad odnosi na mjesto muke, ponekad na grob, a ponekad na bestjelesno stanje. Ako je to mjesto, ne navodi se gdje se nalazi. Najpotpunija obrada podzemlja nalazi se u Luki 16,19-31, gdje čitamo da je nevjerni bogataš podigao svoje oči u podzemlju. Tijelo tog čovjeka očito je bilo u grobu, a njegova duša u podzemlju. Ali u tom svjesnom stanju imao je inteligenciju, sjećanje te sposobnost da gleda na drugu stranu zjapeće provalije te vidi nebo ili raj. Patio je u mukama od vrućine i žeđi. Osjećao je revnost za evangeliziranje jer je želio da netko posvjedoči petorici njegove braće da ne bi završili na ovom mjestu muka. Ovdje se naglašava da je podzemlje *mjesto* muka. Iz njega nije moguće pobjeći. Ali u Djelima 2,27 ne radi se toliko o mjestu, koliko o stanju. Petar citira Psalam 16,10 i povezuje ga s Kristovim uskrsnućem:

“... jer dušu svoju nećeš ostaviti u Šeolu ni dati da Svetac tvoj truleži ugleda.”

Ovdje spomenuto podzemlje ne može biti mjesto zato jer kad je Gospodin Isus umro, njegov duh i duša išli su u raj,³ što je jednako trećem nebu,⁴ Božjem prebivalištu. Ali može se odnositi na bestjelesno stanje. Bog nije dozvolio da njegova duša ostane u tom stanju niti je dozvolio da njegov Svetac, tj. tijelo Spasitelja, ugleda truleži. Izraz “Svetac” mora se odnositi na tijelo zato jer je to jedini dio čovjeka koji se raspada ili trune nakon smrti. Petar je hrabro najavio da Gospodinova duša nije bila ostavljena u podzemlju (Dj 2,31). Trećega dana njegov duh i duša bili su ponovo ujedinjeni s njegovim proslavljenim tijelom.

Drugi odlomak koji prikazuje podzemlje kao bestjelesno stanje nalazi se u Otkrivenju 20,13-14:

“I more dade mrtvace koji bijahu u njemu, a Smrt i Podzemlje dade mrtvace koji bijahu u njima, i svaki bi osuđen po djelima svojim. A Smrt i Podzemlje bijahu bačeni u jezero ognjeno. To je druga smrt.”

Opisani prizor je konačni sud zlih. Gospodin Isus Krist je sudac, onaj koji drži ključeve smrti i podzemlja (Otk 1,18). Smrt se ovdje odnosi na njihova tijela, a podzemlje se odnosi na duhove i duše. Duhovi i duše svih nevjernika ujedinjuju se s njihovim tijelima na sudu pred Velikim bijelim prijestoljem te se cijela osoba baca u ognjeno jezero.

Drugi odlomak koji izgleda govori o podzemlju kao o bestjelesnom stanju nalazi se u 1. Korinćanima 15,55:

“Gdje je, smrti, žalac tvoj? Gdje je, Podzemlje, pobjeda tvoja?”

Ovo je pjesma rugalica koju će pjevati vjernici o dolasku Kristovu. Kad njihova tjelesa ustanu iz grobova, podsjetit će Smrt da ih je doista neko vrijeme držala, ali sada ih više ne može držati! I iako je podzemlje uspijevalo držati njihove duhove i duše odvojenima od tijela, ta pobjeda bila je kratkotrajna.

U Otkrivenju 6,8 prikazuje nam se jahač na blijedome konju koji se zove Smrt, a iza njega slijedi Podzemlje. Ostatak retka opisuje da su Smrt i Podzemlje dobili moć da ubiju četvrtinu stanovništva svijeta. I ovdje se Smrt i Podzemlje slikovito opisuju kao odvajanje duše i duha od tijela, što je zapravo smrt.

Ponekad se riječ *podzemlje* upotrebljava kao metafora za sliku dubine poniženja. Na primjer, grad Kafarnaum bio je uzdignut u nebo po svojoj povlaštenosti. Ali nije cijenio prisutnost Sina Božjega pa će biti bačen u sramotu i uništenje (Mt 11,23; Lk 10,15).

Posljednje spominjanje podzemlja nalazimo u Mateju 16,18, gdje Isus jamči da vrata podzemlja neće pobijediti crkvu koju će ustanoviti. Nijedan napad na crkvu u konačnici neće uspjeti zato jer je osigurana pobjeda crkve nad podzemljem.

Pakao

Od dvanaest pojavljivanja riječi *pakao* u Novome zavjetu, jedanaest dolazi iz usta Gospodina Isusa, najsuosjećajnijeg čovjeka. Dvanaesto pojavljivanje pripada polubratu našega Gospodina, Jakovu.

Što znamo o ovom strašnome mjestu? Pakao nije bio pripremljen za ljude, već za đavla i njegove anđele (Mt 25,41). Bog nikoga ne odabire za ovaj sud, već ljudi sami biraju pakao time što odbijaju Božju milost. To je mjesto plača, zapomaganja i škr gutanja zubima (Mt

8,12; 22,13; 24,51; 25,30; Lk 13,28). Za stanovnike pakla kaže se da njihov crv (muka) ne umire (prestaje) i da se oganj ne gasi (Mk 9,46). Dim njihove muke uzdiže se zauvijek (Otk 14,11).

Isus je više puta naglasio da je bolje ući u život bez jednog dijela tijela, nego biti bačen u pakao netaknuta tijela (Mt 5,29-30; 18,9; Mk 9,43.45.47). Naravno, to ne znači da će u nebu biti ljudi s amputiranim udovima. Time se zapravo kaže da je bolje održavati strogu disciplinu nad apetitima tijela u ovome životu, nego podilaziti njegovim požudama i biti vječno proklet.

Vjernici se ne trebaju bojati onih koji mogu uništiti⁵ tijelo, već radije onoga koji može uništiti i dušu i tijelo u paklu (Mt 10,28; Lk 12,5).

Svatko tko očituje stalnu mržnju prema svome bratu time što ga naziva luđakom, nalazi se u opasnosti od ognja paklenoga (Mt 5,22). Zao govor paklen je po svom karakteru (Jak 3,6). Grijeh farizeja učinio ih je prikladnima za pakao (Mt 23,15.33).

Tartar

Grčka riječ *tartaros*,⁶ prevedena kao *pakao* u 2. Petrovoj 2,4, izgleda da ima posebno značenje za pale anđele koji su sagriješili. U *Tartaru* čuvaju se za sud u lancima tame.

Čistilište

Prema učenju Rimokatoličke crkve, "čistilište" je stanje ili mjesto kazne nakon smrti u kojem osoba koja je umrla u stanju Božje milosti može okajati svoju "privremenu kaznu" za grijeha i tako dobiti ulaz u nebo. Plamen čistilišta navodno ima pročišćujući učinak na dušu. Također se govori da se vrijeme provedeno u

čistilištu može skratiti molitvama živih i misama koje se za njih prikazuju. Biblija ne poznaje stanje ili mjesto poput čistilišta. Sama riječ nikada se ne spominje, a ovaj nauk potpuno je u suprotnosti s istinom potpunog spasenja milošću po vjeri u Gospodina Isusa Krista.

5. Vidovi vječnoga života

Kvaliteta života

Vječni život nije isto što i beskonačno postojanje. Svi ljudi, spašeni i nespašeni, živjet će zauvijek, ali samo vjernici imaju vječni život. Ne radi se samo o *trajanju* života, već i o njegovoj *kvaliteti*. To je život samoga Boga, ništa manje od jedinstva s Bogom, utjelovljen u Gospodinu Isusu.

“I život se očitova, i vidjeli smo, i svjedočimo, i navješćujemo vam život vječni, koji bijaše kod Oca i očitova se nama.” (1 Iv 1,2. Vidi također 1 Iv 5,20)

U svom nevinom stanju prije Pada, Adam nije imao vječni život. Sve dok ne bi sagriješio, mogao bi nastaviti uživati u prirodnom postojanju na zemlji, ali ne bi imao nadu u proslavljenje s Kristom u nebu. I uvijek je postojala ta grozna mogućnost da sagriješ i zato bude osuđen na smrt, što se i dogodilo. Tek kada je povjerovao u Gospodina kao Spasitelja, primio je vječni život, sa svim vječnim blagoslovima koje uključuje.

Ponekad se o vječnom životu govori kao o nečemu što sada posjedujemo, a ponekad kao o budućoj nadi i baštini.

Sadašnji vječni život

To je dar koji vjernici sada imaju. Taj dar obećao je Gospodin (1 Iv 2,25) i nalazi se u njemu (Iv 6,68; 1 Iv 5,11). Prima se vjerom u njega:

“Zaista, zaista, kažem vam, tko vjeruje u mene, ima život vječni.” (Iv 6,47. Vidi također: Iv 3,15-16.36; 5,24; 6,40; 1 Tim 1,16)

Drugi izrazi koji znače isto što i vjerovati u nj su: piti vodu koju on daje (Iv 4,14), jesti njegovo tijelo i piti njegovu krv (Iv 6,54), slijediti ga (Iv 10,27) i poznavati ga (Iv 17,3). Ivan kaže da nijedan ubojica nema vječnog života u sebi (1 Iv 3,15), ali jednako je mogao reći i za svakog nevjernog grešnika.

Vječni život dar je od Oca (Rim 6,23; 1 Iv 5,11).

Vječni život također daje Sin.

“Ovce moje slušaju glas moj; i ja ih poznajem, i one me slijede. I ja im dajem život vječni te neće propasti do vijeka, i nitko ih neće ugrabiti iz ruke moje.” (Iv 10,27-28. Vidi također Iv 17,2)

Sve što je Otac zapovjedio Kristu da govori ima cilj dati vječni život (Iv 12,50).

Svi koji su određeni za vječni život, vjeruju (Dj 13,48), što je jedna strana istine. Druga strana je da oni koji odbijaju povjerovati, time sebe smatraju nedostojnima vječnoga života (Dj 13,46). Ovaj život proizlazi iz vladavine milosti (Rim 5,21), a svi koji vjeruju mogu znati da ga imaju na temelju autoriteta Božje riječi:

“Ovo napisah vama koji vjerujete u ime Sina Božjega, da biste znali da imate život vječni i da biste vjerovali u ime Sina Božjega.” (1 Iv 5,13)

Od onih koji imaju vječni život očekuje se da ga praktično žive iz dana u dan.

“Bij dobar boj vjere, drži se vječnoga života na koji si i pozvan i za koji si dao lijepo svjedočanstvo pred mnogim svjedocima.” (1 Tim 6,12)

“... sabirući tako sebi dobar temelj za budućnost, da bi se domogli vječnoga života.” (1 Tim 6,19. Vidi također Iv 6,27)

Buduća nada

Osim što se o njemu govori kao o nečemu što sada posjedujemo, o vječnom životu govori se i u budućem vremenu:

“... u nadi života vječnoga što ga Bog, koji ne laže, obeća prije vječnih vremena.” (Tit 1,2)

“Sami sebe očuvajte u ljubavi Božjoj, iščekujući milosrđe Gospodina našega Isusa Krista za život vječni.” (Jd 21)

Ovo se odnosi na vječni život u njegovoj punini, kada će vjernik biti zauvijek slobodan od grijeha, bolesti, boli i smrti. Odnosi se na konačno, proslavljeno stanje. Ponekad se o vječnom životu govori kao o baštini:

“I svatko tko je ostavio kuće ili braću ili sestre ili oca ili majku ili ženu ili djecu ili polja poradi imena mog, stotruko će primiti i život vječni baštiniti.” (Mt 19,29. Vidi također: Mk 10,29-30; Lk 18,30)

“... da opravdani njegovom milošću, po nadi, budemo baštinici života vječnoga.” (Tit 3,7)

Ne zarađuje se djelima

Postoje drugi reci koji zvuče kao da je vječni život nagrada za ponašanje osobe na zemlji. Ovdje ubrajamo retke: Matej 25,45-46; Luka 18,29-30; Ivan 4,36; 12,25; Rimljanima 2,7; Galaćanima 6,8. Međutim, ovih nekoliko redaka ne može biti u proturječju s mnogim odlomcima koji naučavaju veliku istinu da je spasenje

po milosti, da je dar, da se prima samo vjerom i da je potpuno odvojeno od djela.

Što onda znače ovi problematični reci? Oni nas podsjećaju na to da će u nebu postojati različiti stupnjevi *nagrade*. Pred Kristovim sudačkim prijestoljem neki će primiti krune, a neki će pretrpjeti gubitak. Iako će svi vjernici imati vječni život, neće svi imati jednaku sposobnost uživati u njemu (1 Kor 15,41b). To se određuje ovdje dolje vjernošću u služenju (Gal 6,7-9) i napredovanjem u svetosti (Rim 6,22).

Dobra djela koja se spominju u ovim recima plod su vječnoga života osobe, a ne način na koji se on stječe. Na primjer, kad u Mateju 25,46 kaže: "I ovi će otići u kaznu vječnu, a pravednici u život vječni", naučava da će oni koji budu prijatelji s Kristovom židovskom braćom tijekom Velike nevolje time pokazati da su stvarno spašeni i zato će uživati u vječnom životu. Njihova dobra djela dokaz su spasenja.

U Ivanu 4,36 i 12,25 jasno se govori o nagradama za vjerno služenje, a ne o putu spasenja.

"I onaj koji žanje prima plaću i sabire plod za vječni život, da se i onaj koji sije i onaj koji žanje zajedno raduju."

"Tko voli svoj život, izgubit će ga, a tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvat će ga za život vječni."

Rimljanima 2,7 mnogima predstavlja posebno velik problem.

"Onima koji postojanošću u dobrom djelu traže slavu i čast i neraspadljivost – život vječni."

Na površini izgleda kao da je vječni život uvjetovan time da smo dobri ili da činimo dobro. Dosljedno svjedočanstvo Pisma zabranjuje ovakvo tumačenje. Postoje dva načina na koje možemo biblijski razumjeti ovaj redak. Kao prvo, riječ je o *teoretskom* idealu, o standardu po kojem će Bog suditi izgubljenima. Kad bi nevjernik *mogao* dokazati da je svojom snagom bez izuzetaka ustrajao u činjenju dobra, primio bi vječni život kao nagradu. Naravno, to je nemoguće. “Nema onoga koji čini dobro, nijednoga nema” (Rim 3,12c). Ili može značiti da samo vjernik, silom Duha Svetoga, može zadovoljiti ovaj opis. U tom slučaju, naravno, dobra djela dolaze kao posljedica spasenja, a ne kao njegov izvor.

Sažetak

Vječni život je duhovan život koji se prima nanovo rođenjem. To je život samoga Boga i vječan je kao što je i Bog vječan. On je sadašnji posjed i buduća nada. Osoba koja stvarno vjeruje u Krista može znati da ga ima na temelju autoriteta Božje riječi. *Sigurnost spasenja dolazi kroz Pismo.*

Vjernik se raduje budućoj punini vječnoga života, poznatoj i kao otkupljenje tijela.

Kada se o vječnom životu govori zajedno s nagradama, onda ne može značiti da je on nagrada za svetost, služenje ili dobra djela. Nagrade se daju za vjerno pokazivanje da Kristov život u vjerniku čini stvari drugačijima.

2. dio

Razlike u kršćan- skom životu

6. Vrste posvećenja

Posvetiti znači “odvojiti”. Postoji cijela skupina riječi koje imaju jednak korijen i jednako značenje: *posvetiti*, *posvećivanje*, *svetac*, *svet*, *svetost*, *posveta*... Vrlo često posvećivanje znači proces odvajanja od običnog ili nečistog za božansku službu. Ali nije uvijek tako. Ako se sjetite da posvetiti znači odvojiti, imat ćete definiciju koja odgovara *svim* slučajevima.

U Starome zavjetu Bog je posvetio sedmi dan (Post 2,3). Prvorođenci ljudi i životinja bili su posvećeni Gospodinu (Izl 13,2). Svećenicima je bilo rečeno da se posvete za Gospodina (Izl 19,22). Gora Sinaj bila je posvećena (Izl 19,23). Šator sastanka i sav njegov pribor bili su posvećeni (Izl 40,9). U Izaiji 66,17 čitamo da su se ljudi posvetili štovanju idola.

U Novom zavjetu *posvećivanje* se javlja uglavnom povezano s ljudima. Međutim, Isus je rekao da Hram posvećuje zlato u njemu te da žrtvenik posvećuje prinos koji je na njemu (Mt 23,17.19). Pavao je naučavao da kod zahvaljivanja za hranu posvećujemo hranu Božjom riječju i molitvom (1 Tim 4,5).

Kad govorimo o posvećivanju osoba, Bog je posvetio Krista i poslao ga na ovaj svijet (Iv 10,36), što znači da je Otac odvojio svoga Sina za djelo spasenja nas od naših grijeha. Isus je posvetio samoga sebe (Iv 17,19) ili, drugim riječima, odvojio je sebe da bi posredovao za svoj narod.

Na određeni način i neki *nevjernici* su posvećeni: “Jer muž nevjernik posvećen je ženom i žena nevjernica posvećena je mužem” (1 Kor 7,14a). To znači da je partner nevjernik odvojen za povlašteni položaj time

što ima bračnog druga kršćanina koji moli za njegovo spasenje.

A na određeni način i Krist treba biti posvećen u svim vjericima. “Nego posvetite Gospodina Boga u srcima svojim...” (1 Pt 3,15). Posvećujemo ga tako što ga odvajamo na mjesto neprikosnovenog Vladara u svojim životima.

Osim ovog spomenutog, postoje još četiri važne vrste posvećenja koje treba razlikovati u proučavanju Novoga zavjeta. One se nazivaju posvećenje *prije obraćenja*, *položajno* posvećenje, *progresivno* posvećenje i *savršeno* posvećenje.

Posvećenje prije obraćenja

Davno prije nanovo rođenja neke osobe, Duh Sveti radi u njezinom životu i odvaja je od svijeta te privlači Kristu. Pavao je shvaćao da je bio odvojen prije rođenja (Gal 1,15). U 2. Solunjanima 2,13 apostol podsjeća Solunjane da njihovo spasenje sadrži tri koraka:

1. Bog ih je odabrao.
2. Duh ih je posvetio.
3. Povjerovali su u istinu.

Obratite pažnju na to da se posvećenje događa *prije* vjerovanja i spasenja.

U 1. Petrovoj 1,2 redosljed događaja povezanih sa spasenjem sljedeći je:

1. Bog Otac odabire.
2. Duh posvećuje.
3. Poslušnost Isusu Kristu.
4. Škropljenje njegovom krvlju.

Bog nas je u vječnosti odabrao u Kristu (vidi Ef 1,4). U vremenu Duh Sveti odvaja nas. Nakon toga bili smo poslušni evanđelju. Čim smo to učinili, sva vrijednost prolivene Kristove krvi pripisana je nama u korist. Ono što ovdje treba uočiti jest da posvećenje o kojem govori Petar jest one vrste koja se događa *prije* nanovo rođenja osobe.

Položajno posvećenje

Čim se osoba nanovo rodi, postaje položajno posvećena. To znači da je, što se tiče statusa pred Bogom, potpuno odvojena od svijeta za Boga zato jer je “u Kristu”. Na vrlo stvaran način sam Krist njezino je posvećenje (1 Kor 1,30).

Svaki je pravi vjernik svetac – odvojen je za Gospodina. To je njegov *položaj*. Zato su svi kršćani u lokalnoj crkvi u Korintu u 1. Korinćanima 1,2 opisani kao “posvećeni u Kristu Isusu, pozvanima da budu sveti”. Korinćanski sveci nisu uvijek bili baš sveti! Tolerirali su skandalozan grijeh u svome zajedništvu (1 Kor 5,1-2). Tužili su jedni druge pred zakonom (1 Kor 6,1). Imali su neke učitelje koji su nijekali uskrsnuće (1 Kor 15,12-14). Ali i dalje je bilo istinito da su po svome položaju bili sveci – posvećeni u Kristu Isusu.

A sada pogledajmo neke odlomke koji se bave položajnim posvećenjem. U Djelima 20,32 izraz “svima posvećenima” odnosi se na sve vjernike. U Djelima 26,18 Gospodin opisuje svoj narod kao one koji su se “posvetili vjerom u mene”. Korinćane se opisuje kao one koji su “oprani... posvećeni... opravdani u imenu Gospodina Isusa i u Duhu Boga našega” (1 Kor 6,11). A pisac Poslanice Hebrejima podsjeća nas da “smo [u Božjoj volji] posvećeni prinosom tijela Isusa Krista jed-

nom zauvijek” (Heb 10,10). “Jednim naime prinosom zasvagda usavrši one koji se posvećuju” (Heb 10,14).

Na položajno posvećenje ponekad se ukazuje upotrebom riječi *svet*. Tako se u Kološanima 3,12 Pavao obraća kršćanima kao *svetima*, pri čemu misli na njihov status pred Bogom.

Progresivno posvećenje

Iako postoje brojni biblijski reci koji govore da su svi kršćani posvećeni, postoje i mnogi drugi koji kažu da bi oni *trebali* biti posvećeni. Ako ne razlikujemo vrste posvećenja, ovo nas može zbuniti ili čak izazvati privid proturječja.

Progresivno ili praktično posvećenje odnosi se na ono što bismo trebali biti u svom svakodnevnom životu. Trebali bismo živjeti živote za Boga, odvojene od grijeha i zla. Svci trebaju stalno postajati sve svetiji.

Na ovaj aspekt posvećenja mislio je Gospodin Isus u Ivanu 17,17 kad je molio za svoje: “Posveti ih istinom svojom: tvoja je riječ istina.”

U ovo posvećenje uključena je suradnja vjernika (2 Tim 2,21). Gdje god pronađete *poticaje* na posvećenje ili svetost, možete biti sigurni da se radi o *praktičnom* posvećenju. Tako je Pavao nagovarao Korinćane: “Očistite se od svake ljage tijela i duha dovršujući svetost u strahu Božjemu” (2 Kor 7,1). A u istome tonu Petar je napisao: “Naprotiv, kao što je svet Onaj koji vas pozva, i vi sami budite sveti u svemu življenju” (1 Pt 1,15).

Poseban oblik praktičnog posvećenja odnosi se na odvajanje od nemorala:

“Jer ovo je volja Božja – vaše posvećenje: da se uzdržavate od bludnosti, da svatko od vas zna svoju po-

sudu posjedovati u posvećenju i poštovanju.” (1 Sol 4,3-4)

Na koji način kršćanin postaje svetiji, sve sličniji Gospodinu Isusu? Odgovor nalazimo u 2. Korinćanima 3,18:

“A mi svi koji otkrivenim licem slavu Gospodnju kao u zrcalu gledamo, u isti se lik preobražavamo iz slave u slavu, kao od Gospodnjega Duha.”

Praktična svetost dolazi od bavljenja Gospodinom. To je načelo života koje kaže da *postajemo sve sličniji onome što štujemo*. Što više razmišljamo o Kristu, to više postajemo poput njega. Ovu prekrasnu preobrazbu uzrokuje Duh Sveti, i to ne odjednom, nego s jednog stupnja slave na sljedeći!

Savršeno posvećenje

Ovaj aspekt posvećenja tek je budućnost vjernika. Kad vjernik ugleda Spasitelja licem u lice, zauvijek će biti odvojen od svakoga grijeha i onečišćenja. Moralno bit će poput Gospodina Isusa – savršeno svet.

O tome čitamo u Kološanima 1,22: “... u tijelu puti njegove, kroza smrt, da vas preda se izvede svete i bez mane i besprigovorne.”

U tom trenutku crkva će doživjeti svoje konačno posvećenje: “... kako bi je priveo sebi kao slavnu crkvu, bez ljage ili bore ili čega takva, nego da bude sveta i bez mane” (Ef 5,27).

Drugi odlomci opisuju naše savršeno posvećenje bez spominjanja ove riječi. Na primjer, Ivan kaže: “A znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer ćemo ga vidjeti kao što jest” (1 Iv 3,2b). A Juda nas podsjeća da

će naš Gospodin privesti nas “... besprijekorne [i] postavi pred slavu svoju u radosti” (Jd 24b).

Sažetak

Bit će od velike koristi za osobno proučavanje Biblije razlikovati ove različite aspekte posvećenja. Kad god naiđete na riječi koje se bave svetošću, zapitajte se: “Je li se to dogodilo prije obraćenja? Jesam li to u Kristu? Trebam li to biti iz dana u dan? Ili će to biti kad budem uveden u slavnu prisutnost našega Gospodina Isusa Krista?”

7. *Dvije naravi*

Kad raspravljamo o razlikama u Bibliji, nijedna od njih nije praktičnija od razlike između vjernikove dvije naravi. Ako kršćanin nije svjestan ove istine, težit će k tome da ga izjedaju osjećaji krivice, sumnje i obeshrabrenja. Zato je važno shvatiti da svaki kršćanin ima dvije naravi: staru narav i novu narav, te razumjeti karakteristike jedne i druge.

Stara narav

Svaka osoba, spašena i nespašena, ima staru narav. To je jedina narav koju nevjernik ima. Ona se nasljeđuje od Adama i ostaje cijeli život. Možemo je nazvati Adamova narav, stari čovjek ili tijelo. David je priznao njezino postojanje riječima: “Evo, u bezakonju sam sazdan, i u grijehu me začu majka moja” (Ps 51,5). Pavao je govorio o njoj kad je napisao: “Jer znam da u meni, to jest u tijelu mojemu, ne prebiva dobro” (Rim 7,18a). Ne bismo trebali tražiti išta dobro u njoj niti biti razočarani kad ne nađemo ništa dobro. Otrežnjuje spoznaja da svatko od nas ima narav koja je sposobna počinuti bilo koji zamislivi grijeh.

Adamova narav jedan je od tri vjernikova neprijatelja, pri čemu su druga dva svijet i đavao. Stara narav unutrašnji je neprijatelj, domaći izdajnik ili petokolonaš. Ona se voli hraniti onime što ne izgrađuje i onime što je nečisto. Ona je odgovorna za čovjekovu prirodnu pobunu protiv Boga. Ona gaji neprijateljstvo prema Bogu, ne pokorava se Božjem zakonu i ne može ugoditi Bogu. Zbog nje ljudi radije prihvaćaju laž nego istinu.

Adamova narav neizlječivo je zla. Čak i kad osoba mnogo godina živi svetim životom, stara se narav ne popravlja. Gospodin se ne bavi njezinim popravljajanjem ili poboljšavanjem. On ju je osudio na križu na Kalvariji. “Jer što je bilo nemoguće Zakonu, u čemu je po tijelu bio nemoćan, Bog je učinio poslavši Sina svojega u obličju griješnoga tijela, te za grijeh osudio grijeh u tijelu” (Rim 8,3). “Ovo znamo: naš je stari čovjek bio zajedno s njim razapet” (Rim 6,6). Bog sada upućuje vjernika da je smatra mrtvom, što znači da bi trebao reagirati na način kako reagira mrtvac.

Kad se osobi nešto zabrani, stara narav automatski to želi. Pavao opisuje ovo neobično iskustvo u Rimljanima 7,7c-9:

“... ta ni požudu ne bih znao da Zakon ne govoraše: Ne poželi! Grijeh je pak, ugrabivši prigodu, po zapovijedi u meni prouzročio svakovrsnu požudu; jer bez Zakona grijeh je mrtav. A ja sam nekoć živio bez Zakona. Ali kada je došla zapovijed, grijeh oživje, a ja umrijev.”

Pavao također uspoređuje staru narav s mrtvim tijelom koje mu je zavezano na leđa. Slika je to smrdljiva trupla koje se raspada. Ono ga je slijedilo posvuda i tjeralo da u očaju viče: “Jadan li sam ja čovjek! Tko će me izbaviti od ovoga smrtnoga tijela?” (Rim 7,24).

Stara narav je ono što smo u Adamu. Gospodin Isus Krist umro je za to jednako kao što je umro za grijeh koje smo počinili. To je utješno zato jer ono što jesmo mnogo je gore od bilo čega što smo ikada počinili.

Sve što smo rekli ne niječe činjenicu da nevjernici često mogu biti ljubazni, suosjećajni, puni ljubavi i darežljivi. Ovakvo ponašanje možemo objasniti na neko-

liko načina. Ono može biti prirodni instinkt, kao npr. ljubav majke prema vlastitom djetetu. Može biti stvar poticaja ili naučeno ponašanje. Može biti zbog utjecaja kršćanstva, koje je sol i svjetlo svijeta. A može biti motivirano i željom da se zaradi ili zasluži spasenje. Što god bio izvor, jedno je sigurno: prvo stvarno dobro djelo koje bilo koja nespašena osoba može učiniti jest pouzdati se u Krista (Iv 6,39).

Nova narav

Kad se osoba nanovo rodi, ona prima novu narav, božansku narav (2 Pt 1,4), život Kristov. Ova narav ne može griješiti zato jer je rođena od Boga (1 Iv 3,9).

Ona je dobra i sposobna činiti samo ono što je dobro. Možemo je nazvati Kristovom naravi ili novim čovjekom.

Ona se voli hraniti onime što je čisto i sveto. Rado odgovara na Božju riječ. Raduje se u Božjem zakonu. Njegove zapovijedi nisu joj naporne, već su one upravo ono što nova narav voli činiti. To je kao da zapovjedimo majci da dobro pazi na svoje djetesce jer ona upravo to želi činiti.

Dvije naravi možemo usporediti s gavranom i golubom koje je Noa pustio iz arke. Gavran se nikada nije vratio jer je bio zadovoljan hraniti se raspadajućim mesom koje je plutalo na vodi. A golubica, reagirajući na novu narav, vraćala se na arku sve dok nije pronašla čisto mjesto na kojem može odmarati i hraniti se.

Kako su samo istinite riječi Gospodina Isusa: “Što je rođeno od tijela, tijelo je; i što je rođeno od Duha, duh je” (Iv 3,6).

Bjesni rat!

Jedan novoobraćenik slikovito je opisao svoje dvostruko stanje. Reкао je: “Iz mog srca izvaden je grijeh, ali u mojim kostima i dalje je moj djed.”

Čim se osoba spasi, dvije naravi počinju se boriti jedna protiv druge. To nije iznenađujuće. Jer kako bi dvije naravi, ovako dijametralno suprotne, mogle živjeti u miru? Ta bitka ilustrirana je dvjema bebama koje su se borile u Rebekinoj utrobi (Post 25,22-23). Rebeka se pitala: “Ako je sve u redu, zašto je onda to tako?”

Pavao živopisno opisuje ovu borbu u Rimljanima 7,14-25:

“Znamo da je Zakon duhovan; ja sam pak tjelesan, rođan pod grijeh. Jer što radim, ne znam: jer što bih htio, to ne činim; nego što mrzim, to činim. Ako pak činim ono što ne bih htio, slažem se sa Zakonom, da je dobar. No sada to više ne činim ja, nego grijeh koji prebiva u meni. Jer znam da u meni, to jest u tijelu mojemu, ne prebiva dobro. Jer htjeti je prisutno u meni, ali činiti dobro – ne nalazim. Ta ne činim dobro koje bih htio, nego zlo koje ne bih htio – to činim. Ako pak činim ono što ja ne bih htio, to više ne radim ja, nego grijeh koji prebiva u meni. Nalazim dakle ovaj zakon: kad bih htio činiti dobro, u meni je prisutno zlo. Jer po nutarnjem čovjeku imam radost u Zakonu Božjem, ali vidim u svojim udovima drugi zakon koji vojuje protiv zakona uma mojega i zarobljuje me zakonom grijeha koji je u mojim udovima. Jadan li sam ja čovjek! Tko će me izbaviti od ovoga smrtnoga tijela? Zahvaljujem Bogu po Isusu Kristu, Gospodinu našem. Tako dakle ja sâm umom služim zakonu Božjemu, a tijelom zakonu grijeha.”

Slika sukoba koji je povezan, ali ne i jednak ovom borba je između tijela i Duha Svetoga (Gal 5,17):

“Jer tijelo žudi protiv Duha, a Duh protiv tijela; i to se jedno drugom protivi, tako da ne činite ono što hoćete.”

Nije ni čudo da se vjernik ponekad osjeća kao da ima shizofreniju, kao da je podijeljena ličnost, dr. Jekyll i mr. Hyde. Nije ni čudo da je, poput Rebeke, zbunjen ovim unutrašnjim konfliktom. Pomislio je (ispravno) da će bitka završiti kad se pouzdao u Gospodina, ali sada otkriva da se nastavlja jedan drugi bjesni rat, što ga zbunjuje. Pritom može i posumnjati u svoje spasenje.

On treba znati da se ova borba događa kod svakog kršćanina, pa i onog najsvetijeg (1 Kor 10,13) te da će se nastaviti do smrti ili Uzeća. Umjesto da posluži kao dokaz da nije spašen, zapravo je vjerojatnije da je potvrda stvarnosti spasenja.

Koja narav pobjeđuje?

Duh Sveti daje izbjavljenje od sile grijeha koji je u nama (Gal 5,17). Ni najpobožniji vjernik nema tu snagu u sebi. Međutim, nužni su poslušnost i suradnja s kršćaninove strane.

Vjernik je taj koji određuje koja narav pobjeđuje. To je ona narav koju hrani. Ne može hraniti tijelo televizijom, filmovima i svjetovnom književnošću i zabavom te očekivati da će nova narav isplivati na površinu. Ne može hraniti vuka i očekivati da će janje pobijediti.

Zato mu se poručuje u Rimljanima 13,14: “I ne skrbite za tijelo da udovoljite požudama”, te u 1. Petrovoj 2,11: “Klonite [se] tjelesnih požuda koje vojuju protiv duše.”

S pozitivne strane, on ima obavezu provesti mnogo vremena u Riječi, molitvi i u služenju Gospodinu. Potrebni su svi postupci koji čine život svetosti.

Bez isprika, molim!

Ne možemo opravdavati svoje grijehе pripisujući ih staroj naravi. To je prebacivanje krivice koje ne funkcionira. Bog smatra odgovornom *osobu*, a ne njezinu narav.

Opravdavanje grijehа olakšava činjenje grijehа te smanjuje otpornost osobe prema grijehu.

Zaključak

I Biblija i naše iskustvo govore nam da imamo dvije naravi. Možemo ih nazivati različitim imenima, ali one i dalje postoje bez obzira na to. Ako vjernik ne uviđa ovo, možda će osjećati proturječje u sebi. Ili može dovoditi u pitanje stvarnost svog obraćenja. Ili može živjeti poraženim životom.

Rješenje ovog problema leži u reagiranju na zle želje kao što bi na njih reagirao mrtvac te podlaganju sebe kontroli Duha Svetoga. Sve dok to vjernik čini, neće udovoljavati požudama tijela (Gal 5,16).

8. *Sveti Duh – boravak, krštenje i ispunjavanje*

Kada dođemo do proučavanja nauka o Duhu Svetome, potrebno je razlikovati nekoliko važnih stvari. Moramo uočiti razliku između *boravka, krštenja i ispunjavanja* Duhom. Moramo shvatiti da krštenje Duhom nije isto što i krštenje ognjem. I moramo razlikovati *suvereno ispunjavanje* Duhom od onog koje je *naša* odgovornost.

Boravak Duha

Čim se osoba nanovo rodi, Božji Duh Sveti dolazi da bi se nastanio u njezinu tijelu (1 Kor 6,19): “Ili ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga u vama, kojega imate od Boga te niste svoji?” Osoba koja nema Duha zapravo nije kršćanin (Rim 8,9b). Nakon što se treća Osoba Trojstva nastani u osobi, više je nikada ne napušta (Iv 14,16). Kako znamo da on boravi u nama? Znamo to odmah zato jer nam to govori Božja riječ. A kako vrijeme prolazi, znamo to po promjenama koje Duh uzrokuje u našim životima. Njegov boravak nije prvenstveno stvar osjećaja, iako emocije mogu biti uključene. Nigdje nam se ne govori da molimo za boravak Duha ili da ga priželjkujemo. Primamo ga u trenutku kad povjerujemo u Gospodina Isusa Krista.

Krštenje Duhom

Ključan tekst o krštenju Duhom nalazi se u 1. Korinćanima 12,13:

“Ta u jednom smo Duhu svi mi u jedno tijelo kršteni, bilo Židovi ili Grci, bilo robovi ili slobodnjaci. I svi smo jednim Duhom napojeni.”

Ovdje saznajemo da je krštenje služba Duha kojom se vjernika stavlja u tijelo Kristovo, tj. crkvu. Prvo krštenje dogodilo se na Pedesetnicu kad je osnovana crkva. Otada, kad god se neka osoba obrati, pridodaje se crkvi krštenjem Duhom.

Drugim riječima, svi vjernici primili su ovo krštenje bez obzira na svoju rasu ili kulturu. Ono se događa istovremeno kada i nanovo rođenje, a ne nakon njega i nikada ga ne treba ponavljati u životu kršćanina.

Nikada se nikome ne *zapovijeda* da se krsti Duhom. To se događa automatski kad god grešnik primi Spasitelja. Ne radi se o *emocionalnom* iskustvu. Jedini način na koji znamo da se to dogodilo je taj što nam to govori Biblija.

Krštenje ognjem

Krštenje ognjem nije isto što i krštenje Duhom. To je krštenje *sudom*, a ne blagoslovom ili povlasticom.

Kad je Ivan Krstitelj govorio miješanome mnoštvu vjernika i nevjernika, rekao je: “On će vas krstiti u Duhu Svetome i ognju” (Mt 3,11; Lk 3,16). Ivan je zatim objasnio da je krštenje ognjem čin božanskoga suda:

“Njemu je vijača u ruci njegovoj; i pročistit će gumno svoje i skupiti žito u žitnicu svoju, a pljevu spaliti ognjem neugasivim.” (Lk 3,17; vidi također Mt 3,12)

Kontekst objašnjava da je vatra *sud*. Nije ugodan zanos ili ekstaza!

Ali kad se ne spominju nevjernici u njegovoj publici, Ivan je rekao: “On će vas krstiti u Duhu Svetome” (Mk 1,8; Iv 1,33). Uopće ne spominje oganj.

Vjerniku se krštenje Duhom nalazi u prošlosti. Nevjernicima u budućnosti slijedi krštenje ognjem.

Dva vida ispunjavanja Duhom

U Novome zavjetu ispunjavanje Duhom koristi se na dva različita načina. Ako to ne uočimo, bit ćemo prilično zbunjeni u pokušaju da pomirimo retke koji govore o toj temi.

Kao prvo, nalazimo ono što možemo nazvati “suvereno” ispunjavanje. Na primjer, čitamo o Ivanu Krstiteљу: “Duhom Svetim napunit će se još od utrobe majke svoje” (Lk 1,15b). Očito Ivan kao djetesce nije trebao ispunjavati bilo kakve uvjete da bi bio ispunjen! Bog je to učinio suvereno da bi pripremio Krstitelja za njegovu jedinstvenu službu preteče Mesije.

Postoje slični slučajevi suverenog ispunjavanja u Djelima apostolskim. Evo dva primjera:

Petar je bio ispunjen Duhom da bi bio opremljen za neustrašivo obraćanje Velikom vijeću (Dj 4,8-12).

S obzirom na to da je Gospodin ispunio Pavla Duhom, apostol je bio osposobljen za izricanje stroge presude vračaru Elimu (Dj 13,9-11).

Ispunajte se Duhom

Druga vrsta ispunjavanja je drugačija. To je zapovijed svakome vjerniku, a ne nešto što nije pod njegovom kontrolom. Glavni tekst o ovoj temi nalazi se u Efežanima 5,18: “I ne opijajte se vinom, u kojemu je raskalašenost, nego se ispunjavajte Duhom.”

Glagol “ispunjajte se” ovdje ukazuje na stalnu obavezu, a ne na jednokratno krizno iskustvo s Duhom Svetim.⁷ U kontrastu je s raskalašenošću zbog opijanja vinom.⁸ Obratite pažnju na sljedeće:

Opijanje vinom	Ispunjavanje Duhom
Zbrkan i besmislen govor	Čist govor koji uzdiže Krista
Nestabilan hod i teturanje	Svet i svrhovit hod
Pod kontrolom alkohola	Pod kontrolom Duha Svetoga
Gubitak kontrole	Bez gubitka samokontrole
Rasipnost	Nema opasnosti od rasipanja
Smanjena otpornost na grijeh	Povećana otpornost na grijeh
Prostota i sramoćenje	Uzornost i plemenitost
Vino kao depresor	Ispunjavanje koje stimulira

Kako biti ispunjen

Ranije smo spomenuli da postoje određeni uvjeti koje treba ispuniti da bismo znali jesmo li ispunjeni Duhom. Kao što je netko rekao, moramo stati „na put blagoslova“. Kako to osoba može učiniti?

- Bez odgađanja ispovjediti i napustiti grijeh (1 Iv 1,9; Izr 28,13).
- Stalno prinositi svoje tijelo Kristu kao živu žrtvu (Rim 12,1-2).
- Ispunjavati se Božjom riječju (Kol 3,16).
- Provoditi mnogo vremena u štovanju i molitvi (2 Kor 3,18; Mt 7,7).

- Ostati u bliskom kršćanskom zajedništvu (Heb 10,25).
- Činiti sve na slavu Božju (1 Kor 10,31).

Osoba koja je ispunjena Duhom ne govori o tome drugima. Ona sebe ponizuje i uzvisuje Krista (Iv 3,30; 16,14). Što više hoda u Duhu, to više postaje svjesna svoje ništavnosti i nedostojnosti.

Dobro je sjetiti se da ispunjavanje Duhom nije emocija, nego svetost. Istina, uključene su emocije, kao i na mnogim drugim područjima kršćanskog života, ali one nisu ono najvažnije. Naši ljudski osjećaji *nusproizvod* su božanskog ispunjavanja.

Zaključna riječ

Vjernik može doživjeti ono što možemo nazvati krizno iskustvo Duha Svetoga koje je prilično drugačije od svega o čemu smo govorili. To se može dogoditi, na primjer, nakon povratka u zajedništvo s Gospodinom nakon posrnuća ili kad se na nov i potpuniji način ponovo posveti Gospodinu. Ovakvo iskustvo vrlo je poželjno i može uključivati duboke emocije. Ne radi se o nastanjenju Duha ili krštenju Duhom. Bilo bi dobro da se radi o krizi koja vodi do procesa koji poznajemo kao ispunjavanje, ali takvo ispunjavanje nije jednokratno postignuće. Riječ je o procesu. Ako *pogrešno nazovemo* ove službe Duha, biblijskim izrazima koji zapravo opisuju *druge* aspekte duhovnog života, stvaramo zbrku u nauku.

9. Položaj i praksa

Za otključavanje Novoga zavjeta ne postoji korisniji ključ od razumijevanja razlike između vjernikova *položaja* i njegove *prakse*. Ako ne vidimo razliku, naći ćemo se u situacijama kada će nas neki odlomci jednostavno zbunjivati i djelovati naizgled proturječno.

Položaj i praksa ponekad se nazivaju i status i stanje, pri čemu je značenje jednako. Ukratko, kršćaninov položaj njegov je status u Kristu – ono što je on u Kristu. Njegova praksa ono je što je on sam (ili još bolje, ono što bi *trebao* biti). Ovo prvo stvar je *nauka*, a ovo drugo *dužnosti*. Prvo je *činjenica*, a drugo *iskustvo*. Prvo je *savez*, drugo je *zajedništvo*.

Postoji razlika između onoga što je vjernik u Kristu i onoga što je u samome sebi. Osobi u Kristu milost daje potpuno savršen status pred Bogom. Vjernik je prihvaćen u Ljubljenome (Ef 1,6) i savršen u Kristu (Kol 2,10). Njegovi grijesi oprosteni su i on je odjeven svom pravednošću Božjom (2 Kor 5,21). Njemu nije oholo reći:

*Blizu, tako blizu Bogu,
Da bliže ne mogu biti;
U Sinu Božjem mogu,
Poput njega blizu stati.
Drag, tako drag Bogu,
Da draži ne mogu biti;
Da mene ljubi znati mogu
Ljubavlju kojom Sina svog ljubi.
Catesby Paget*

Vjernikova praksa nešto je pak drugo. Nažalost, ona je daleko od savršenstva! U većini slučajeva razlikuje se iz dana u dan. Vjernik je ponekad na vrhuncu duhovnosti. U nekim drugim trenucima može biti u dolini poraza.

Ali Bog želi da naša praksa sve više odgovara našem položaju. Iz ljubavi prema onome koji je umro za nas, naši svakodnevni životi trebali bi sve više rasti u sličnosti Kristu. Kao što je rekao Phillips Brooks, autor omiljene američke božićne pjesme "O Little Town of Bethlehem": "Kršćanstvo ne poznaje nijednu istinu koja nije roditelj nekoj dužnosti." Naravno, nikada nećemo postići savršenstvo u ovom životu; do savršenstva nećemo stići sve dok ne umremo ili dok se Spasitelj ne vrati. Ali proces treba napredovati, i u praksi trebamo postajati sve sličniji onome kakav položaj imamo.

Kad vidimo Spasitelja, automatski ćemo biti poput njega (1 Iv 3,2). Ova preobrazba dogodit će se božanskom snagom, bez ikakva sudjelovanja s naše strane. Ali Bog prima veću slavu kad ljudi rastu u sličnosti Gospodinu Isusu za ovoga života, da ne govorimo o tome kako smo time mnogo bolja "reklama" za istine kršćanske vjere.

Razlikovanje položaja i prakse

Kako razlikovati govori li određeni odlomak o našem položaju ili o praksi? Dakle, obratite pažnju na izraze kao što su "u Kristu", "u Ljubljenome" ili "u njemu". Kad pronađete ove izraze, obično možete biti sigurni da pisac govori o našem položaju (vidi Ef 1,3-14). Najbolji način za prepoznavanje naše prakse jest obratiti pažnju na retke koji nam govore *što trebamo biti ili što trebamo činiti*.

Nepromjenjiv redosljed koji nalazimo u Novome zavjetu jest položaj prije prakse. Nekoliko poslanica strukturirano je ovim redom. Na primjer, u Efežanima prva tri poglavlja opisuju što *smo* u Kristu, a posljednja tri opisuju što *trebamo* biti u svakodnevnom životu. U prva tri poglavlja nalazimo se u nebeskim prostorima s Kristom, a u posljednja tri bavimo se sitnim svjetovnim problemima kod kuće i na poslu.

Primjeri razlika

Pogledajmo sada od kolike je pomoći biti svjestan ove razlike dok proučavamo Novi zavjet. Evo sedam primjera razlike između položaja i prakse.

1. primjer:

Položaj:

“Jednim naime prinosom za svagda usavrši one koji se posvećuju.” (Heb 10,14)

Praksa:

“Vi dakle budite savršeni, kao što je savršen Otac vaš koji je na nebesima.” (Mt 5,48)

U prvom retku kaže se da su svi vjernici savršeni, a u drugom da bi svi vjernici *trebali* biti savršeni. Ovo može zvučati kao besmislica kad ne bismo shvaćali da prvi govori o našem položaju, a drugi o našem stanju.

2. primjer:

Položaj:

“Mi koji umrijesmo grijehu, kako da još živimo u njemu?” (Rim 6,2)

Praksa:

“Tako i vi sebe smatrajte mrtvima grijehu.” (Rim 6,11a)

Mrtvi ste grijehu – to je položaj u koji vas je milost stavila. A sada budite mrtvi grijehu iz dana u dan – tako treba izgledati vaša praksa.

3. primjer:

Položaj:

“A svima koji ga primiše dade vlast da postanu djeca Božja, onima koji vjeruju u njegovo ime.” (Iv 1,12)

Praksa:

“Budite dakle nasljedovatelji Božji, kao djeca ljubljena.” (Ef 5,1)

Čim se osoba nanovo rodi, postaje dijete Božje. Od tog trenutka nadalje ona treba biti nasljedovatelj ili oponašatelj Boga kao ljubljeno dijete. Od svih koji su Božja djeca očekuje se da budu slični svojoj obitelji, tj. da budu pobožni.

4. primjer:

Položaj:

“Vjeran je Bog koji vas pozva u zajedništvo Sina svojega Isusa Krista, Gospodina našega.” (1 Kor 1,9)

Praksa:

“Zaklinjem vas dakle – ja, sužanj u Gospodinu – proživite dostojanstveno poziva kojim ste pozvani.” (Ef 4,1)

Pozvani smo u prekrasno zajedništvo. Ali povlastica donosi i odgovornost. Trebamo hodati dostojno svoga poziva.

5. primjer:

Položaj:

“... svima koji su u Rimu, ljubimcima Božjim, pozvanima da budu sveti.” (Rim 1,7)

Praksa:

“... da je primite u Gospodinu kako dolikuje svetima...” (Rim 16,2)

Pavao se obraća kršćanima u Rimu kao “svetima”; oni su bili “odvojeni”. Ako su spašeni, onda su sveti. Ali sveci se trebaju ponašati sveto, što je praktična strana, kao što je istaknuto u Rimljanima 16,2.

6. primjer:

Položaj:

“Ta milošću ste spašeni po vjeri.” (Ef 2,8a)

Praksa:

“Sa strahom i trepetom radite oko svojega spasenja.” (Fil 2,12b)

Naš je položaj Božji dar. Kroz naše stanje trebali bismo iskazivati svoju zahvalnost. Obratite pažnju da položaj uvijek dolazi na prvome mjestu, a tek nakon njega stanje. Ne postajemo kršćani tako da živimo kršćanskim životom. Umjesto toga, živimo kršćanskim životom zato jer smo postali kršćani.

7. primjer:

Položaj:

“... po kome u vjeri i imamo pristup u ovu milost u kojoj stojimo...” (Rim 5,2a)

Praksa:

“A nadam se u Gospodinu Isusu da ću vam ubrzo poslati Timoteja, da se i ja oraspoložim kad doznam što je s vama.” (Fil 2,19)

Milost u kojoj stojimo naš je povlašteni položaj u Kristu. Naše stanje uvjetovano je svakodnevnim životom kao vjernici.

8. primjer:

Kao zadnji primjer uzmimo Kološanima 3,1-5 i pokažimo kako Pavao naizmjenično govori o položaju i praksi.

Položaj:

“Ako ste dakle suuskrsli s Kristom...” (r. 1)

“Ta umrijeteste i život je vaš sakriven s Kristom u Bogu.” (r. 3)

Praksa:

“... tražite što je gore, gdje Krist sjedi zdesna Bogu” (r. 1)

“Za onim gore težite, ne za onim što je na zemlji!” (r. 2)

“Umrtevite dakle svoje udove koji su na zemlji...” (r. 5a)

Pavao zapravo kaže: “Vi ste mrtvi pa zato budite mrtvi. Vi ste uskrsli pa zato sada živite život uskrsnuća.” Ono što bi inače bilo nerazumljivo, postaje jasno kad shvatimo da apostol s jedne strane govori o tome što smo u Kristu, a s druge strane što trebamo biti sami po sebi.

Osobna ilustracija

U zaključku, dopustite mi da ilustriram kako mi je razlika između položaja i stanja pomogla u jednom teš-

kom razdoblju mog života. Nakon što sam bio spašen, često sam čuo ljude kako citiraju 2. Korinćanima 5,17 u svojim svjedočanstvima: “Zato, ako je tko u Kristu, novi je stvor; staro prođe, gle, nasto novo sve!”

Ti ljudi govorili bi o prekrasnoj preobrazbi koja se dogodila u njihovim životima – kako su prošle *sve* stare stvari i kako su nastale nove. Sjedio bih tamo i razmišljao: “Da barem ja mogu reći da su sve stare stvari u *mom* životu prošle i da je sve nastalo novo.” Ali nije bilo tako. Još uvijek imao sam neke stare navike, neke loše misli, bio sam podložan gnjevu i mnogim drugim nečistim stvarima iz dana prije obraćenja. Povremeno sam sumnjao u svoje spasenje.

Tada sam jednoga dana uočio izraz “u Kristu” i moje srce poskočilo je od radosti. Shvatio sam da taj redak govori o mom položaju, a ne o mojoj praksi. Naravno, sve to istina je “u Kristu”. U njemu su *doista* prošle sve stare stvari – osuda, vlast Sotone, strah od smrti, itd. U njemu sve je novo – oprostjenje, prihvaćanje, opravdanje, posvećenje i mnoštvo drugih blagoslova. Otada ovaj redak više me nije plašio. Volim ga. A spoznaja onoga što sam u Kristu čini me da želim živjeti za njega kao Gospodara mog života.

Pitanje: Položaj i stanje nalazimo u 1. Korinćanima 5,7; Efežanima 5,8 i 1. Petrovoj 2,9. Možete li ih prepoznati?

10. *Osobna veličina i položajna veličina*

U Bibliji nalazimo nekoliko odlomaka u kojima je nužno razlikovati govori li pisac o *karakteru* osobe ili o njezinoj *ulozi u životu*. Na primjer, osoba može biti veća od neke druge osobe zbog toga jer je sama po sebi *bolja*. S druge strane, veća veličina može jednostavno značiti da je netko na višem *položaju*.

Ivan Krstitelj

Isus je rekao: “Zaista, kažem vam, među rođenima od žene nije ustao veći od Ivana Krstitelja...” (Mt 11,11a). To *ne* znači da je Ivan imao bolji karakter od Noe, Daniela ili Joba. Ne znači da je bio darežljiviji, pobožniji, krotkiji ili puniji ljubavi. Ali znači da je u svom položaju preteče Mesije imao ulogu koja je veća od uloga koje je ikada prije imao neki od njegovih prethodnika. Nitko drugi nije imao povlasticu pripremiti put Gospodinu tako da ga navijesti i da ga krsti. Ivan je bio jedinstven u tom pogledu.

Najmanji u kraljevstvu

Odmah nakon što je govorio o Ivanovoj *položajnoj* uzvišenosti, Isus je dodao: “... a ipak, najmanji u kraljevstvu nebeskome veći je od njega” (Mt 11,11b). Još jednom, to ne znači da najmanji u kraljevstvu Božjem ima bolju osobnost ili bolji način života od Ivana Krstitelja. Umjesto toga, ideja je da je on najavio kraljevstvo, a vjernici danas građani su toga kraljevstva.⁹ Ivan sebe opisuje kao “prijatelja mladoženje” (Iv 3,29), dok je današnji Božji narod njegova *nevjesta*. Nevjesta ima viši status od prijatelja mladoženje i zato je na tom području viša od njega.

Marija

Anđeo Gabriel rekao je djevici Mariji: “Zdravo, milošću podarena! Gospodin s tobom! Blagoslovljena ti među ženama!” (Lk 1,28). Nesumnjivo je da je Marija bila pobožna mlada žena, moralna i bez prigovora. Ali njezina prava veličina nalazi se u činjenici da je odabrana da bude majka našega Gospodina u njegovoj ljudskosti. Čak i ona sama priznala je da je grešnica time što je Boga nazvala svojim “Spasiteljem” (Lk 1,47). Njezin karakter nije *nužno* bio veći od onoga Rute ili Ane. Ali njena uloga bila je bez premca.

Jednoga dana jedna obožavateljica rekla je Isusu: “Blažena utroba koja te nosila i grudi koje si sisao!” (Lk 11,27). Isus je uzvratio: “Naprotiv, blaženi oni koji slušaju riječ Božju i drže je” (r. 28). To znači da je veće biti poslušan sljedbenik Kristov, nego biti čak i njegova majka. A znači i da je Marija bila blaženija time što je vjerovala u Krista, nego time što ga je rodila.

Otac je veći od mene

Odlomak u kojem je od presudne važnosti razlikovati karakter od položaja nalazi se u Ivanu 14,28, gdje je Isus rekao: “Čuli ste da vam ja rekoh: ‘Da ste me ljubili, radovali biste se što rekoh: ‘Odlazim k Ocu.’ Jer Otac je moj veći od mene.” Kultovi i drugi koji niječu Kristovo božanstvo izvrću ove posljednje riječi: “Otac je moj veći od mene”, i to potpuno izvan konteksta, u pokušaju da zaniječu jednakost Sina i Oca te time zaniječu Trojstvo.

Što onda znači ovaj redak? Kad je naš Gospodin izrekao ove riječi, bio je na zemlji, podnosio je razna neprijateljstva, prigovore i zlostavljanja od ruku svojih stvorenja. Bio je odbačen, prezren i ponižen. S druge

strane, Otac je bio u nebu, potpuno slobodan od ovakvog tretmana. U tom smislu Otac je bio veći od Sina – veći položajem, ali ne i u svojoj osobi. Da su učenici stvarno voljeli Gospodina, radovali bi se njegovoj najavi da se vraća u nebo zato jer više neće biti podložan ljudskim uvredama i zlonamjernim djelima. U nebu njegov položaj bit će jednak Očevu – slobodan od progona stvorenja.

Ova rasprava nema veze s osobnim karakterom. Na tom području Sin Božji jednak je na svaki način Ocu. Ali dok je Sin bio na zemlji i podnosio neprijateljstva grešnika protiv sebe, Otac je bio veći od njega svojim položajem.

Isus je veći od...

U Mateju 12 Gospodin govori o sebi kao o onom koji je veći od Hrama (r. 6), veći od Jone (r. 41) i veći od Salomona (r. 42)¹⁰. Ovdje se radi o nečem većem od položaja ili uloge. On je veći od Hrama u smislu da ga je stvorio i da je osmislio obrede u njemu. Veći je od Jone svojom osobom, svojom porukom i njenim posljedicama. A veći je i od Salomona u svojoj slavi i mudrosti – on je taj koji je u kraljev um stavio mudrost.

Pogledajte kontekst

Općenito govoreći, kontekst objašnjava je li tema odlomka *osobni karakter* ili *položajno dostojanstvo*. Kod svakog spominjanja Gospodina Isusa nema sumnje da se radi o njegovoj *osobnoj uzvišenosti*! On je uvijek “veći od najvećeg i mnogo bolji od najboljeg”.

11. *Spasenje i služba*

Dok proučavamo Božju riječ, možemo izbjeći mnoštvo pogrešaka i nesporazuma ako razlikujemo odlomke koji se bave *spasenjem* od onih koji se bave kršćanskim životom i *služenjem*.

Odlomci koji govore o spasenju

Općenito govoreći, nije teško prepoznati odlomke koji govore o spasenju. U njima se dosljedno svjedoči o sljedećim činjenicama:

S Božje strane, spasenje je *po milosti*:

“Opravedani su besplatno njegovom milošću kroz otkupljenje što je u Kristu Isusu.” (Rim 3,24)

S Kristove strane, on ga je omogućio svojim zamjen-
skim djelom na križu Kalvarije:

“Njega, naime, koji ne upozna grijeha, za nas grijehom učini da mi budemo pravednost Božja u njemu.” (2 Kor 5,21)

S čovjekove strane, spasenje je po vjeri, potpuno neovisno o djelima zakona:

“Znajući da se čovjek ne opravdava po djelima Zakona, nego vjerom u Isusa Krista, i mi u Krista Isusa uzvjerovasmo da se opravdamo po vjeri u Krista, a ne po djelima Zakona, jer se po djelima Zakona nijedno tijelo neće opravdati.” (Gal 2,16)

Što se tiče sigurnosti spasenja, vjernik može znati da je spašen na temelju autoriteta Božje riječi:

“Ovo napisah vama koji vjerujete u ime Sina Božjega, da biste znali da imate život vječni i da biste vjerovali u ime Sina Božjega.” (1 Iv 5,13)

Što se tiče sigurnosti, dijete Božje nikada neće propasti niti trpjeti vječni sud zbog svojih grijeha:

“Ovce moje slušaju glas moj; i ja ih poznajem, i one me slijede. I ja im dajem život vječni te neće propasti do vijeka, i nitko ih neće ugrabiti iz ruke moje. Otac moj, koji mi ih daje, veći je od sviju. I nitko ih ne može ugrabiti iz ruke Oca mojega.” (Iv 10,27-29)

Odlomci koji govore o služenju

Problem nastaje kad ne razlikujemo odlomke koji govore o kršćanskom životu i služenju od onih koji govore o spasenju. Uzmimo za primjer Ivana 15,1-11:

“Ja sam istinski trs, a Otac moj je vinogradar. Svaku onu mladicu na meni koja ne donosi plod uklanja, a svaku onu koja plod donosi čisti da donese više ploda. Vi ste već čisti zbog riječi koju sam vam govorio. Ostanite u meni, i ja u vama. Kao što mladica ne može donijeti plod sama od sebe ako ne ostane na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi ste mladice. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo ploda. Jer bez mene ne možete činiti ništa. Ako tko ne ostane u meni, baca se van kao mladica te usahne. I skupljaju ih i u oganj bacaju pa gore. Ako ostanete u meni i riječi moje ostanu u vama, iskat ćete što god hoćete i bit će vam. U ovome se proslavlja Otac moj: da donesite mnogo ploda; tako ćete biti moji učenici. Kao što mene uzljubi Otac, i ja uzljubih vas. Ostanite u ljubavi mojoj. Budete li očuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi, kao što ja

očuvah zapovijedi Oca svojega te ostajem u njegovoj ljubavi. To sam vam govorio da radost moja ostane u vama i da radost vaša bude potpuna.”

Tema ovog odlomka nije spasenje od pakla, nego *donošenje ploda*. To znači da se bavi očitovanjem ploda Duha u životu kršćanina (Gal 5,22-23). Odlomak nije pisan grešnicima koji trebaju Spasitelja, nego svetima koji trebaju sličnost Kristu. Ako to ne uočite, možete doći do zaključka da kršćani ipak mogu biti bačeni u pakleni oganj. Ivan 15,6 zapravo naučava da svijet uzima ime i svjedočanstvo posrnulog vjernika i na simboličan način baca ih u vatru kao nešto beskorisno. Nespašeni ljudi imaju samo prezir za “mladice” (vjernike) koje ne ostaju na trsu.

Drugi odlomak koji se često pogrešno razumije nalazi se u 1. Korinćanima 3,10-15:

“Po milosti Božjoj koja mi je dana, kao mudar graditelj postavih temelj, a drugi nadograđuje. Jer nitko ne može postaviti drugoga temelja osim onoga koji je položen, a taj je Isus Krist. Ako li tko nadograđuje na ovome temelju zlatom, srebrom, dragim kamenjem, drvima, sijenom, slamom, svačije će se djelo očitovati. Dan će ga naime pokazati, jer će se u ognju otkriti. I svačije će djelo, kakvo god bilo, oganj iskušati. Ostane li komu djelo što ga je nadogradio, primit će plaću. Izgori li čije djelo, štetovat će. A on sam spasit će se, ali kao kroz oganj.”

Tema retka 11 je spasenje jer naučava da je Gospodin Isus Krist jedini pravi temelj. Ali ostatak odlomka bavi se gradnjom na tom temelju ili drugim riječima, *služenjem koje slijedi nakon spasenja*. Ničime se ne ukazuje na to da će bilo koji vjernik biti iskušan vatrom. Iskušat

će se djela. Vjernik osobno neće izgorjeti, ali njegova djela mogla bi. Ovdje naglasak nije na vjeri koja vodi k spasenju, već na djelima koja dovode do nagrade ili gubitka nagrade.

Ili uzmimo još jedan Pavlov primjer iz 1. Korinćanima 9,24-27:

“Ne znate li da u trkalištu svi trkači, doduše, trče, ali jedan prima nagradu? Tako trčite da dobijete. Svaki pak koji se natječe u svemu se suzdržava; oni dakle da dobiju raspadljiv vijenac, a mi neraspadljiv. Ja dakle tako trčim – ne kao neizvjesno; tako udaram šakom – ne kao da mlatim zrak. Naprotiv, morim svoje tijelo i podjarmljujem da, pošto sam drugima propovijedao, sam ne budem odbačen.”

U posljednjem retku Pavao govori o mogućnosti da bude “diskvalificiran” (grčki *adokimos*, doslovno “nedobren”) na kraju. Kontekst se ne bavi spasenjem, nego samokontrolom u kršćanskome životu. Ne postoji mogućnost da bi Pavao bio odbačen u smislu gubitka spasenja zato jer je prihvaćen u Kristu. Ali ako propusti disciplinirati se, mogao bi postati diskvalificiran za služenje i nagradu. (Riječ “odbačen” u retku 27 nije doslovan prijevod i može uzrokovati mnogo nepotrebne patnje.)

Razlikovanje spasenja i služenja ključ je rješavanja jednog od prividnih proturječja u Novome zavjetu. U Mateju 12,30 naš Gospodin kaže:

“Tko nije sa mnom, protiv mene je; i tko sa mnom ne sabire, rasipa.”

Ali u Marku 9,40 Spasitelj kaže:

“Jer tko nije protiv nas, za nas je.”

Na prvi pogled ovi reci izgledaju kao da izravno proturječe jedan drugom! Ali problem nestaje kad uočimo da se Matej 12,30 bavi spasenjem, a Marko 9,40 služenjem. U prvom slučaju Gospodin Isus govori farizejima koji su ga odbacivali kao Sina Božjega te ga optuživali da izvodi čuda đavlovom silom. Kad se radi o Kristovoj osobi, svatko tko nije s njim, protiv njega je.

Drugi slučaj bavi se čovjekom koji je služio u ime Kristovo, ali nije slijedio učenike. Kad su mu oni to zabranili, Isus je rekao: “Ne branite mu... Jer tko nije protiv nas, za nas je.” Kad govorimo o služenju Kristu, svatko tko nije protiv nas, za nas je.

Ove ilustracije trebale bi pokazati kako je korisno razlikovati odlomke koji se bave spasenjem od onih koji se bave kršćanskim životom i služenjem. Zato u svom proučavanju Biblije zapitajte se bavi li se odlomak koji čitate jednom od sljedećih tema:

Božje djelo *za nas* – spasenje

Božje djelo *u nama* – posvećenje

Božje djelovanje *kroz nas* – služenje.

12. **Sudačko i roditeljsko oprostjenje**

U Božjoj riječi nalazimo dvije vrste oprostjenja, i ako želimo biti pažljivi proučavatelji Pisma, moramo ih naučiti razlikovati. Nazvat ćemo ih *sudačko* i *roditeljsko* oprostjenje (iako se ovi nazivi ne koriste u Bibliji).

Definicije

Vrlo jednostavno rečeno, sudačko oprostjenje ono je koje podjeljuje *sudac*, a roditeljsko ono koje podjeljuje *otac*. Prvi izraz proizlazi iz *sudnice*, a drugi iz *doma*.

Sudačko oprostjenje

Najprije idemo u sudnicu. Bog je sudac i sudi grešnome čovjeku. Čovjek je kriv što je sagriješio, a kazna je vječna smrt. Ali pojavljuje se Gospodin Isus i najavljuje: “Ja ću platiti kaznu koju zaslužuju čovjekovi grijesi, ja ću umrijeti kao zamjena za njega!” To je ono što je Spasitelj učinio na križu na Kalvariji. Sada sudac najavljuje grešnome čovjeku: “Ako prihvatiš moga Sina kao svoga Gospodina i Spasitelja, oprostit ću ti.” Čim čovjek povjeruje u Spasitelja, prima sudačko oprostjenje svih svojih grijeha. Nikada neće morati platiti kaznu za njih u paklu zato jer je Krist platio sve. Grešnik kojem je oprosteno sada ulazi u novi odnos: Bog mu više nije sudac, nego Otac.

Roditeljsko oprostjenje

Sada prelazimo u dom da bismo ilustrirali roditeljsko oprostjenje. Bog je Otac, a vjernik je dijete. U trenutku nepažnje dijete počini grijeh. Što se događa nakon toga? Izriče li Bog djetetu smrtnu kaznu za grijeh? Naravno da ne! Zašto? Zato jer Bog više nije sudac, nego

Otac! Što se onda događa? Dakle, prekida se zajedništvo u obitelji. Nestaje sretan obiteljski duh. Dijete *nije* izgubilo spasenje, ali izgubilo je *radost* svog spasenja. Uskoro bi moglo iskusiti Očeve disciplinske mjere kojima je namjena vratiti ga u zajedništvo. Čim dijete ispovijedi svoj grijeh, prima roditeljsko oprostjenje.

Sudačko oprostjenje događa se jednom zauvijek u trenutku obraćenja, a roditeljsko oprostjenje događa se svaki put kad vjernik ispovijedi i napusti svoj grijeh. To je ono što je naučavao Isus u Ivanu 13,8-10. *Kupelj* obnove potrebna nam je samo jednom da bi nas izbavila od kazne za grijeh, ali potrebna su nam mnoga *čišćenja* tijekom kršćanskog života da bismo primili roditeljsko oprostjenje.

Razlika između dvije vrste oproštenja

Razlika između dvije vrste oproštenja može se slikovito ovako sažeto prikazati:

	Sudačko	Roditeljsko
Status osobe	Grešnik (Rim 3,23)	Dijete (1 Iv 3,2)
Božji odnos	Sudac (Ps 96,13)	Otac (Gal 4,6)
Rezultat grijeha	Vječna smrt (Rim 6,23)	Prekinuto zajedništvo (1 Iv 1,6)
Kristova uloga	Spasitelj (1 Tim 1,15)	Veliki svećenik i Zagovornik (Heb 4,14-16; 1 Iv 2,1)
Potreba osobe	Spasenje (Djela 16,30)	Radost spasenja (Ps 51,12)
Sredstvo oproštenja	Vjera (Dj 16,31)	Ispovijedanje (1 Iv 1,9)
Vrsta oproštenja	Sudačko (Rim 8,1)	Roditeljsko (Lk 15,21-22)
Izbjegnuta posljedica	Pakao (Iv 5,24)	Disciplinske mjere (1 Kor 11,31-32) Gubitak nagrade pred Kristovim sudačkim prijestoljem (1 Kor 3,15)
Pozitivan rezultat	Nov odnos (Iv 1,12)	Obnova zajedništva (Ps 32,5)
Učestalost	Jednom zauvijek (jedna kupelj obnove) (Iv 13,10)	Često (mnoga čišćenja) (Iv 13,8)

Reci koji govore o sudačkom oproštenju

Od sada nadalje, kad naiđemo na retke koji govore o jednokratnom vječnom oproštenju koje se udjeljuje nama grešnicima po djelu Kristovom, znat ćemo da je tema *sudačko oproštenje*. Sljedeći reci to ilustriraju:

“U njemu, po njegovoj krvi, imamo otkupljenje, oproštenje prijestupa po bogatstvu milosti njegove.” (Ef 1,7)

“I budite jedni drugima dobrotivi, samilosni, opraštajući jedni drugima kao što i Bog u Kristu oprostí vama.” (Ef 4,32)

“I vas, koji bijaste mrtvi u prijestupima i neobrezanosti tijela svojega, oživi zajedno s njime; oprostí vam sve prijestupe.” (Kol 2,13)

Reci koji govore o roditeljskom oproštenju

Međutim, postoje drugi odlomci Pisma koji govore o roditeljskom oproštenju:

“Jer ako vi oprostite ljudima prijestupe njihove, oprostít će i vama Otac vaš nebeski.” (Mt 6,14-15)

“Ne sudite, i nećete biti suđeni. Ne osuđujte, i nećete biti osuđeni. Otpuštajte, i otpustít će vam se.” (Lk 6,37)

“I kad stojite u molitvi, opraštajte ako imate što protiv koga, da i Otac vaš, koji je na nebesima, oprostí vama prijestupe vaše.” (Mk 11,25)

Obratite pažnju na to da se u ovim recima Boga izričito naziva *Ocem* jer se radi o *očinskom oproštenju*. Također uočite da naše oproštenje ovisi o našoj volj-

nosti da oprostimo drugima. To ne vrijedi za sudačko oprostjenje – voljnost da oprostimo drugima nije uvjet vječnoga spasenja. Ali to vrijedi za roditeljsko oprostjenje – naš Otac neće nam oprostiti ako ne oprostimo jedni drugima.

U Mateju 18,23-35 Isus je ispričao priču o robu kojemu je kralj oprostio dug od 10 000 talenata (što je ogroman iznos!). Ali taj isti rob nije htio oprostiti jednom drugom čovjeku, također robu, koji mu je dugovao 100 denara (ne tako velik dug). Zato se kralj naljutio na njega i predao ga tamničaru dok ne otplati cijeli dug. Isus je zaključio prisposobu riječima: “Tako će i Otac moj nebeski učiniti vama ako ne oprostite od srca svojih svaki bratu svojemu prijestupe njegove” (r. 35). Ovdje se ponovo radi o Očinskom oprostjenju. Grijeħ je imati duħ koji ne oprašta i Bog nam ne može roditeljski oprostiti sve dok ne ispovjedimo taj grijeħ i ne napustimo ga.

Jedna od uzbudljivih stvari kod proučavanja Biblije jest vidjeti ove osnovne razlike i biti sposoban primijeniti ih u svakodnevnom čitanju. Odsada nadalje, kad naiđete na temu oprostjenja u Riječi, trebali biste biti sposobni reći: “Ah da, to se odnosi na sudačko oprostjenje” ili: “To mora da se odnosi na Očinsko oprostjenje Božjem djetetu.” Samo se sjetite da grešnik prima *sudačko* oprostjenje kad povjeruje u Gospodina Isusa Krista, a vjernik prima *očinsko* ili *roditeljsko* oprostjenje kad ispovjedi svoje grijeħe.

13. Odnos i zajedništvo

Ova lekcija pomalo je slična onoj o položaju i praksi. Ali razlika između ove dvije teme dovoljno je važna da joj se posveti posebno poglavlje.

Odnos s Bogom

Kad se osoba nanovo rodi, nastaje novi odnos – ona postaje dijete Božje.

“A svima koji ga primiše dade vlast da postanu djeca Božja, onima koji vjeruju u ime njegovo.” (Iv 1,12)

“Ljubljeni, sada smo djeca Božja i još se ne očitova što ćemo biti. A znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer ćemo ga vidjeti kao što jest.” (1 Iv 3,2)

Postoji određena snažna konačnost kad govorimo o rođenju. Jeste li ikada razmišljali o tome? Kada se jednom završi rođenje, ono traje zauvijek. Nije moguće vratiti se i poništiti ga. Stvoren je odnos koji se ne može promijeniti. Recimo, na primjer, da se upravo rodio sin obitelji Horvat. Što god da se dogodi, sin će uvijek biti sin gospodina i gospođe Horvat, a oni će mu uvijek biti roditelji. Kasnije u životu on može osramotiti obitelj i uzrokovati im najdublje boli, ali gospodin i gospođa Horvat i dalje ostaju njegovi roditelji.

Sada primijenimo to na vjernika. Kroz nanovo rođenje stvara se odnos s Bogom Ocem:

“Sam Duh svjedoči s duhom našim da smo djeca Božja.” (Rim 8,16)

“Tako više nisi rob, nego sin; ako pak sin, onda i baštiniš Božji po Kristu.” (Gal 4,7)

To je odnos koji se ne može prekinuti. Jednom sin ili kći – uvijek sin ili kći.

Zajedništvo s Bogom

Ali postoji i druga strana istine, a ta strana je zajedništvo. Naša riječ *zajedništvo* prijevod je grčke riječi *koinonia*, što znači dijeliti zajedničke stvari. Ako na odnos gledamo kao na *savez*, onda na zajedništvo možemo gledati kao na *druženje*. Ako je odnos lanac koji se ne može pokidati, onda je zajedništvo tanka nit koja se *vrlo lako* kida.

Grijech prekida zajedništvo s Bogom. Dvojica ne mogu ići zajedno ako se ne dogovore (Am 3,3), a Bog ne može biti u zajedništvu sa svojom djecom kad sagriješe: “Bog je svjetlost i tame u njemu nema nikakve” (1 Iv 1,5b). On ne može biti u društvu onih koji pokušavaju prikriti zlo u svom životu.

Kad se zajedništvo prekine, vjernik gubi radost, pjesmu, snagu za služenje i svjedočenje te učinkovitost u molitvenom životu.

Zajedništvo ostaje prekinuto sve dok se grijeh ne ispovjedi i napusti. A prekinuto zajedništvo *vrlo je ozbiljna* stvar. Na primjer, kad vjernik nije u kontaktu s Gospodinom, može donijeti odluku koja mu može uništiti ostatak života. Koliki su posrnuli kršćani ođabrali bračne partnere nevjernike i uništili si živote na području korisne službe Bogu! Njihove *duše* spašene su, ali *životi* su im izgubljeni.

Prekid zajedništva donosi disciplinske mjere od Boga. Dok je vjernik slobodan od vječne kazne za grijehe,

nije slobodan od posljedica grijeha u svome životu. Zašto su neki od kršćana u Korintu bili bolesni? Zato jer su sjedali na blagovanje Gospodnje večere bez prethodnog ispovijedanja svojih grijeha i ispravljanja pogrešnih stvari (1 Kor 11,29-32). Neki od njih čak su umrli. Postali su prikladni za ulazak u nebo po otkupljenju koje je u Kristu Isusu, ali nisu više bili prikladni za nastavak života i svjedočanstvo ovdje na zemlji.

Prekid zajedništva uzrokovat će gubitak nagrade pred Kristovim sudačkim prijestoljem (1 Kor 3,15). Vrijeme provedeno izvan zajedništva s Bogom zauvijek je protraćeno.

Dakle, iako se radujemo istini da je naš odnos s Bogom neraskidiv, trebamo se jako bojati svega što bi moglo prekinuti naše zajedništvo s Ocem. Zapravo spoznaja da nas je milost dovela u tako divan odnos trebala bi biti najjača motivacija za održavanje stalnog zajedništva s Gospodinom. Milost *ne* potiče na grijeh – ona je najjači poticaj da se grijeh izbjegava.

Biblijske ilustracije

U Starome zavjetu, David je klasičan primjer sveca čije je zajedništvo s Bogom prekinuo grijeh. Čitamo o njegovu ispovjedanju i obnovi pred Gospodinom u Psalmima 32 i 51.

U Novome zavjetu možemo uzeti izgubljenog sina kao ilustraciju povratka posrnulog kršćanina (Lk 15,11-24), iako se priča obično tumači kao obraćenje grešnika. Zajedništvo je prekinuto zbog sinovljevih zastranjenja i pobune. Ali on je i dalje bio sin, čak i u dalekoj zemlji. Čim se vratio i počeo izgovarati svoju ispovijed, zajedništvo je obnovljeno. Njegov otac istrčao je, zagrlio ga i izljubio ga.

U 1. Ivanovoj 2,1 čitamo: “Dječice moja, ovo vam pišem da ne sagriješite. Ako tko i sagriješi, imamo zagovornika kod Oca – Isusa Krista pravednika.” Ovo je pisano *djeci*, onima koji su rođeni u Božju obitelj. (Riječ prevedena kao “dječice” [*teknia*] doslovno znači “oni rođeni mali”.) Božji je ideal da njegova djeca ne griješe. Ali mi griješimo i Bog je osigurao rješenje za svakoga tko sagriješi: “... imamo zagovornika kod Oca.” Obratite pažnju na to da “imamo zagovornika kod Oca”. On je i dalje naš Otac, čak i kad zgriješimo. Kako je to moguće? Zato jer je odnos veza koju nije moguće prekinuti. Što se događa kad zgriješimo? “Imamo zagovornika kod Oca – Isusa Krista pravednika.” On odmah djeluje u našem životu i dovodi nas do točke u kojoj postajemo voljni ispovjediti i napustiti svoje grijeh te se tako opet vraćamo u zajedništvo s Ocem.

Kad vidim razliku između odnosa i zajedništva, ona mi pomaže razumjeti ove retke iz Pisma. Također me potiče na poštivanje vječne sigurnosti koju imam u Kristu i motivira me da živim u zajedništvu s Ocem koji me toliko voli.

14. Temeljne, važne i manje važne stvari

Kod proučavanja Novoga zavjeta presudno je razlikovati teme koje su temeljne od onih koje su važne, ali ne i nužno temeljne, te od onih koje su manje važne. Iako je svaka riječ Božja nadahnuta, nisu svi odlomci jednako naglašeni ili važni.

Kad je Gospodin Isus govorio farizejima jednom prilikom, rekao je: “Jer dajete desetinu od metvice i kopra i kumina, a propustili ste najvažnije u Zakonu: pravdu i milosrđe i vjernost” (Mt 23,23). Drugim riječima, priznao je da neki dijelovi Zakona imaju veću težinu od drugih. Ali također je podsjetio da i dijelovi Zakona koji imaju manju težinu zahtijevaju poštovanje.

To znači da i u kršćanskoj vjeri postoje doktrine koje su apsolutno temeljne. Postoje i druge koje su važne, od kojih su neke izričito označene kao Gospodinove zapovijedi (1 Kor 14,37). A postoje i neka područja koja su ostavljena vjerniku da ih sam prosuđuje pred Gospodinom.

Što su temeljne stvari?

Kad govorimo o temeljnim stvarima, mislimo na doktrine kao što su sljedeće:

- Nadahnuće Pisma. Biblija je Božja riječ.
- Trojstvo. Postoji samo jedan Bog koji vječno postoji u tri Osobe.
- Kristovo božanstvo. Gospodin Isus Krist je Bog.
- Utjelovljenje. Isus je također savršen čovjek.
- Njegova zamjenska smrt na Kalvariji, sahrana, uskrsnuće i uzašašće na nebo.

- Evanđelje. Spasenje je po milosti, po vjeri, odvojeno od djela.
- Drugi dolazak. Krist će opet doći. Iako se ne slažu svi oko detalja njegova povratka, sama činjenica povratka osnovan je element vjere.
- Vječna kazna za izgubljene.

Ove doktrine nisu podložne pregovaranju. Njih trebamo ozbiljno braniti. Pismo ih jasno naučava. Evanđeoska crkva naučava ih stoljećima, a gledišta koja im se protive označena su kao hereze ili krivovjerja. Vjernici su bili spremni umrijeti za ove dragocjene istine. Nikakav kompromis nije moguć. Ne možemo imati zajedništvo s onima koji niječu temeljne istine.

Naravno, to se odnosi i na nepromjenjive Božje moralne zakone. Uvijek je pogrešno počinuti preljub. Uvijek je grijeh lagati i krasti. Božja riječ zabranjuje idolopoklonstvo u bilo kojem obliku. Na ovim i mnogim drugim područjima nema ublažavanja, ustupaka ili omekšavanja pravila. Protiv ovih zala moramo stajati jednoglasno na Božjoj strani.

Važno, ali ne i temeljno

Druga skupina tema uključuje stvari koje su važne zato jer ih Biblija naučava s autoritetom. Ali te stvari nikada nisu smatrane temeljima vjere. Evo nekoliko tema koje spadaju pod ovaj naslov:

- Krštenje
- Rastava braka i ponovna udaja/ženidba
- Redoslijed budućih događaja

- Odabranje i ljudska odgovornost
- Sigurnost vjernika
- Uloga žena u crkvi
- Darovi Duha

Iako postoji samo jedno ispravno tumačenje svake od ovih tema, ne slažu se svi vjernici koje je tumačenje ispravno. Veliki i pobožni kršćani nisu se oko njih slagali. John Wesley ne bi se složio s Charlesom Spurgeonom. Na tim područjima nužno je da svatko stvori svoja uvjerenja temeljeno isključivo i čvrsto na Božjoj riječi.

Manje važne stvari ili moralno neutralne stvari

Treća kategorija pokriva teme koje Biblija smatra manje važnima. Nazivaju se i moralno neutralne stvari. Na ovim područjima Gospodin dopušta razilaženja u mišljenjima sve dok ponašanje jedne osobe ne uzrokuje posrtanje drugih (Rim 14,13), ne remeti mir u crkvi (Rim 14,19) ili ne krši vlastitu savjest (Rim 14,23).

U ranim danima crkve pojavili su se problemi oko hrane žrtvovane idolima, držanja određenih dana (židovskog obrednog kalendara) te čiste i nečiste hrane. Biblijsko rješenje možemo sažeti na sljedeći način:

Hrana žrtvovana idolima

Kad govorimo o hrani žrtvovanoj idolima, glavni odlomci o toj temi nalaze se u 1. Korinćanima 8,1-13 i u 1. Korinćanima 10,14-30. Glavna poruka onog što se ovdje naučava je da je u redu jesti takvu hranu ako kršćanin ne sudjeluje u gozbi na kojoj se ta hrana prinosi

idolima, ako je njegova savjest čista po tom pitanju i ako ne uzrokuje posrtanje neke druge osobe. Ali kad Pavao kaže: “Sve mi je dopušteno”, moramo razumjeti da ne govori o svim stvarima bez izuzetaka. Misli samo na temu o kojoj govori – na moralno neutralne stvari. Ako to ne uočite, možete prihvatiti izvrnuto tumačenje da Pavao dopušta nemoral!

Držanje dana

U Rimljanima 14 bavimo se temom držanja dana, jedenja mesa (za razliku od vegetarijanstva) i pijenja vina. Među smjernicama koje iznosi Pavao nalazi se i ova: “Neka svatko bude posve uvjeren u svoje mišljenje” (r. 5b). Ako je izvadite iz konteksta i primijenite na doktrine kao što su nadahnuće Biblije ili spasenje po milosti i vjeri, onda ste u velikoj nevolji. Ključno je uvidjeti da se načelo navedeno u Rimljanima 14 bavi samo stvarima koje same po sebi nisu crno-bijele.

Čista i nečista hrana

U Titu 1 Pavao posvećuje prilično veliku pažnju lažnim učiteljima koji pokušavaju staviti kršćanske vjernike pod Mojsijev zakon. U retku 15 apostol kaže: “Sve je čisto čistima, a okaljanima i nevjernima ništa nije čisto, nego su im okaljani i razum i savjest.”

Treba nam biti jasno da, kad Pavao tvrdi da je “sve čisto čistima”, time ne izražava univerzalnu istinu, već misli samo na stvari poput mesa proglašenog nečistim u Mojsijevu zakonu. Kršćaninu u ovo vrijeme milosti sva hrana koju je Bog predvidio za ljude čista je. Više ne vrijedi da je nešto košer ili nije.

Izjavu u Rimljanima 14 moramo razumjeti na jednak način. Tamo u retku 14 kaže: “Znam i uvjeren sam u Gospodinu Isusu: ništa nije nečisto samo po sebi...” Pavao je dobro znao, a znamo i mi, da su određene stvari nečiste, ali ovdje govori samo o hrani poput svinjetine, plodova mora ili zečetine, koja je bila nečista pod Starim zavjetom.

Manje važne stvari danas

Iako neki vjernici mogu smatrati neke od dolje navedenih stvari prilično važnima, nijednu od njih Pismo ne naglašava posebno. Stvari koje možemo svrstati među manje važne danas uključuju:

- Vino ili sok od grožđa za Gospodnju večeru
- Beskvasni kruh ili običan kruh
- Vrijeme sastajanja
- Uporaba glazbala na sastancima crkve
- Uporaba različitih dobrih prijevoda Biblije
- Oblici kršćanske službe

Što se tiče posljednje točke, oblika kršćanske službe, postoji određena sloboda za prilagođavanje kulturi i običajima naroda. Tako u 1. Korinćanima 9,19-23 Pavao govori kako se poistovjećuje sa svojom publikom i pritom, naravno, ne žrtvuje ni jednu temeljnu istinu niti kompromitira vjernost Kristu:

“Jer premda slobodan od svijetu, sam sebe učinih robom svima da ih što više pridobijem. I bijah Židovima kao Židov; onima pod Zakonom kao pod Zakonom, da pridobijem one pod Zakonom; onima

bez Zakona kao bez Zakona – premda pred Bogom nisam bez zakona, nego sam u zakonu Kristovu – da pridobijem one bez Zakona. Bijah slabima kao slab, da pridobijem slabe. Svima sam bio sve da pošto-poto neke spasim. A ovo činim poradi evanđelja, da bih i ja bio suzajedničar u njemu.”

Ali kad Pavao kaže: “Svima sam bio sve da pošto-poto neke spasim”, ničime ne sugerira da je ikada kompromitirao istinu evanđelja ili da je sudjelovao u nekoj grešnoj aktivnosti. Kad je bilo moguće napraviti ustupak bez žrtvovanja istine (kao kod obrezivanja Timoteja u Djelima 16,3), napravio je ustupak da bi pridobio šire slušateljstvo za svoju poruku. Ali kad je u pitanju bilo spasenje po milosti bez držanja Zakona (kao kod rasprave o obrezanju Tita u Galaćanima 2,1-5), Pavao nije uzmicao ni pedlja.

Zaključak

Sažmimo teme o kojima smo govorili.

Na području temeljnih stvari i nepromjenjivih Božjih moralnih zakona, mora postojati apsolutno slaganje i poslušnost.

Na području stvari koje su važne u Pismu, ali nisu temeljne, svaki vjernik trebao bi temeljiti svoj sud i praksu što je moguće bliže Božjoj riječi.

Kad govorimo o manje važnim stvarima, mora postojati određena širina različitih mišljenja, određeno ustupanje s ciljem očuvanja jedinstva i mira (Ef 4,1-6). Ali i na ovom području kršćanin se mora suzdržavati od bilo kakva zla, od sablažnjavanja brata ili od povrede vlastite savjesti.

Kad se bavimo temeljnim stvarima i važnim pitanjima, važe određena osnovna načela. Ali kad se bavimo moralno neutralnim stvarima, vrijede neka sasvim druga pravila. Zato, govoreći o Kristovu božanstvu, Pavao ne bi dozvolio razilaženje u mišljenjima riječima: “Neka svatko bude posve uvjeren u svoje mišljenje” (Rim 14,5b). A baveći se problemom nemorala, ne bi rekao: “Znam i uvjeren sam u Gospodinu Isusu: ništa nije nečisto samo po sebi” (Rim 14,14). Uvijek trebamo utvrditi govori li o temeljnim stvarima, važnim istinama ili o sporednim stvarima.

3. dio

Razlike u Božjim metodama

15. *Veliki savezi u Pismu*

U različitim razdobljima ljudske povijesti Bog je sklapao dogovore ili saveze s ljudima. Neki od njih, kao što je bio Zakon, bili su *uvjetni*. Bog će se držati svog dijela saveza ako će se oni držati svoga. Uvjetni savezi bili su “po tijelu nemoćni”, a ljudi su neizbježno podbacili u ispunjavanju njihovih uvjeta.

Srećom, većina božanskih saveza *bezuvjetna* je. Kod njih sve ovisi o Gospodinu i to jamči njihovo ispunjavanje.

Većina saveza sklopljena je s Abrahamom i njegovim potomcima. Nijedan nije izravno sklopljen s crkvom, iako je crkva uključena u nekoliko njih, što ćemo vidjeti u nastavku.

Eden (Post 1,28-30; 2,16-17)

Edenski savez učinio je čovjeka u stanju nevinosti odgovornim za množenje, napučivanje zemlje te njezino podlaganje. Čovjek je dobio autoritet nad svim životinjama. Trebao je obrađivati vrt i jesti od svih njegovih plodova, osim ploda sa stabla spoznaje dobra i zla. Neposluh ovoj posljednjoj zapovijedi donijet će smrt. Zato je ovo bio uvjetan savez.

Adam (Post 3,14-19)

Nakon pada čovjeka Bog je prokleo zmiju i najavio neprijateljstvo između zmije i žene te između Sotone i Krista. Sotona će ozlijediti Krista, ali Krist će uništiti Sotonu. Žena će prolaziti kroz boli rađanja i bit će pod autoritetom svoga muža. Zemlja je prokleta; čovjek će se morati boriti protiv trnja i korova dok je obrađuje.

To će uključivati znoj i umor, a njegovo tijelo na kraju će se vratiti u prah iz kojeg je i uzeto.

Noa (Post 8,20-9,27)

Bog je obećao Noi da neće više prokleti zemlju niti je uništiti potopom te je dao dugu kao zalog obećanja. Ovaj savez određuje smrtnu kaznu za ubojstvo, što naravno podrazumijeva da će postojati vlast koja će suditi i izvršavati kaznu. To znači da savez s Noom zapravo uspostavlja ljudsku vlast. Bog je zajamčio redovitost godišnjih doba, naputio čovjeka da ponovno napuči zemlju te potvrdio vlast nad nižim bićima. Čovjek je sada mogao dodati meso u svoju nekada vegetarijansku prehranu. Što se tiče Noinih potomaka, Bog je prokleo Hamovog sina Kanaana¹¹ da bude sluga Šemu i Jafetu. Šemu je dao povlašteno mjesto, što znamo da uključuje ulazak u liniju Mesije. Jafet će doživjeti veliki rast i boraviti će u šatorima Šemovim. Savez s Noom bio je bezuvjetan i nikada nije opozvan. Bio je “za vjekovne naraštaje” (Post 9,12).

Abraham (Post 12,1-3; 13,14-17; 15,1-5; 17,1-8)

Ovaj savez uključuje sljedeća bezuvjetna obećanja Abramom, koji je kasnije nazvan Abrahamom, i njegovu potomstvu: veliku naciju (Izrael), osobne blagoslove Abrahamu, veliko ime, izvor blagoslova drugima (12,2), božansku naklonost njegovim prijateljima i prokletstvo njegovim neprijateljima, blagoslov svim narodima (ispunjen u Kristu) (12,3), vječni posjed kanaanske zemlje, kasnije poznate kao Izrael i Palestina (15,18), brojno potomstvo (tjelesno i duhovno) (13,16; 15,5), očinstvo mnogim narodima i kraljevima (preko Išmaela i Izaka) (17,4.6) te poseban odnos s Bogom (17,7b).

Zakon (Mojsijev savez) (Izl 19,5; 20-31)

U svom najširem smislu, Mojsijev zakon uključuje Deset zapovijedi (u kojima se opisuju dužnosti prema Bogu i bližnjemu) (Izl 20), brojne propise koji se odnose na društveni život u Izraelu (Izl 21,1-24,11) te detaljne odredbe za vjerski život (Izl 24,12-31,18). Bio je dan Izraelu kao naciji, a ne poganima te potvrđen krvlju (Izl 24,8; Heb 9,19-20). Bio je to uvjetan savez koji je od čovjeka tražio poslušnost i zato je “po tijelu bio nemoćan” (Rim 8,3a). Deset zapovijedi nikada nisu imale namjeru omogućiti spasenje, nego uzrokovati presvjedočenje u grešnost i palo stanje (Rim 3,20b). Devet od deset zapovijedi ponavlja se u Novome zavjetu (bez zapovijedi o suboti), ali *ne* kao zakon koji povlači kaznu, nego kao oblici ponašanja prikladni za one koji su spašeni milošću. Kršćanin je pod milošću, a ne Zakonom, ali on je ipak “u zakonu Kristovu” (1 Kor 9,21), što je mnogo veća obaveza. Zakon nije poništio savez s Abrahamom (Gal 3,17-18).

Palestina (Pnz 28,1; 29,1-30,20)

Ovaj savez nalazimo u zametku u Postanku 15,18 gdje je Bog obećao Abrahamu zemlju “od rijeke egipatske [potoka na granici s Egiptom, ne Nila] do velike rijeke, rijeke Eufrata”. Predviđa raspršenje Izraela među narode zbog neposluha i nevjere, njihov povratak Gospodinu o njegovu drugom dolasku, njihovo pokajanje i obraćenje, kažnjavanje njihovih neprijatelja i njihov siguran boravak u zemlji pod vlašću Mesije.

Izrael nikada nije u potpunosti zauzeo zemlju. Tijekom Salomonove vladavine, države na istoku plaćale su *danak* (1 Kr 4,21.24), ali to ne možemo smatrati po-

sjedovanjem ili okupacijom. Ispunjenje palestinskog saveza tek slijedi u budućnosti.

David (2 Sam 7,1-17)

Bog je obećao Davidu ne samo da će njegovo kraljevstvo trajati zauvijek, nego i da će imati potomke koji će uvijek sjediti na prijestolju (2 Sam 7,12-16). Ovo je bio bezuvjetan savez koji ni na koji način nije ovisio o Davidovoj poslušnosti ili pravednosti. Krist je *pravni* nasljednik Davidova prijestolja preko Salomona, kao što vidimo u Josipovom rodoslovlju u Mateju 1. Josip je usvojio Isusa kao svog sina. Krist je *izravan* potomak Davida kroz Natana, kao što vidimo u Marijinom rodoslovlju u Luki 3. S obzirom na to da živi vječno, nitko drugi ne može polagati pravo na prijestolje. Njegovo je kraljevstvo vječno. Njegova tisućgodišnja vladavina prijeći će u vječno kraljevstvo.

Salomon (2 Sam 7,12-15; 1 Kr 9; 2 Ljet 7)

Savez sa Salomonom bio je bezuvjetan što se tiče vječnoga kraljevstva, ali uvjetan što se tiče njegovih potomaka koji će sjediti na prijestolju (1 Kr 9,4-5; 2 Ljet 7,17-18). Koniji, jednom od Salomonovih potomaka, bilo je uskraćeno imati tjelesnog potomka na Davidovu prijestolju (Jr 22,30). Isus nije Salomonov potomak, kao što je istaknuto ranije. Inače bi bio pod Konijinim prokletstvom.

Novi savez (Jr 31,31-34; Heb 8,7-12; Lk 22,20)

Novi savez očito je sklopljen s domom Izraelovim i domom Judinim (Jr 31,31) i nadilazi Stari ili Mojsijev savez. On ima bolje svećenstvo, boljeg Velikog svećenika, bolju žrtvu, bolji žrtvenik i počiva na boljim obećanjima (Heb 7-9; 13,10). Bio je još u budućnosti kad je Je-

remija pisao (Jr 31,31a). Ovo nije uvjetan savez, kao što je bio Mojsijev zakon koji je Izrael prekršio (Jr 31,32). U njemu Bog bezuvjetno obećava (obratite pažnju na ponavljanje izraza “ja ću”): buduću obnovu Izraela (Ez 36,25-26), boravak Duha Svetoga (Ez 36,27), srce koje je sklono činiti Božju volju (Jr 31,33a), univerzalno poznavanje zakona u Izraelu (Jr 31,34a), oprostjenje i uklanjanje grijeha (Jr 31,34b) i vječni nastavak postojanja nacije (Jr 31,35-37).

Izrael kao nacija nije još primio pogodnosti novoga saveza, ali doživjet će to kod drugog dolaska Gospodina. U međuvremenu, istinski vjernici uživaju u nekim blagoslovima ovoga saveza. Uživaju u oprostjenju i uklanjanju grijeha (Heb 10,16-17) i osposobljeni su ispuniti pravedne zahtjeve zakona (Rim 8,4). Činjenicu da je crkva povezana s novim savezom vidimo u Gospodnjoj večeri, pri čemu kalež predstavlja savez i krv kojom je zapečaćen (Lk 22,20; 1 Kor 11,25).¹² Pavao također govori o sebi i drugim apostolima kao o “služnicima novoga saveza” (2 Kor 3,6), što znači evanđelja milosti Božje.

16. Različita razdoblja

Augustin je jednom rekao: “Ako razlikujemo razdoblja, Sveto pismo postat će usuglašeno.” Bog je podijelio povijest čovječanstva u razdoblja: “... po kojemu i sazda svjetove” (Heb 1,2; u nekim engleskim prijevodima kaže “vremenâ”; op. prev.). Ta razdoblja mogu biti dulja ili kraća. Razlikuju se ne po duljini, nego po načinu na koji se Bog ophodi s čovječanstvom.

Definicija dispenczacija

Iako se Bog nikada ne mijenja, njegove metode mijenjaju se. U različitim razdobljima djeluje na različite načine. Ponekad način na koji Bog upravlja svojim stvarima među ljudima tijekom određenog razdoblja nazivamo *dispenczacijom*. U užem smislu, dispenczacija nije vremensko razdoblje, neko način upravljanja, oblik uprave, određena administracija ili ekonomija. Ali teško razmišljamo o dispenczaciji bez uzimanja u obzir vremena. Na primjer, povijest Sjedinjenih Američkih Država dijeli se na različite administracije. Govorimo o Rooseveltovoj administraciji, Eisenhowerovoj administraciji ili Reaganovoj administraciji. Naravno, pritom mislimo na način na koji je djelovala vlast za vrijeme mandata spomenutih predsjednika. Pritom je važno kakva politika je vođena, ali nužno povezujemo tu politiku s određenim razdobljem tijekom kojeg su bili na vlasti.

Ilustracija dispenczacija

Zato ćemo u ovome poglavlju razmišljati o dispenczaciji kao o načinu na koji Bog postupa s ljudima tijekom danog razdoblja povijesti. Božje djelovanje u dispencza-

cijama možemo usporediti s načinom na koji se upravlja domom. Kad se dom sastoji samo od muža i žene, držimo se određenih pravila. Ali kada dođe nekoliko male djece, uvodi se potpuno nova skupina pravila. Kada djeca odrastu, stanjem u domu upravlja se opet na potpuno drugi način. Isti obrazac vidimo i u Božjem ophođenju s čovječanstvom (Gal 4,1-5).

Na primjer, kada je Kajin ubio svoga brata Abela, Bog je na njega stavio znak da ga ne bi ubio netko tko naiđe na njega (Post 4,15). Ali nakon Potopa Bog uvodi smrt-nu kaznu i izjavljuje: "Tko prolije krv čovjekovu, njegovu će krv prolići čovjek" (Post 9,6a). Zašto ta razlika? Zato jer je došlo do promjene dispencijacije.

Drugi primjer: U Psalmu 137,8-9 pisac zaziva strog sud nad Babilon:

"Kćeri babilonska, ti koja si ruševina, blažen onaj koji ti uzvrati za djelo koje si nam učinila. Blažen onaj koji zgrabi i smrska nejačad tvoju o hridinu!"

Ali kasnije Gospodin poučava svoj narod:

"Ljubite svoje neprijatelje, blagoslivljajte one koji vas proklinju, činite dobro onima koji vas mrze i molite za one koji vas zlostavljaju i koji vas progone."
(Mt 5,44)

Izgleda očito da jezik prikladan za psalmista koji živi pod upravom Zakona više nije prikladan za kršćanina koji živi pod milošću.

Pod Zakonom, Izraelcima je bilo naređeno da otpuste svoje poganske žene i djecu (Ezr 10,3). Pod milošću, vjernici ne trebaju otpuštati svoje bračne drugove i djecu koji su nevjernici (1 Kor 7,12-16).

Prikaz dispencija

Ne slažu se svi kršćani oko broja dispencija ili njihovih naziva. Zapravo, neki kršćani uopće ne prihvaćaju dispencije.

Ali možemo pokazati postojanje dispencija na sljedeći način. Kao prvo, postoje najmanje dvije dispencije: Zakon i milost: “Jer Zakon bijaše dan po Mojsiju, a milost i istina po Isusu Kristu postade” (Iv 1,17). Činjenica da je naša Biblija podijeljena na Stari i Novi zavjet ukazuje na to da je došlo do promjene uprave. Dodatan dokaz je i to da se od vjernika sadašnjeg razdoblja ne traži da prinosе životinjske žrtve – i to pokazuje da je Bog uveo novi red.

Ali ako se složimo da postoje *dvije* dispencije, prisiljeni smo vjerovati da postoje *tri* jer dispencija Zakona nije uvedena sve do Izlaska 19, stoljećima nakon stvaranja. Zato mora postojati barem još jedna dispencija prije Zakona (vidi Rim 5,14). Tako dolazimo do tri.

A zatim trebali bismo se složiti i oko *četvrtе* dispencije jer Pismo govori o “budućem svijetu” (Heb 6,5). To je vrijeme kada će se Gospodin Isus Krist vratiti vladati na zemlji, poznato i kao Tisućgodišnje kraljevstvo ili Milenij (*millennium* je latinska riječ za tisuću godina).

Apostol Pavao također razlikuje sadašnje razdoblje od razdoblja koje dolazi. Prvo govori o dispenciji koja mu je predana u svezi s istinom evanđelja i crkve (1 Kor 9,17; Ef 3,2; Kol 1,25). To je sadašnje razdoblje. Ali zatim također ukazuje na buduće razdoblje kad u Efežanima 1,10 govori o “provedbi punine vremena”. Iz njegova opisa jasno je da to vrijeme nije još stiglo.

Tako znamo da ne živimo u posljednjem razdoblju povijesti svijeta.

Nabrojane dispencije

Dr. C. I. Scofield, urednik Scofield Reference Bible, nabrojao je sljedećih sedam dispencija:

1. Nevinost (Post 1,28). Od stvaranja Adama do njegova pada.
2. Savjest ili moralna odgovornost (Post 3,7.22). Od Pada do završetka Potopa.
3. Ljudska vladavina (Post 9,5-6). Od završetka Potopa do poziva Abrahama.
4. Obećanje (Post 12,1-3). Od poziva Abrahama do davanja Zakona.
5. Zakon (Izl 19-20). Od davanja Zakona do Pedesetnice.
6. Crkva (Dj 2). Od Pedesetnice do Uzeća.
7. Kraljevstvo (Otk 20,4). Tisućgodišnja Kristova vladavina.

U svojoj shemi pod naslovom “The Course of Time from Eternity to Eternity” (Protok vremena od vječnosti do vječnosti; op. prev.) A. E. Booth vidi sedam dispencija ljudske povijesti najavljenih u sedam dana iz Postanka:

Prvi dan – Čovjek iskušán svjetlošću stvaranja i obećanja.

Drugi dan – Uprava (od Potopa do podjele naroda).

Treći dan – Izrael (od Abrahama do kraja evanđelja).

Četvrti dan – Milost (umetnuto razdoblje).

Peti dan – Nevolja.

Šesti dan – Milenij.

Sedmi dan – Vječnost.

Važnost dispencija

Iako nije važno slagati se oko točnih detalja, prilično je važno vidjeti da različite dispencije doista postoje. (Posebno je važna razlika između Zakona i milosti.) U suprotnom mogli bismo uzeti dijelove Pisma koji se odnose na druga razdoblja i primijeniti ih na sebe. Iako je sve Pismo korisno za nas (2 Tim 3,16), nije sve napisano *izravno nama*. Odlomci koji se bave drugim razdobljima primjenjivi su za nas, ali njihovo prvenstveno tumačenje spada u razdoblje za koje su napisani. Na primjer, Židovima koji su živjeli pod Zakonom bilo je zabranjeno jesti meso nečistih životinja, to jest onih koje nemaju razdijeljen papak i koje ne preživaju (Lev 11,3). Ova zabrana nije obvezujuća za kršćane danas (Mk 7,18-19), ali načelo koje se nalazi u njoj podsjeća nas da trebamo izbjegavati moralnu i duhovnu nečistoću.

Bog je obećao Izraelcima da će ih učiniti materijalno uspješnima ako mu budu poslušni (Pnz 28,1-6). Tada je naglasak bio na materijalnim i zemaljskim blagoslovima. Ali danas to više ne vrijedi. Bog ne obećava da će *novčano* nagraditi našu poslušnost. Umjesto toga, blagoslovi ove dispencije su *duhovni* blagoslovi u nebesima (Ef 1,3).

Jedno evanđelje za sve dispencije

Iako postoje razlike između različitih vremenskih razdoblja, jedno se nikada ne mijenja: evanđelje. Spasenje je uvijek bilo, sada je i uvijek će biti vjerom u Gospodina. A temelj je spasenja u svakom vremenskom razdoblju dovršeno djelo Kristovo na križu Kalvarije. Ljudi u vrijeme Staroga zavjeta bili su spašeni vjerom u objavu koju im je Gospodin dao. Na primjer, Abraham je bio spašen povjerovavši Bogu koji je rekao da će sjeme tog patrijarha biti brojno poput zvijezda (Post 15,5-6). Koliko je nama poznato, Abraham nije znao mnogo ili uopće nije znao što će se dogoditi na Kalvariji stoljećima kasnije. Ali Bog je znao. A kad je Abraham povjerovao Gospodinu, on je Abrahamu pribrojio vrijednost budućeg djela Kristova na Kalvariji.

Netko je rekao da su sveci Staroga zavjeta bili spašeni “na kredit”. Time se želi reći da su bili spašeni na temelju cijene koju je Gospodin Isus trebao platiti mnogo godina kasnije (to je značenje Rim 3,25). Mi smo spašeni na temelju djela koje je Krist izvršio prije više od 1900 godina. Ali u oba slučaja spasenje je po vjeri u Gospodina.

Moramo se čuvati ideje da su ljudi u vrijeme dispencije Zakona bili spašeni držanjem Zakona ili čak žrtvovanjem životinja. Zakon može samo osuditi, ne može spasiti (Rim 3,20). A krv bikova i jaraca ne može odnijeti ni jedan jedini grijeh (Heb 10,4). Ne, Božji put spasenja je po vjeri i samo po vjeri! (vidi Rim 5,1).

Druga točka koju je dobro zapamtiti je sljedeća: kad govorimo o sadašnjem razdoblju kao o razdoblju milosti, time ne podrazumijevamo da Bog nije bio milostiv u prošlim dispencijama. Pod time jednostavno misli-

mo da Bog sada *iskušava* ljude pod milošću, a ne pod Zakonom. Ova razlika bit će detaljnije objašnjena u sljedećem poglavlju.

Također je važno shvatiti da razdoblja ne završavaju na sekundu točno. Često postoji razdoblje preklapanja ili prijelazno razdoblje. To vidimo u Djelima apostolskim, na primjer – bilo je potrebno neko vrijeme da nova crkva odbaci neke od elemenata prethodne dispencije. A moguće je i da će postojati razdoblje između Uzeća i Nevolje tijekom kojeg će se očitovati Čovjek grijeha i kada će biti podignut Hram u Jeruzalemu.

Zluporaba dispencija

Nekoliko riječi za kraj. Kao i sve dobre stvari, proučavanje dispencija može se zloupotrijebiti. Postoje kršćani koji dovode dispencije do tolike krajnosti da prihvaćaju samo Pavlove poslanice pisane iz zatvora kao relevantne za današnju crkvu! Posljedično, ne prihvaćaju krštenje ni Gospodnju večeru zato jer ih ne nalazimo u poslanicama pisanim iz zatvora. Također naučavaju da Petrova poruka evanđelja nije bila ista kao i Pavlova (vidi Gal 1,8-9 kao argument protiv toga). Te ljude ponekad se naziva ultradispencionalisti ili bullingeristi (po učitelju E. W. Bullingeru). Njihovo ekstremno shvaćanje dispencija treba odbaciti.

17. Izrael, pogani i crkva

Novi zavjet dijeli cijelo čovječanstvo u tri kategorije: Izrael, pogani i crkva. Na primjer, Pavao u 1. Korinćanima 10,32 piše: “Ne budite na spoticaj ni Židovima ni Grcima ni crkvi Božjoj.” Ovdje je riječ “Grci” sinonim za “pogane”.

U Djelima 15,14-17 opet se spominju ova tri dijela čovječanstva:

Crkva

“Šimun je izložio kako je Bog još isprva pohodio pogane da uzme između njih *puk imenu svojemu*” (r. 14; kurziv dodan).

Izrael

“Nakon toga vratit će se i ponovno podići pali *šator Davidov*, i ruševine njegove ponovno će podići i postaviti ga ponovno” (r. 16; kurziv dodan).

Poganski narodi

“... da potraže Gospodina ostali ljudi i *svi pogani* na koje je zazvano ime moje, govori Gospodin koji čini sve to” (r. 17; kurziv dodan).

Apostol Pavao također razlikuje:

Židove – obrezanje rukom (Ef 2,11),

pogane – neobrezanje (Ef 2,11) i

crkvu – obrezanje bez ruku (Kol 2,11).

Općenito govoreći, osobe koje proučavaju Bibliju ne miješaju pogane i Izrael ili crkvu; to obično nije pro-

blem. Zato ćemo se u ovoj lekciji ograničiti na razliku između Izraela i crkve. Ova tema od velike je važnosti. Ako ne uvidimo da su ove dvije skupine odvojene i različite, to će ozbiljno utjecati na naše tumačenje Biblije, posebno na područjima istina o crkvi i proročanstava.

Da bismo pokazali zašto je ova tema važna, trebamo spomenuti da neki ljudi naučavaju da je crkva jednostavno nastavak ili nadogradnja Izraela. Oni kažu: “Bog je stalno imao crkvu kroz stoljeća. Izrael je bio crkva u Starome zavjetu, ali kada je taj narod odbacio Mesiju, Bog ga je odbacio zauvijek. Izrael nema nacionalnu budućnost. Novozavjetna crkva sada je postala Božji Izrael i sva obećanja dana Izraelu kao naciji sada imaju duhovno ispunjenje u crkvi.”

Mi vjerujemo da Pismo naučava drugačije – da Izrael i crkva imaju različito podrijetlo, karakter, odgovornost i sudbinu.

Kad je Izrael odbacio Gospodina Isusa kao Mesiju, Bog je taj narod stavio po strani na neko vrijeme. Tada je uveo nešto posve novo – crkvu. Kad se na zemlji dovrše njegovi planovi s crkvom, nastaviti će djelovati na Izraelu kao naciji. Tako je crkva uvedena kao određeno prijelazno razdoblje tijekom prekida Božjeg odnosa s Izraelom, njegovim drevnim narodom.

Razliku između crkve i Izraela možemo najbolje vidjeti u sljedećim kontrastima.

Crkva	Izrael
<p>1. Pavao govori o crkvi kao o tajni „koja se u drugim naraštajima nije obznanila sinovima ljudskim, kao što se sada u Duhu objavi njegovim svetim apostolima i prorocima“ (Ef 3,5). Kaže da je ta tajna bila skrivena u Bogu od postanka svijeta (Ef 3,9) i držana tajnom od početka svijeta, ali sada je objavljena po proročkim Pismima (Rim 16,25-26). (Vidi također Kol 1,25-26.)</p>	<p>1. O Izraelu se nikada ne govori kao o tajni. Nijedan od opisa u lijevom stupcu ne vrijedi za Izrael.</p>
<p>2. Crkva je započela na Pedeseticu kada je dan Sveti Duh (Dj 2). To zaključujemo na temelju sljedećeg niza činjenica:</p>	<p>2. Izraelska nacija započela je pozivom Abrahama (Post 12).</p>
<p>a. Crkva je još bila u budućnosti kad je Krist bio na zemlji zato jer je rekao: „... sagradit ću [buduće vrijeme] crkvu svoju“ (Mt 16,18).</p>	
<p>b. Kad je Pavao napisao svoje prvo pismo zajednici u Korintu, crkva je do tada očito već nastala. On govori o tome da su vjernici kršteni Duhom u tijelo Kristovo (1 Kor 12,13).</p>	
<p>c. Znamo da se obećano krštenje Duhom dogodilo na Pedeseticu. Zato je to rođendan crkve.</p>	
<p>3. Krist je Glava crkve.</p>	<p>3. Abraham je bio glava Izraela.</p>

Crkva	Izrael
4. Članstvo u crkvi je po duhovnom rođenju.	4. Članstvo u naciji bilo je po prirodnom rođenju.
5. Crkva je Božji nebeski narod. Blagoslovi crkve su duhovni blagoslovi u nebeskim prostorima.	5. Izrael je bio zemaljski Božji narod. Blagoslovi Izraela bili su prvenstveno, iako ne isključivo, materijalni i zemaljski.
Državljanstvo kršćana je u nebu.	Državljanstvo Izraelaca bilo je zemaljsko.
Nada crkve je biti s Kristom u nebu.	Glavna nada Izraela bila je zemaljska vladavina Mesije u zemlji (To ne niječe činjenicu da su vjerujući Izraelci išli u nebo nakon smrti niti da su imali nadu u nebu. Ali to se nije naglašavalo među njima.)
6. U crkvi vjerni Židovi i vjerni pogani postaju novi čovjek u Kristu. Postaju subaštinici, udovi tijela i sudionici obećanja evanđelja u Kristu. U Kristu je srušena pregrada koja je razdvajala Židove i pogane i sada su oni jedno (Ef 2,13-17; 3,6).	6. Ništa od toga ne vrijedi za Izrael. Što se tiče Izraela, pogani su „bez Krista, otuđeni od građanstva izraelskoga i tuđi savezima obećanja, nade nemajući i bez Boga na svijetu“ (Ef 2,12).
7. U crkvi svi vjernici su svećenici – sveto svećenstvo i kraljevsko svećenstvo. I kao takvi u svako doba imaju pristup u Božju prisutnost po vjeri (1 Pt 2,1-9; Heb 10,19-22).	7. U Izraelu svećenici su birani iz Levijeva plemena i Aronove obitelji. Samo veliki svećenik mogao je ući u Božju prisutnost, i to samo jedan dan u godini (Heb 7,5.11; 9,7).

Crkva	Izrael
8. Crkva će biti uzeta kući u nebo o Uzeću i onda će se vratiti s Kristom te vladati s njim nad zemljom tijekom Milenija.	8. Otkupljeni Izrael bit će zemaljski podanik Kristu dok će on vladati.

Mogli bi se nabrojati još i brojni drugi kontrasti između crkve i Izraela. U četvrtom svesku svoje sustavne teologije (*Systematic Theology*), na str. 47-53, Lewis Sperry Chafer nabraja dvadeset i četiri neoporecive razlike. Ali ove koje smo naveli trebale bi biti dovoljne da pokažu da crkva zauzima jedinstveno mjesto u Božjim planovima i namjerama te se ne smije pobrkati s Izraelom.

Jedan od dijelova Pisma u kojima se Izrael i crkva redovito brkaju je Govor na Maslinskoj gori, koji se nalazi u Mateju 23,37-25,46. Ovaj odlomak bavi se Izraelom, a ne crkvom. U njemu se opisuju uvjeti kratko prije i za vrijeme povratka Krista da preuzme vlast kao kralj. Obratite pažnju da u 24,16 kaže: “Koji tada budu u *Judeji*, neka bježe u gore” – lokacija je jasno židovska. A u retku 20 čitamo: “Molite pak da bijeg vaš ne bude zimi ni subotom.” Subota nikada nije dana crkvi, već samo Izraelu. Izabrani koji se spominju u retku 22 su Božji *židovski* izabrani. Povratak Kristov opisan u retku 30 nije njegov povratak u zrak po crkvu, nego njegov dolazak na zemlju kao kralja Izraela.

Zato proučavatelj Biblije treba razlikovati radi li se u odlomku o Izraelu ili o crkvi. Ako čitamo o Danu Gospodnjem, možemo biti sigurni da odlomak govori uglavnom o Izraelu. S druge strane, ako se govori o Danu Kristovom, možemo biti sigurni da se misli na

crkvu. Tako sedma truba u Otkrivenju 11 ima veze s Izraelom jer ona je dio Dana Gospodnjeg. Ali “posljednja truba” u 1. Korinćanima 15,52 odnosi se na crkvu zato jer je tema Uzeće, a Uzeće je povezano s Danom Kristovim.

U zaključku, trebamo razmotriti dva argumenta koji se najčešće koriste za dokazivanje da crkva *nije* odvojena od Izraela.

1. U Djelima 7,38 Izrael se naziva “zajednicom u pustinji”. Riječ “zajednica” prijevod je grčke riječi *ekklesia*, koja se najčešće prevodi kao “crkva”. Iako neki ovdje vide “crkvu u pustinji”, trebamo shvatiti da ta riječ jednostavno znači skupštinu ili skupinu ljudi. Prijevod “zajednica” ovdje bolje prenosi istinu. Ista riječ koristi se za opisivanje poganskog mnoštva u Efezu (Dj 19,32). Novozavjetna crkva prepoznaje se po tome što je povezana s Bogom Ocem i Gospodinom Isusom Kristom.

2. U Galaćanima 6,16, Pavao kaže: “A na sve koji po ovom pravilu budu živjeli, i na Izrael Božji – na njih mir i milosrđe.” Izraz “Izrael Božji” navodno se koristi s pretpostavkom da svi vjernici danas čine “Izrael Božji”. Ali mi vjerujemo da je riječ o pogrešnom shvaćanju. Kad Pavao kaže: “Na njih mir”, misli na sve vjernike. Ali u riječima “Izrael Božji” Pavao izdvaja one vjernike židovskog porijekla koji hodaju u skladu s pravilima novoga stvorenja (r. 15), a ne prema pravilima Zakona.

18. Zakon i milost

Zakon i milost dva su nasuprotna načina na koje Bog postupa s ljudskim rodom. Možemo ih opisati kao dva različita načina na koje on iskušava čovjeka. Ili možemo razmišljati o njima kao o dva saveza koje je on sklopio sa svojim narodom: “Jer Zakon bijaše dan po Mojsiju, a milost i istina po Isusu Kristu postade” (Iv 1,17).

Prema načelu Zakona, osoba prima ono što je zaradila ili zaslužila. Pod milošću osoba je pošteđena od onoga što zaslužuje i prima neopisive darove – i to sve kao besplatan dar. Ova dva načela opisana su u Rimljanima 4,4-5:

“A onomu koji radi plaća se ne računa po milosti, nego po dugu. Onomu koji pak ne radi, a vjeruje u Onoga koji opravdava bezbožnika, njemu se vjera njegova uračunava u pravednost.”

Milost i Zakon uzajamno se isključuju, što znači da se ne mogu miješati. “A ako milošću, nije više po djelima; inače milost nije više milost” (Rim 11,6a).

Zakon je *uvjetan* savez u kojem Bog kaže: “Ako poslušaj, nagradit ću te, ali ako budeš neposlušan, morat ću te kazniti.” Milost je *bezuovjetan* savez u kojem Bog kaže: “Blagoslovit ću te besplatno.”

Zakon govori: “Čini to”, dok milost govori: “Vjeruj.” Ali vjerovati *nije* uvjet, već samo razuman odgovor stvorenja na njegovog Stvoritelja. I vjera ne donosi zaslugu; nitko ne može biti ponosan što je povjerovao u Gospodina. Osoba je glupa ako ne povjeruje u jedinu potpuno pouzdanu Osobu u svemiru.

Pod Zakonom, traži se svetost, ali ne daje se nikakva snaga za svet život. Pod milošću, svetost se naučava (Tit 2,11-12) i dana je potrebna snaga za nju. Netko je to ovako izrazio: “Zakon zahtijeva snagu od onoga koji je nema i proklinje ga zato što je ne može pokazati. Milost daje snagu onome tko je nema i blagoslivlja ga kad je pokazuje.”

Zakon donosi prokletstvo: “Proklet svaki koji ne ustraje da u svemu izvrši ono što je napisano u knjizi Zakona” (Gal 3,10b). Milost donosi blagoslov: “No opravdani su besplatno njegovom milošću kroz otkupljenje što je u Kristu Isusu” (Rim 3,24).

Pod Zakonom ohrabruje se hvalisanje, ali ono je isključeno pod milošću. “Gdje je dakle hvastanje? Isključeno je. Po kojem Zakonu? Djela? Ne, nego po Zakonu vjere” (Rim 3,27).

Pod Zakonom ne može postojati sigurnost spasenja – nikada se nije moglo znati je li osoba napravila dovoljno dobrih djela (ili odgovarajućih dobrih djela). Pod milošću postoji potpuna sigurnost zato jer je spasenje dar – možemo *znati* kada smo primili dar!

Osoba pod Zakonom ne može imati pravu sigurnost zato jer ne može biti sigurna da će *nastaviti* ispunjavati zahtjeve. Pod milošću vjernik uživa vječnu sigurnost (Iv 10,27-29) zato jer njegovo spasenje ovisi o savršenom djelu Kristovom.

Nema spasenja po Zakonu. Bog nikada nije namjerao da bi se itko trebao spasiti po tom načelu. Svrha Zakona je pokazati osobi da je grešnik. “Po Zakonu je naime samo spoznaja grijeha” (Rim 3,20b), a ne spoznaja spasenja.

Spasenje je po milosti (Ef 2,8-9). Ono je besplatan, nezaslужen dar od Boga onima koji prihvate Gospodina Isusa Krista kao svoju jedinu nadu za nebo.

Zakon *pobuđuje* grijeh (Rim 7,8-13), a milost ga *prezire*. Kad stavimo grešnog čovjeka pod Zakon, on odmah želi činiti ono što je zabranjeno. To nije krivica Zakona, već odaziv grijeha čovjekove grešne naravi. Grijeh se prezire pod milošću. Sjećanje na to koliko su naši grijesi koštali Spasitelja čini nas spremnima da se okrenemo od njih.

Pod Zakonom djelo nikada nije dovršeno. Zato je na *kraju* tjedna rada dolazila subota ili sedmi dan. Milost nam govori o dovršenom djelu i zato *započinjemo* tjeđan danom Gospodnjim – našim danom odmora.

Zakon govori što čovjek mora činiti. Milost otkriva što je Bog već učinio u Kristu.

- Zakon je sustav ropstva (Gal 4,1-3), a milost je sustav slobode (Gal 5,1). Ljudi pod Zakonom su *sluge*, a ljudi pod milošću su *sinovi i kćeri*.
- Zakon kaže: “Trebaš voljeti...” Ali milost kaže: “Bog je tako ljubio...”
- Zakon kaže: “Čini tako i živjet ćeš.” Milost kaže: “Živi pa ćeš činiti.”
- Zakon kaže: “Pokušaj i budi poslušan.” Milost kaže: “Vjeruj i budi poslušan.”
- Zakon zahtijeva. Milost udjeljuje usluge.
- Zakon osuđuje i one najbolje. Milost opravdava i one najgore.
- Zakona se treba držati. Milost je ono što nas drži.
- Zakon ostavlja osobu bez opravdanja. Milost osigurava Zagovornika.

Pod Zakonom neposlušan sin izveden je izvan grada i kamenovan na smrt (Pnz 21,18-21). Pod milošću izgubljeni sin može priznati svoj grijeh i vratiti se u zajedništvo doma svojega oca (Lk 15,21-24).

Pod Zakonom ovce umiru za pastira. Pod milošću Pastir umire za ovce (Iv 10,11).

Uzvišenost milosti opisana je na sljedeći način: Milost ne traži dobre ljude koje može potvrditi zato jer dobrotu ne potvrđuje milost, nego pravda, već ona traži osuđene, krive, one koji su ostali bez riječi i bespomoćne koje može spasiti, posvetiti i proslaviti.

Martin Luther rekao je da, ako možete pravilno razlikovati Zakon i milost, onda trebate zahvaliti Bogu za svoju vještinu i smatrati se sposobnim teologom.

19. Crkva i kraljevstvo

Mnoge čitatelje vjerojatno će iznenaditi kad saznaju da crkva nije isto što i kraljevstvo Božje ili kraljevstvo nebesko. U kršćanstvu općenito, crkva i kraljevstvo obično se smatraju sinonimima. Ali ako ne razlikujemo to dvoje, može doći do ozbiljnih problema na području nauka i na području prakse.

U poglavlju “Izrael, pogani i crkva” rekli smo ponešto o crkvi pa nije potrebno ponavljati ono što je ondje rečeno. Dovoljno je da se prisjetimo da je crkva jedinstveno društvo, bez premca među Božjim načinima ophođenja s čovječanstvom. Krist je Glava, a svi su vjernici udovi. U Kristu su ukinute sve razlike po rasi, društvenom položaju i spolu – u njemu svi postaju jedno. Crkva je započela na dan Pedesetnice i bit će dovršena prilikom Uzeća. O njoj se govori kao o tijelu i nevjesti Kristovoj i određeno joj je vladati s njime u njegovu kraljevstvu te vječno dijeliti njegovu slavu.

A što je s kraljevstvom nebeskim?

Kraljevstvo je Božje sfera u kojoj se priznaje Božja vladavina. Riječ *nebo* koristi se u prenesenom smislu za Boga, što jasno vidimo u Danielu 4,25-26. U retku 25 Daniel je rekao da Svevišnji vlada nad kraljevstvom ljudskim. U sljedećem retku kaže da nebesa vladaju. To znači da kraljevstvo nebesko naviješta Božju vladavinu koja postoji posvuda gdje se ljudi pokoravaju njegovoj vladavini.

Postoje dva aspekta kraljevstva nebeskog. Širi aspekt uključuje svakoga tko barem ispovijeda Boga kao vrhovnog vladara. Ali *unutrašnji aspekt* uključuje samo

ljude koji su stvarno *obraćeni*. Ovo možemo predočiti pomoću dva koncentrična kruga, manji unutar većeg. Veći krug sfera je ispovijedanje vjere te sadrži i prave i lažne vjernike, žito i kukolj. Unutrašnji krug uključuje samo one koji su nanovo rođeni po vjeri u Gospodina Isusa Krista.

Uspoređujući sve biblijske navode koji govore o kraljevstvu, možemo pratiti njegov povijesni razvoj u pet različitih faza.

Kraljevstvo je najavljeno

Kao prvo, kraljevstvo je *prorečeno* u Starome zavjetu. Daniel je prorekao da će Bog uspostaviti kraljevstvo koje nikada neće biti uništeno i nikada neće predati svoj suverenitet drugim ljudima (Dn 2,44). Također je predvidio Kristov dolazak te njegovu univerzalnu i vječnu vladavinu (Dn 7,13-14; vidi također Jr 23,5-6).

Kraljevstvo je blizu

Kao drugo, kraljevstvo se opisuje kao da je *blizu* i *prisutno* u osobi Kralja. Najprije Ivan Krstitelj, nakon toga Isus i zatim učenici najavljivali su da je kraljevstvo blizu (Mt 3,2; 4,17; 10,7). Kralj je stigao da se predstavi narodu izraelskom. Isus je rekao: "Ali ako ja po Duhu Božjemu izgonim zloduhe, zbilja je k vama došlo kraljevstvo Božje" (Mt 12,28). Drugom prilikom rekao je: "Jer, evo, kraljevstvo je Božje među vama!" (Lk 17,21). Bilo je prisutno jer je na scenu stupio Kralj. (Iako se zadnja dva citata bave kraljevstvom Božjim, a ne kraljevstvom nebeskim, u nastavku ćemo pokazati da se u Novome zavjetu ova dva izraza koriste naizmjenično.)

Kraljevstvo u međurazdoblju

Kao treće, kraljevstvo se opisuje u svom prijelaznom obliku. Nakon što je izraelski narod odbacio Kralja, on se vratio u nebo. Danas kraljevstvo postoji u srcima svih onih koji njega priznaju za Kralja dok je on odsutan, a moralna i etička načela kraljevstva primjenjuju se na nas danas. Ovo međurazdoblje kraljevstva opisano je u prisposodobama u Mateju 13.

Očitovano kraljevstvo

Četvrta faza kraljevstva je njegovo *očitovanje*. Ovo je doslovna, tisućgodišnja vladavina Krista na zemlji, koja se često naziva i Milenij. Njegova predlika pokazana je na Brdu preobraženja kad se Gospodin prikazao u slavi svoje nadolazeće vladavine (Mt 16,28). Isus je mislio na ovo kraljevstvo kad je rekao: “Mnogi će s istoka i zapada doći i sjesti s Abrahamom i Izakom i Jakovom u kraljevstvu nebeskome” (Mt 8,11).

Vječno kraljevstvo

Peti i konačan oblik bit će *vječno* kraljevstvo. Opisano je u 2. Petrovoj 1,11 kao “vječno kraljevstvo Gospodina našega i Spasitelja Isusa Krista”.

Kraljevstvo nebesko i kraljevstvo Božje

Izraz “kraljevstvo nebesko” nalazi se samo u Evanđelju po Mateju. Izraz “kraljevstvo Božje” nalazi se u sva četiri evanđelja. Za sve praktične svrhe, nema razlike – za oba se govori jednako. Na primjer, u Mateju 19,23 Isus je rekao da je teško bogatašu ući u kraljevstvo *nebesko*. U Marku 10,23 i Luki 18,24 Isus je citiran kako govori jednako za kraljevstvo Božje (usporedi Mt 19,23 i 19,24).

Ostali odlomci u kojima se naizmjenično koriste kraljevstvo nebesko i kraljevstvo Božje su:

Usporedi Matej 4,17 i Marko 1,15

Usporedi Matej 8,11 i Luka 13,29

Usporedi Matej 10,7 i Luka 9,2

Usporedi Matej 11,11 i Luka 7,28

Usporedi Matej 13,11 i Marko 4,11

Usporedi Matej 13,31 i Marko 4,30-31; Luka 13,18

Usporedi Matej 13,33 i Luka 13,20-21

Usporedi Matej 19,14 i Marko 10,14; Luka 18,16

Spomenuli smo da kraljevstvo nebesko ima vanjski aspekt i unutrašnju stvarnost. Jednako vrijedi i za kraljevstvo Božje. To možemo pokazati ovako:

Kraljevstvo nebesko	Kraljevstvo Božje
<p>U svom vanjskom aspektu, uključuje sve one koji su stvarni podanici Kralja, ali i one koji samo ispovijedaju predanost njemu. Ovo vidimo u prisposobi o sijaču (Mt 13,3-11), prisposobi o zrnu gorušice (Mt 13,31-32) i prisposobi o kvascu (Mt 13,33).</p>	<p>Također uključuje stvarno i lažno. Ovo vidimo u prisposobi o sijaču (Lk 8,4-10), prisposobi o zrnu gorušice (Lk 13,18-19) i prisposobi o kvascu (Lk 13,20-21).</p>
<p>Kad govorimo o njegovoj pravoj, unutrašnjoj stvarnosti, u kraljevstvo nebesko mogu ući samo oni koji su obraćeni (Mt 18,3).</p>	<p>Kad govorimo o njegovoj pravoj, unutrašnjoj stvarnosti, u kraljevstvo Božje mogu ući samo oni koji su nanovo rođeni (Iv 3,3.5).</p>

Apostol Pavao mislio je na unutrašnju stvarnost kad je rekao da „kraljevstvo Božje nije jelo i pilo, nego pravednost i mir i radost u Duhu Svetome“ (Rim 14,17). Također je naglasio da „nije u riječi kraljevstvo Božje, nego u sili“ (1 Kor 4,20).

Kraljevstvo i crkva

Razliku između kraljevstva i crkve možemo vidjeti u sljedećem: Kraljevstvo je započelo kad je Krist započeo svoju javnu službu, a crkva je započela na dan Pedesetnice (Dj 2). Kraljevstvo će se nastaviti na zemlji dok zemlja ne bude uništena, a crkva će ostati na zemlji samo do Uzeća, nakon čega se vraća s Kristom o njegovu drugu dolasku da bi vladala s njim kao njegova nevjesta. *U sadašnjem trenutku, ljudi koji su u kraljevstvu u njegovoj pravoj, unutrašnjoj stvarnosti, ujedno su i u crkvi – ovo je jedini aspekt u kojem se ovo dvoje preklapa.*

20. Razlike u evanđeljima

Svatko tko proučava evanđelja opaža da izgleda kao da ima mnogo ponavljanja, posebno u Mateju, Marku i Luki. Čitamo o istim čudima, iste prispodobe i iste Gospodinove poruke. Međutim, ne postoje nepotrebna ponavljanja. Sveti Duh nikada se ne ponavlja bez razloga.

Pobliže proučavanje otkriva da nisu važne sličnosti, nego razlike. Ono što izgleda kao ponavljanje, često sadrži male razlike od velike važnosti.

Napisane su mnoge knjige u kojima se nabraja harmonija evanđeljâ. Ali one ne pogađaju bit. Nisu važne harmonije, već različite istine koje se iznose u naizgled istim odlomcima. Pokažimo to usporedbom sličnih odlomaka.

U sva četiri evanđelja Ivan Krstitelj rekao je svojim slušateljima da će ih Gospodin krstiti. Kad je govorio samo vjernicima, rekao je: "... on će vas krstiti u Duhu Svetome" (Mk 1,8; Iv 1,33). Ali kad su u publici bili i nevjernici, rekao je: "On će vas krstiti u Duhu Svetome i ognju" (Mt 3,11; Lk 3,16). Govorio je o dva različita krštenja. Prvo je krštenja blagoslova, a drugo osude.

Dvije propovijedi, a ne jedna

Propovijed na gori nalazi se u Mateju 5-7. Čini se kao da se njezini dijelovi ponavljaju u Luki 6,17 i dalje. Ali radi se o dvije različite propovijedi u dvije različite prigode. U Mateju poruka je izrečena na gori. U Luki propovijeda se na ravnicima. Isus je sišao sa svojim učenicima i stao na ravnicima (Lk 6,17). Matej opisuje idealnog građanina kraljevstva, dok Luka oslikava životni stil učenika dok

idu svijetom prenoseći evanđelje. U Mateju izriče se blagoslov nad siromasima u duhu (5,3), a u Luki Gospodin blagoslivlja siromahe (6,20). U Mateju ne nalazimo “jao”, dok u Luki nalazimo četiri “jao” (6,4-26). Ne treba brzo i nepromišljeno prijeći preko ovih razlika.

I Matej i Luka citiraju tvrdnju: “Svjetiljka tijelu je oko.” U Mateju kontekst kaže da ljubav prema novcu otupljuje osjećaj za duhovno (6,22). U Luki se ne spominje novac u tom odlomku (11,33-36). Misao tog odlomka je da blagoslov dolazi kroz otvorenost za nauk Isusov i dijeljenje tog nauka s drugima.

Triput u evanđeljima nalazimo izraz: “Jer sudom kojim sudite bit ćete suđeni.” U Mateju 7,2 to je upozorenje protiv osuđivačkog stava prema drugima. Marko citira ovaj izraz kao ohrabrenje da za sebe prihvatimo Božju riječ (4,24). A Luka ga koristi da bi ohrabrio na darežljivost među Božjim narodom (6,38).

U Mateju 10,24 Isus je rekao: “Nije učenik iznad učitelja niti sluga iznad gospodara svojega.” Zatim u Luki 6,40 kaže: “Nije učenik iznad svog učitelja, već će svaki koji se usavrši biti kao učitelj njegov.” Čini se kao da se govori isto, ali misao je prilično drugačija. U Mateju Spasitelj poučava da učenik ne može biti pošteđen progona više od svog Učitelja, dok je misao u Luki da vjernik ne može voditi učenika iznad duhovne razine koju je i sam postigao.

Devedeset i devet

Priča o devedeset i devet ovaca poznata je. U Mateju 18,12-13 prikazuje Gospodinovu ljubav prema dječici (vidi r. 14). U Luki 15,4-7 usmjerena je prema farizejima i pismoznancima koji nisu voljni priznati svoju potrebu za obraćenjem (vidi r. 2 i 7).

Prispodoba o talentima (Mt 25,14-30) ne smije se pomiješati s prispodobom o minama (Lk 19,12-27). U slučaju talenata, trojica su dobili različite svote novca u skladu sa svojim sposobnostima. Prva dvojica dobili su istu pohvalu unatoč njihovim različitim sposobnostima zbog toga što su bili vjerni. Treći je bio osuđen zato što nije učinio ništa s onim što je imao.

U prispodobi o minama, trojica su dobili isti iznos novca. Svi su imali istu mogućnost. Jedan je umnožio novac deseterostruko, drugi peterostruko, a treći nikako. Nagrade prve dvojice razlikovale su se ovisno o njihovoj vjernosti da učine ono najbolje s onim što im je dano. Treći je izgubio ono što mu je bilo dano.

Koliko puta je zanijekao?

Moguće je da je Petar zanijekao Gospodina barem šest puta. Ako pažljivo proučimo evanđelja, otkrit ćemo da je zanijekao Krista pred: (1) mladom ženom (Mt 26,69-70; Mk 14,66-68), (2) drugom mladom ženom (Mt 26,71-72; Mk 14,69-70), (3) prisutnim mnoštvom (Mt 26,73-74; Mk 14,70-71), (4) čovjekom (Lk 22,58), (5) drugim čovjekom (Lk 22,59-60), (6) slugom velikoga svećenika (Iv 18,26-27). Ovaj posljednji čovjek razlikuje se od ostalih zato jer je rekao: “Nisam li te ja vidio u vrtu s njime?” Uz druge se ne citira da su ovo rekli.

Na kraju svakog evanđelja Gospodin Isus šalje svoje učenike, ali obratite pažnju na različite naglaske u svakom od slučajeva.

- Matej – činite učenicima, propovijedajte i poučavajte (28,19)
- Marko – propovijedajte evanđelje (16,15)
- Luka – svjedočite (24,48)
- Ivan – slijedi me (21,19-22)¹³

To znači da odlomci u evanđeljima koji izgledaju isto zapravo uopće nisu ponavljanja. Ako pažljivo istražimo razlike umjesto da tražimo harmoniju, pronaći ćemo duboku duhovnu istinu. To će riješiti neke prividne proturječnosti. I dat će nam nov osjećaj divljenja čudima nadahnute Riječi.

4. dio

Razlike u budućim događajima

21. Dva Kristova dolaska

Da bismo razumjeli Pismo i uživali u njemu, nužno je razlikovati prvi i drugi dolazak Kristov. Njegov prvi dolazak odnosi se, naravno, na njegovo rođenje kao djetesca u betlehemskim jaslama. Drugi dolazak odnosi se na vrijeme kada će se vratiti. Prvi dolazak odnosi se na Kristovu patnju, a drugi na njegovu slavu koja će slijediti (1 Pt 1,11).

U ovom poglavlju predstaviti ćemo Kristov drugi dolazak općenito, govoreći samo o osnovnoj činjenici da će se Spasitelj vratiti. U sljedećem poglavlju vidjet ćemo da postoji nekoliko faza njegova drugog dolaska.

Starozavjetni proroci vidjeli su dolazak Mesije u budućnosti, ali bili su zbunjeni onime što su vidjeli. Duh Božji objavio im je da će Krist (grčka riječ za *Mesiju*) doći i u poniženju i u slavi. On će patiti, krvariti i umrijeti, ali također će pobijediti sve svoje neprijatelje. Oni to nisu mogli pomiriti. Ono što nisu shvaćali jest činjenica da se govori o dva zasebna dolaska Mesije, između kojih je razmak od više od 2000 godina.

Dva dolaska često su pomiješana u Bibliji, bez ukazivanja na razdoblje među njima. Ako naučimo prepoznati te brze prijelaze, jako će se povećati naše uživanje i naša korist. Evo nekoliko primjera.

Primjeri tekstova o oba dolaska

Prvi dvadeset i jedan redak Psalma 22 jasno se odnosi na prvi dolazak jer se u tim recima opisuju Spasiteljeve patnje na križu. Ali postoji jasan prekid između redaka 21 i 22. Posljednjih deset redaka ovoga psalma ukazuju na pobjedu i slavu drugog dolaska.

Dva dolaska također nalazimo u Izaiji 9,6-7:

“Jer dijete nam se rodilo, sin nam je podaren; i na njegovu će ramenu biti vlast. I nadjenut će mu ime: Čudesnik, Savjetnik, Bog silni, Otac vječni, Knez mira. Veličini njegove vladavine i miru neće biti kraja nad prijestoljem Davidovim i nad kraljevstvom njegovim; učvrstit će ga i utvrdit će ga u pravdi i pravednosti od sada pa dovijeka. Revnost Gospoda Nad Vojskama to će učiniti.”

Dolazak u Betlehem opisan je riječima: “Jer dijete nam se rodilo, sin nam je podaren...” Ostali reci ukazuju na vrijeme kad će se vratiti vladati u sili i velikoj slavi.

Dva dolaska također nalazimo u Izaiji 49,7:

“Ovako veli Gospod, otkupitelj Izraelov, Svetac njegov, onomu kojega čovjek prezire, onomu nad kojim se narod gnuša, služi vladara: ‘Kraljevi će vidjeti i ustati, a knezovi će se pokloniti poradi Gospoda koji je vjeran i Sveca Izraelova koji te izabrao.’”

Prvi dolazak očituje se riječima: “... onomu kojega čovjek prezire, onomu nad kojim se narod gnuša, služi vladara”, a ostatak retka nepogrešivo ukazuje na njegov drugi dolazak.

Sada obratimo pažnju na Izaiju 52,14-15:

“Kao što se mnogi zgroziše nad tobom – tako mu je lice bilo iznakaženo, više no u bilo koga, i obličje njegovo, više no u sinova ljudskih – tako će mnoge poškropiti narode, zbog njega će usta svoja zatvoriti kraljevi. Jer vidjet će ono što im se nije kazivalo i razumjet će ono što još čuli nisu.”

Redak 14 očito opisuje Spasitelja na križu jer oni koji su gledali raspeće bili su zgroženi nad dubinom njegove patnje. Bio je toliko izobličen da više nije bio prepoznatljiv kao čovjek. Ali u retku 15 nalazimo nevjerojatan kontrast. Kad se Spasitelj vrati, ljudi će biti zgroženi sjajem njegove slave. Narodi će biti zbunjeni kad vide poniznog stranca iz Galileje kako se vraća kao Kralj nad kraljevima i Gospodar gospodara.

Jedan od najpoznatijih primjera odlomaka u kojima se miješaju dva dolaska je Izaija 61,1-2:

“Duh Gospodina Gospoda na meni je, jer me pomaže da naviještam radosnu vijest siromasima. Posla me da povijem ona srca slomljena, da proglašim sužnjima oslobođenje i uznicima otvaranje tamnica; da proglašim godinu prihvaćanja Gospodnjeg i dan odmazde Boga našega; da utješim one koji tuguju.”

Kad je Isus bio u sinagogi u Nazaretu, citirao je ove retke (Lk 4,18-19). Ali obratite pažnju na to da je stao na riječima: “... da proglašim godinu prihvaćanja Gospodnjeg.” Nije nastavio s izrazom: “... i dan odmazde Boga našega.” Zašto? Zato jer je njegov prvi dolazak uveo godinu prihvaćanja Gospodnjeg. Njegov drugi dolazak započet će “dan odmazde Boga našega”.

Sličan primjer dva dolaska nalazimo i u Psalmu 34,15-16:

“Oči su Gospodnje nad pravednicima, i uši mu priklonjene vapajima njihovim. Lice je Gospodnje protiv onih koji zlo čine, da im zatre spomen na zemlji.”

Kad Petar citira ove retke u 1. Petrovoj 3,12, ne navodi riječi “da im zatre spomen na zemlji”. Ostatak citata

odnosi se na razdoblje u kojem živimo sada, ali ovaj zadnji izraz ukazuje na Kristov drugi dolazak.

Prorok Mihej najavio je da će Betlehem biti rodno mjesto Mesije (Mih 5,2):

“A ti, Betleheme Efrato, premda si malen među tisućama Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će biti vladar u Izraelu; i njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena.”

Ali onda Mihej brzo preskače na Kristov drugi dolazak, kad će on biti velik do krajeva zemaljskih (Mih 5,4):

“A on će stajati i napasati stado svoje u snazi Gospodnjoj, u veličanstvu imena Gospoda, Boga svojeg. Oni će pak spokojno prebivati jer će se on sad uzveličati do krajeva zemaljskih.”

U Zahariji 9,9 nalazi se očita najava Kristova pobjedonosnog ulaska u Jeruzalem:

“Silno se raduj, kćeri sionska! Kliči, kćeri jeruzalemska! Evo, dolazi ti kralj tvoj; pravedan on je i spašenjem opremljen, krotak je i jaše na magarcu i na magaretu, mladuncu magaričinu.”

Ali sljedeći redak vodi nas naprijed na njegov drugi dolazak, kada će Krist vladati od mora do mora:

“I istrijebit ću kola iz Efraima i konje iz Jeruzalema; i luk bojni bit će istrijebljen. I on će navijestiti mir narodima, i vlast će mu se sterati od mora do mora i od Rijeke do krajeva zemaljskih.”

Miješanje dva dolaska nalazimo i u Novome zavjetu, baš kao i u Starome. Uzmimo na primjer Luku 1,31-33:

“I evo, začet ćeš i roditi sina, i nadjenut ćeš mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. I Gospodin Bog dat će mu prijestolje Davida, oca njegova. I kraljevat će nad domom Jakovljevim uvijek, i kraljevstvu njegovu neće biti kraja.”

Prvi redak očito se ispunio kad je Isus rođen (vidi Mt 1,25). Ali reci 32 i 33 nadilaze ovo sadašnje razdoblje crkve i prelaze u vrijeme kad će se Krist vratiti da bi zasjeo na Davidovo prijestolje te vladao nad zemljom. Zastrto ukazivanje na dva dolaska nalazimo u Luki 20,18:

“Svatko tko padne na taj kamen, smrskat će se, a na koga god on padne, satrt će ga.”

U prvom dijelu retka, kamen (Krist) nalazi se ne zemlji. Za vrijeme njegova utjelovljenja ljudi su padali na njega i razbijali se. U drugoj polovici retka kamen silazi odozgo. Kad se Krist vrati, raspršit će neposlušne kao prašinu.

Zadnju i još očitiju kombinaciju dva dolaska nalazimo u Hebrejima 9,26.28:

“... inače bi trebao pretrpjeti mnogo puta od postanka svijeta. No sada se pojavio, jednom na svršetku vjekova, da grijeh dokine žrtvom svojom.”

“... tako se i Krist jednom prinese da ponese grijehe mnogih. Drugi put će se, bez grijeha, ukazati onima koji ga iščekuju na spasenje.”

Jednom se pojavio da odnese grijehe žrtvom svojom – to je bilo o prvom dolasku. Pojavit će se drugi put, bez grijeha, na spasenje – to je njegov povratak.

22. Faze Kristova povratka

U prethodnom poglavlju vidjeli smo da je nužno razlikovati prvi i drugi Kristov dolazak. Prvi dolazak sada je povijest – dogodio se prije približno 2000 godina. Drugi dolazak je proročanstvo – još se nalazi u budućnosti.

Ali također je nužno shvatiti da drugi Kristov dolazak nije jedan događaj. Zapravo se proteže kroz određeno razdoblje i ima četiri stupnja ili faze. Zato ćemo u ovoj poglavlju razlučiti ove faze.

U izvornom jeziku Novoga zavjeta uobičajena riječ za “dolazak” znači “prisutnost” ili “dolazak uz nekoga ili nešto” (*parousia*). Označava dolazak i prisutnost nakon dolaska. Obično se koristila povezano s dolaskom cara i posjetom koji je uslijedio.

Čak i u našem jeziku riječ dolazak koristi se na sličan način. Na primjer, Kristov *dolazak* u Galileju donio je ozdravljenje mnoštvu. Ovdje ne govorimo samo o danu kada je stigao u Galileju, već o cijelom vremenskom razdoblju koje je proveo na tom području.

Zato kada razmišljamo o Kristovu drugom dolasku, trebamo razmišljati o vremenskom razdoblju, a ne o izdvojenom događaju. To vremensko razdoblje ima sljedeća četiri stupnja:

1. Početak
2. Tijek
3. Očitovanje
4. Vrhunac

1. Početak Kristova dolaska

Početak Kristova dolaska naziva se *Uzeće*, tj. dolazak Kristov po njegove svete. Engleska riječ za *Uzeće* – *Rapture* – znači isto što i hrvatska i nalazi se u 1. Solunjanima 4,17 u latinskoj Bibliji Vulgati. On će doći u zraku, ustat će mrtvi u Kristu, živići vjernici bit će promijenjeni i svi ćemo biti uzeti u Očev dom. Ovo se može dogoditi bilo kada i dogodit će se u trenutku.

“Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni. Ali svatko svojim redom: prvina Krist, potom oni koji su Kristovi o njegovu dolasku.” (1 Kor 15,22-23)

“A ne bih htio, braćo, da budete u neznanju o onima koji su usnuli, da se ne žalostite kao i ostali koji nemaju nade. Jer ako vjerujemo da je Isus umro i uskrsnuo, tako će Bog i one koji usnuše u Isusu privedi zajedno s njime. Ovo vam naime govorimo po riječi Gospodinovoj: mi živi, preostali za dolazak Gospodinov, nećemo preteći one koji su usnuli. Jer sam Gospodin – na zapovijed, na glas arkanđela i na zvuk trube Božje – sići će s neba. I najprije će uskrsnuti mrtvi u Kristu, zatim ćemo mi živi, preostali, zajedno s njima biti poneseni na oblacima u susret Gospodinu, u zrak. I tako ćemo za svagda biti s Gospodinom. Zato tješite jedni druge ovim riječima.” (1 Sol 4,13-18)

“A što se tiče dolaska Gospodina našega Isusa Krista i našeg okupljanja oko njega, molim vas, braćo...” (2 Sol 2,1)

“Strpite se dakle, braćo, do dolaska Gospodinova! Evo, ratar iščekuje dragocjen rod zemlje; strpljiv je s njime dok ne primi kišu ranu i kasnu. Strpite se i vi, učvrstite srca svoja, jer se dolazak Gospodinov približio.” (Jak 5,7-8)

“I sada, dječice, ostanite u njemu da, kad se pojavi, imamo pouzdanje te se ne postidimo pred njim o njegovu dolasku.” (1 Iv 2,28)

Ostali odlomci koji govore o Uzeću su: Iv 14,1-4; 1 Kor 15,51-54; Fil 3,20-21; 1 Sol 1,10; Heb 9,28; 1 Iv 3,2; Otk 22,7.20.

2. Tijek Kristova dolaska

Drugi korak, *tijek* Kristova dolaska, uključuje Kristovo sudačko prijestolje pred kojim će se dijeliti nagrade svetima za vjernu službu.

“Jer tko je naša nada, ili radost, ili vijenac hvale? Nećete li to biti i vi pred Gospodinom našim Isusom Kristom o njegovu dolasku?” (1 Sol 2,19)

“A sam Bog mira neka vas posvema posveti. I cijelo vaše biće – duh i duša i tijelo – neka se besprijekorno sačuva o dolasku Gospodina našega Isusa Krista.” (1 Sol 5,23)

Vidi također: Rim 14,10-12; 1 Kor 3,11-15; 2 Kor 5,10; 2 Tim 4,7-8.

Jedan od događaja koji se može uključiti u *tijek* Kristova dolaska je i Svadba Jaganjčeva. Na temelju mjesta spominjanja u Otkrivenju, zaključujemo da će se dogoditi prije Kristove slavne vladavine. Ovdje je uključujemo iako se uz nju ne upotrebljava riječ “dolazak”.

“I čuh kao glas velikoga mnoštva i kao glas mnogih voda i kao glas jakih gromova gdje govori: ‘Aleluja! Jer zakraljeva Gospodin, Bog Svemogući! Radujmo se i kličimo i slavu mu dajmo! Jer dođe svadba Jaganjčeva i žena se njegova pripravi!’ A njoj bi dano da se zaogrne u lan čist i sjajan, jer lan su pravedna djela svetih. I reče mi: ‘Zapiši! Blaženi oni koji su pozvani na svadbenu gozbu Jaganjčevu!’ I reče mi: ‘Ove su riječi istinite, Božje.’” (Otk 19,6-9).

Dok se ovi događaji odvijaju na nebu, zemlja će prolaziti kroz vrijeme nevolje. Bit će to razdoblje od približno sedam godina tijekom kojeg će Bog izlijevati sve jače sudove na zemlju (Dn 9,27; Mt 24,4-28; Otk 6-19). Druga polovica tog razdoblja poznata je pod nazivom Velika nevolja i u njoj će doći do nevolja i katastrofa dosad neviđenih razmjera (Mt 24,15-31).

3. Očitovanje Kristova dolaska

Treća faza je očitovanje Kristova dolaska, tj. njegov povratak na zemlju u moći i velikoj slavi da bi vladao kao Kralj nad kraljevima i Gospodar nad gospodarima. Svijet neće vidjeti Uzeće i dogodit će se u trenutku. Ali svako oko vidjet će Krista kad se vrati vladati. Zato se ovo zove očitovanje njegova dolaska.

“A dok je on sjedio na Maslinskoj gori, pristupiše mu učenici nasamo govoreći: ‘Reci nam kada će to biti i koji će biti znak tvojega dolaska i svršetka svijeta?’” (Mt 24,3)

“Jer kao što munja izlazi od istoka i bljesne do zapada, tako će biti i dolazak Sina Čovječjega.” (Mt 24,27)

“A kao u dane Noine, tako će biti i dolazak Sina Čovječjega.” (Mt 24,37)

“... a da nisu ništa ni znali dok nije došao potop i odnio sve, tako će biti i dolazak Sina Čovječjega.” (Mt 24,39)

“... da bi se učvrstila srca vaša i bila besprijeekorna u svetosti pred Bogom i Ocem našim o dolasku Gospodina našega Isusa Krista sa svima svetima njegovim.” (1 Sol 3,13)

“I tada će se otkriti Bezakonik. Njega će Gospodin zatrti dahom usta svojih i uništiti pojavkom dolaska svojega.” (2 Sol 2,8)

“Ta nismo vam obznanili silu i dolazak Gospodina našega Isusa Krista slijedivši izmudrene priče, nego smo bili očevici njegova veličanstva.” (2 Pt 1,16). (Ovdje apostol Petar piše o očitovanju Kristova dolaska najavljenog vizijom na Gori preobraženja.)

Druga mjesta koja govore o trećem koraku Kristova povratka su: Zah 14,4; Mal 4,1-3; Dj 1,11; 2 Sol 1,7-9; Jd 14; Otk 1,7; 19,11-16.

Kristov povratak *kao Sina Čovječjega* uvijek se odnosi na ovu treću fazu.

4. Vrhunac Kristova dolaska

Završni korak je *vrhunac* Kristova dolaska te uništenje neba i zemlje ognjem. Slijedi nakon Kristove tisućgodišnje vladavine na zemlji. O tome se govori u 2. Petrovoj 3,4.7-13:

“... i govoriti: ‘Gdje je obećanje njegova dolaska? Jer otkad Oci usnuše, sve ostaje tako kako je bilo od početka stvorenja.’”

“A sadašnja nebesa i zemlja istom su riječju pohranjena i čuvaju se za oganj u dan suda i propasti bezbožnih ljudi. Ali ono jedno, ljubljeni, ne zaboravljajte: jedan je dan kod Gospodina kao tisuću godina, i tisuću godina kao jedan dan. Ne kasni Gospodin s obećanjem, kako ga neki sporim smatraju, nego je strpljiv prema nama ne želeći da tko propadne, nego da svi prispiju k pokajanju. No kao tat u noći doći će dan Gospodnji, u koji će nebesa praskom proći i počela se – spaljena – raspasti, a zemlja i djela na njoj izgorjeti. Budući dakle da će se sve to raspasti, kakvi onda vi trebate biti u svetu življenju i pobožnosti iščekujući i požurujući dolazak dana Božjega, u koji će se nebesa goruća raspasti i počela spaljena rastaliti? A mi, po obećanju njegovu, nova nebesa i zemlju novu iščekujemo, u kojima pravednost prebiva.”

U ovom poglavlju čitamo o izrugivačima koji će se pojaviti u posljednjim danima i nijekati mogućnost Kristova povratka. Na koji aspekt njegova povratka misle? Govore li o Uzeću? Ne. Vjerojatno ništa ne znaju o Uzeću. Govore li o Kristovu povratku da vlada? Ne. Jasno je da ne govore. Cijeli kontekst ukazuje na to da ismijavaju konačno Gospodinovo kažnjavanje svih zlotvora. Misle na posljednji, klimakсни Božji sud na zemlji ili ono što nazivaju “smakom svijeta”. Njihov argument kaže da ne trebaju brinuti nizašto. Bog nije djelovao kroz povijest i neće intervenirati u budućnosti. Zato se osjećaju slobodnima nastaviti sa svojim zlim riječima i djelima.

Apostol Petar odgovara na njihovo izrugivanje ukazujući na budućnost, na vrijeme *nakon Tisućgodišnje Kristove vladavine*, kada će dokraja biti uništeni nebesa i zemlja kakve poznajemo. Ovaj vrhunac Kristova dolaska dogodit će se nakon Milenija i uvod je u vječno stanje.

Netko bi mogao pitati: “Ali kako znamo da su prvi i treći korak, Uzeće i objava, odvojeni događaji?” Odgovor glasi da ih Pismo razlikuje na sljedeće načine:

Uzeće	Objava
1. Krist dolazi u zraku (1 Sol 4,16-17).	1. On dolazi na zemlju (Zah 14,4).
2. On dolazi po svete (1 Sol 4,16-17).	2. On dolazi sa svetima (1 Sol 3,13; Jd 14).
3. Uzeće je tajna, tj. istina nepoznata u starozavjetno vrijeme (1 Kor 15,51).	3. Objava nije tajna, već je predmet mnogih starozavjetnih proročanstava (Ps 72; Iz 11; Zah 14).
4. Za Kristov dolazak po svete nikada se ne kaže da je najavljen znakovima na nebu.	4. Kristov dolazak sa svetima bit će najavljen znakovima na nebu (Mt 24,29-30).
5. Uzeće se poistovjećuje s Danom Kristovim (1 Kor 1,8; 2 Kor 1,14; Fil 1,6.10).	5. Objava se poistovjećuje s Danom Gospodnjim (2 Sol 2,2).
6. Uzeće je predstavljeno kao vrijeme blagoslova (1 Sol 4,18).	6. Glavni naglasak objave je sud (2 Sol 2,8-12).

<p>7. Uzeće se događa u trenutku, u tren oka (1 Kor 15,52). Ovo snažno ukazuje na to da ga svijet neće vidjeti.</p>	<p>7. Objava će biti vidljiva širom svijeta, moguće preko satelitske televizije (Mt 24,27; Otk 1,7).</p>
<p>8. Čini se da Uzeće uključuje prvenstveno crkvu (Iv 14,1-4; 1 Kor 15,51-58; 1 Sol 4,13-18).</p>	<p>8. Objava prvenstveno uključuje Izrael, a zatim i poganske nacije (Mt 24-25).</p>
<p>9. Krist dolazi kao sjajna zvijezda Danica (Otk 22,16).</p>	<p>9. Krist dolazi kao sunce pravednosti s ozdravljenjem u svojim krilima (Mal 4,2).</p>

23. Dan Gospodnji, Dan Kristov, Dan Božji

Do sada već smo trebali razviti poštovanje prema važnosti pravilnog razlikovanja stvari dok proučavamo Sveto pismo. Kada dođemo do proučavanja budućih događaja, imat ćemo prednost u njihovu shvaćanju ako znamo razlikovati Dan *Gospodnji*, Dan *Kristov* i Dan *Božji*.

Dan Gospodnji

Taj dan sigurno nije dan od 24 sata, već razdoblje određenih karakteristika.

U Starome zavjetu, "Dan Gospodnji" koristio se za opisivanje svakog razdoblja suda, uništenja i tame (Iz 2,12; Jl 2,1-2). Bilo je to vrijeme kada je Bog stupao pred Izraelovim neprijateljima i odlučno ih kažnjavao (Sef 3,8-12; Jl 3,14-16; Ob 15-16; Zah 12,8-9). Bila je to također svaka prigoda u kojoj je Bog kažnjavao svoj narod zbog idolopoklonstva i posrtanja (Jl 1,15-20; Am 5,18; Sef 1,7-18). Dan Gospodnji u osnovi govori o sudu nad grijehom i o pobjedi za Gospodina (Jl 2,31-32).

U Novome zavjetu, Dan Gospodnji pokriva približno isto razdoblje kao i "vremena i razdoblja" (Dj 1,7; 1 Sol 5,1). Započinje nakon Uzeća i uključuje:

1. *Nevolju* ili *vrijeme nevolje za Jakova*, kako se još naziva (Dn 9,27; Mt 24,4-28; 1 Sol 5,1-11; 2 Sol 2,2; Otk 6,1-19,16). Ovo je prva faza Dana Gospodnjega. Doći će neočekivano, kao lopov u noći. Također će doći potajno, iznenada, na razoran način, neizostavno i neizbježno. To je razdoblje od približno sedam godina tijekom kojeg će Bog izljevati svoje sudove protiv otpalog judaiz-

ma, otpaloga kršćanstva i poganskih naroda. Ovi sudovi imat će sve veći intenzitet i prikazani su u Otkrivenju simbolom sedam pečata, sedam truba i sedam posuda. Druga polovica Nevolje poznata je i kao Velika nevolja. Bit će to najveća nevolja koju je svijet ikada doživio ili koju će ikada doživjeti.

2. *Dolazak Kristov s njegovim svetima* (Mal 4,1-3; 2 Sol 1,7-9). Na kraju vremena nevolje, Gospodin Isus vratit će se na zemlju sa svojim moćnim anđelima, “u ognju plamenom i uzvratiti osvetom onima koji ne znaju Boga i koji se ne pokoravaju evanđelju Gospodina našega Isusa Krista” (2 Sol 1,8). Uništiti će sve svoje neprijatelje prije uspostave svoga kraljevstva na zemlji.

3. *Kristovu tisućgodišnju vladavinu*. Ona je uključena u Dan Gospodnji (Jl 3,18, usp. r. 14; Zah 14,8-9, usp. r. 1). Bit će to vrijeme suda nad svima koji se pobune protiv Gospodina (Iz 65,17-25). Kralj će vladati željeznom palicom (Otk 19,15).

4. *Konačno uništenje nebesa i zemlje ognjem* (2 Pt 3,7,10). Na kraju Kristove tisućgodišnje vladavine, nebesa i zemlja nestat će s velikom bukom i elementi će se rastaliti od silne topline. Ovo je konačna faza Dana Gospodnjega.

Dan Kristov

Dok je Dan Gospodnji vrijeme suda nad svijetom koji je odbacio Sina Božjega, Dan *Kristov* vrijeme je blagoslova za one koji su se pouzdali u njega i koji su time članovi njegove crkve. Ovaj dan isto je što i Dan Gos-

podina Isusa, Dan Isusa Krista i Dan našega Gospodina Isusa Krista. Ovaj dan ima dva glavna obilježja:

1. *Uzeće svetih* (1 Kor 5,5; Fil 1,6.10). Uskrsnut će umrli u Kristu. Živuci vjernici bit će promijenjeni. Svi zajedno bit će poneseni u zrak ususret Gospodinu da bi se vratili s njim u Očev dom u nebu.

2. *Kristovo sudačko prijestolje* (1 Kor 1,8; 2 Kor 1,14; Fil 2,16). Vjernici će se pojaviti pred “sudištem” u svrhu pregleda i dodjeljivanja nagrade. Ovdje se neće raditi o njihovu spasenju, već o njihovu služenju. Oni koji dobiju Kristovo odobravanje, primit će nagrade. Oni koji su protratili svoje živote štetovat će, ali oni sami bit će spašeni, iako “kao kroz oganj” (1 Kor 3,15).

Zbog intenzivnih kušnji kroz koje su prolazili, Solunjani su vjerovali da su već počeli sudovi Dana Gospodnjega. Pavao ih uvjerava da prije početka Dana Gospodnjega trebaju uslijediti dva događaja: otpadništvo (apostazija) svjetskih razmjera i otkrivanje Čovjeka grijeha – Antikrista.

Solunjani nisu imali razloga bojati se nadolazećeg *Dana Kristova* jer bi to za njih značilo vječno spasenje od kušnji.

Dan Božji

Dan Božji ne treba pomiješati s Danom Gospodnjim ili Danom Kristovim. To je dan Božje konačne pobjede. Dogodit će se nakon što je zauvijek uklonjeno svako zlo i nakon uništenja nebesa i zemlje ognjem (2 Pt 3,12). U praktičnom smislu, Dan Božji jednak je vječnom stanju.

24. Aspekti Kristove slave

Kad govorimo o Kristovoj slavi, mislimo na njegovu krajnju uzvišenost, kako u njegovoj Osobi, tako u njegovom položaju i u njegovom djelu. Pritom možemo misliti i na njegova moralna i duhovna savršenstva koja vidimo očima vjere kroz Božju riječ. Ili možemo govoriti o njegovoj tjelesnoj veličanstvenosti i sjaju u nebu u sadašnjem trenutku ili kad se vrati na zemlju kao Kralj nad kraljevima i Gospodar nad gospodarima. Nemoguće je nabrojati slave Gospodina Isusa. Ljudski rječnik nije dostatan. U ovom poglavlju ograničit ćemo se na sedam aspekata te slave koje nalazimo u Svetome pismu.

Njegova izvorna, osobna slava kao Sina Božjeg

Ovdje mislimo na sva uzvišenja i savršenstva Kristova božanstva. To je slava koja je vječna i njemu svojstvena. On je ništa manje od samoga sjaja Božje slave (Heb 1,3). Gospodin Isus nije se mogao isprazniti te slave niti je staviti po strani. Ona je sastavni dio njegova bića. Uključuje sve njegove veličanstvene atribute i vrline. Kad je došao na ovaj svijet, *zaogrnuo je ovu slavu* fizičkim tijelom, ali ta slava cijelo je vrijeme postojala, probijala se na trenutke, kao npr. kod preobraženja (Mt 17,1-8; Mk 9,1-8; Lk 9,28-36).

Slava njegova položaja u nebu

Cijelu vječnost Gospodin Isus zauzimao je položaj neopisive časti i sjaja. Bio je stalni užitak svome Ocu i predmet štovanja anđela. Ali kad je trebalo otkupiti čovječanstvo, nije smatrao da se treba držati tog svog položaja pod svaku cijenu. Umjesto toga, *ispraznio je*

samoga sebe (Fil 2,7a, doslovan prijevod), uzeo na sebe lik sluge te postao čovjekom. Bez sumnje, Charles Wesley mislio je na ovu položajnu slavu kad je napisao: “Onako blag, odložio je tu svoju slavu da bi se rodio i da čovjek više ne bi umirao.”¹⁴

Od krajnje je važnosti razumjeti da je Spasitelj ispraznio samoga sebe samo od svog slavnog nebeskog položaja, ali ne i od svoje Osobe. Princ može napustiti svoju palaču i živjeti u džungli, ali ni na koji način ne može poništiti svoj status princa.

U Ivanu 17,5 Spasitelj je molio: “I sad, Oče, ti mene proslavi kod sebe slavom što je imadoh kod tebe prije negoli je svijeta bilo.” Drugim riječima, molio je za obnovu te položajne slave koju je imao kod Oca i koju je stavio sa strane kad je došao na zemlju.

Slava njegova života na zemlji kao Sina Čovječjega

Kao čovjek na zemlji, Gospodin Isus bio je slavan po svojim čudima koja je činio. Tako čitamo: “Time započće Isus znake u Kani Galilejskoj i objavi svoju slavu” (Iv 2,11a). Bio je slavan u savršenstvima svoga karaktera. Nije poznavao grijeh, nije griješio, u njemu nije bilo grijeha (2 Kor 5,21; 1 Pt 2,22; 1 Iv 3,5). Bio je tako moralno savršen da ništa nije mogao činiti svojevoljno. Mogao je činiti samo ono što mu je Otac dao da čini (Iv 5,19)¹⁵ i mogao je govoriti samo riječi koje mu je Otac dao da govori (Iv 13,50; 17,8). Pilat je morao priznati da na njemu nije pronašao mane (Lk 23,14.22; Iv 18,38; 19,4.6). Herod je presudio da Krist nije učinio ništa što zaslužuje smrt (Lk 23,15). Umirući razbojnik svjedočio je da Isus nije učinio ništa pogrešno (Lk 23,41). Čak je i Juda priznao da je izdao “nedužnu” krv (Mt 27,4).

Spasitelj nije bio samo slavan u svojoj bezgrešnosti – bio je slavan i u svom govoru. Stanovnici Nazareta divili su se milini riječi koje su izlazile iz njegovih usta (Lk 4,22). Službenici koji su bili poslani da ga uhite morali su priznati: “Nikada nitko nije govorio tako kao ovaj čovjek” (Iv 7,46). Bio je slavan u svojoj savršenoj ljudskosti. To je poznato i kao moralna slava našega Gospodina Isusa Krista.

Njegove stečene slave

Da je naš Gospodin ostao na nebu, nikada ne bi mogao postati naš Spasitelj. Ali time što je išao na križ i što je ustao iz groba, postao je savršeni Spasitelj. Tako čitamo:

“Ta dolikovalo je Onomu radi kojega je sve i po kojemu je sve, koji privede k slavi mnoge sinove, da patnjama učini savršenim Začetnika njihova spasenja.”
(Heb 2,10)

“... te, postigavši savršenstvo, posta svima koji ga slušaju začetnik vječnoga spasenja...” (Heb 5,9)

Očito nije mogao biti učinjen savršenim u svojoj Osobi. U tom pogledu oduvijek je bio savršen. Ali mogao je postati i postao je savršeni *Spasitelj*.

Gospodin je ukazao na ovu stečenu slavu kad je govorio o Kalvariji:

“Došao je čas da se proslavi Sin Čovječji.” (Iv 12,23b)

Uz njegovu stečenu slavu savršenoga Spasitelja, Gospodin Isus stekao je i ostale časti svojim utjelovljenjem i svojim djelom žrtve. Da se nije utjelovio, ne bi mogao postati Mesija, zato jer Krist mora biti Davidov potomak. Da nije bio na Kalvariji, nikada ne bi postao

Velikim svećenikom, Zagovornikom, Posrednikom, Otkupiteljem, Dobrim pastirom, Baštinikom svega, Suce m niti Glavom crkve. Nikada ne bi stekao ime koje je iznad svakog imena niti bi postao prvorođenac od mrtvih. Svaka titula koja je plod njegova utjelovljenja, smrti, ukopa i uskrsnuća spada među stečene slave.

Drugi primjer njegove *stečene* slave spominje se u Ivanu 17,10:

“I sve moje tvoje je, i tvoje moje, i ja sam proslavljen u njima.”

Mogućnost da bude proslavljen u svojim svecima nešto je što je posljedica isključivo onoga što je on učinio na Kalvariji.

U 2. Solunjanima 1,10a Pavao povezuje ovo na poseban način s Gospodinovim drugim dolaskom:

“... u onaj dan kada dođe proslaviti se u svetima svojim i prodičiti se u svima koji vjeruju...”

Slava njegova uskrsnuća i uzašašća

Gospodin opet govori u Ivanu 17,1 kao da je Kalvarija već došla. Moli da bi ga Otac proslavio, tj. da bi time što će ga uskrisiti od mrtvih, Sin zauzvrat mogao proslavljati Oca.

Sličan odlomak nalazimo u Ivanu 13,31-32:

“Kada dakle izađe, reče Isus: ‘Sada se proslavi Sin Čovječji i Bog se proslavi u njemu. Ako se Bog proslavi u njemu, Bog će i njega proslaviti u sebi, i odmah će ga proslaviti.’”

Govorio je o svojoj smrti kao o putu kojim će biti proslavljen i kojim će svome Ocu donijeti veliku slavu. Parafrazirajmo redak 32: S obzirom na to da je Bog proslavljen Kristovim djelom na križu, Bog će ga proslaviti, tj. uskrisit će ga od mrtvih, i to brzo. I upravo to se dogodilo. Uskrisio ga je trećega dana.

Evo dodatnih redaka koji govore o slavi njegova uskrsnuća i uzašašća:

“Nije li trebalo da Krist to pretrpi te uđe u svoju slavu?” (Lk 24,26)

“A to reče o Duhu kojega su imali primiti oni što vjeruju u njega. Duh Sveti naime još ne bijaše dan, jer Isus još ne bi proslavljen.” (Iv 7,39).

“No to učenici njegovi isprva ne razumješe, ali kad je Isus bio proslavljen, tada se prisjete da je to o njemu bilo pisano i da mu to učiniše.” (Iv 12,16)

“Bog Abrahamov i Izakov i Jakovljevi, Bog otaca naših, proslavi slugu svojega, Isusa, kojega vi predadošte i odrekoste ga se pred licem Pilatovim kad onaj već bijaše odlučio da ga pusti.” (Djela 3,13)

“... uzet u slavu.” (1 Tim 3,16)

“... koji po njemu vjerujete u Boga, koji ga uskrisi od mrtvih i dade mu slavu...” (1 Pt 1,21)

Slava njegova uskrsnuća i uzašašća u nebu spajaju se s njegovom vječnom slavom. One su nerazdvojne.

Slava njegova drugog dolaska i kraljevstva

Novi zavjet više spominje ovu slavu od bilo koje druge. Sin Čovječji doći će u oblacima nebeskim sa silom i ve-

likom slavom (Mt 24,30). Toga dana bit će proslavljen u svojim svetima i divit će mu se svi oni koji vjeruju (2 Sol 1,10). Kad sjedne na svoje slavno prijestolje, nagradit će apostole i sve svoje sljedbenike (Mt 19,28) te suditi narodima (Mt 25,31-33). Sramit će se onih koji su se sramili njega i njegovih riječi kada dođe u svojoj slavi (Lk 9,26). Jakov i Ivan nepromišljeno su zamolili da sjednu odmah do Krista lijevo i desno u slavi nadolazećega kraljevstva (Mk 10,37). Oni koji su sada dionici Kristovih patnji, radovat će se neizrecivom radošću kad se objavi njegova slava u Mileniju (1 Pt 4,13).

Kristovo preobraženje bilo je demonstracija Mesije u njegovoj slavi kao Kralja nad kraljevima i Gospodara nad gospodarima. Petar, Jakov i Ivan vidjeli su njegovu slavu na Svetoj gori.

“I vidjesmo slavu njegovu, slavu kao jedinorođena od Oca, puna milosti i istine.” (Iv 1,14b)¹⁶

“No Petra i one s njim bijaše svladao san. A kad se probudiše, ugledaše slavu njegovu i dva čovjeka koji stajahu s njim.” (Lk 9,32)

Petar kasnije spominje preobraženje i objašnjava da ono ima veze sa silom i dolaskom, tj. dolaskom našega Gospodina Isusa Krista u sili (2 Pt 1,16).

Drugo spominjanje Kristove slave u njegovu kraljevstvu nalazi se u Ivanu 17,22. Tamo naš Veliki svećenik kaže:

“I slavu koju si ti meni dao ja sam dao njima: da budu jedno kao što smo mi jedno.”

Na određeni naćin sada dijelimo neke od njegovih slava – kao sinovi BoŹji, kao njegova braća, kao udovi njegova tijela i kao njegovi subaŹtinici.

Ali u ovome odlomku također govori o njegovoj vladavini na zemlji kao da je već sada stvarnost. Dijelit ćemo njegovu slavu kada ćemo vladati s njim tisuću godina (Otk 20,4c). Kad se on oćituje u slavi, i mi ćemo biti viđeni u slavi.

U sadašnjem trenutku, svijet niti prepoznaje niti cijeni BoŹje ljude.

“Zbog toga nas svijet ne poznaje – jer njega ne upoznava.” (1 Iv 3,1b)

Ali kada se on oćituje u slavi, i vjernici će biti viđeni u slavi:

“Kad se pojavi Krist, Źivot naŹ, tada ćete se i vi s njime pojaviti u slavi.” (Kol 3,4)

“Ljubljeni, sada smo djeca BoŹja i joŹ se ne oćitova Źto ćemo biti. A znamo: kad se oćituje, bit ćemo njemu slićni, jer ćemo ga vidjeti kao Źto jest.” (1 Iv 3,2)

Kada će svijet vidjeti jedinstvo između Gospodina Isusa i njegovih sljedbenika, znat će da je Otac poslao Sina i da Bog voli svete kao Źto voli svoga Sina.

Njegova sadaŹnja slava u nebu

Źelja Gospodina Isusa, kako se izrazio u Ivanu 17,24, jest da oni koji ga ljube mogu biti s njim u nebu, tako da mogu gledati njegovu slavu. Vjerom ga već moŹemo vidjeti ondje, okrunjena slavom i ćasti:

“... nego gledamo Isusa ućinjena malo manjim od anđela, zbog patnje smrtne slavom i ćaŹću ovjenća-

na, da bi milošću Božjom za svakoga okusio smrt.”
(Heb 2,9)

Njegova sadašnja slava u nebu ista je ona koju Petar naziva njegovom vječnom slavom:

“A Bog svake milosti, koji nas pozva u svoju vječnu slavu u Kristu Isusu, sam neka vas, pošto malo potrpíte, usavrši, učvrsti, ojača, utemelji.” (1 Pt 5,10)

Međutim, na određeni način ova slava drugačija je od njegove osobne slave koju je imao prije dolaska na zemlju. On je sada u nebu kao *proslavljeni Čovjek* uz to što ima božansku slavu.

Njegova sadašnja slava kombinacija je svih slava, nje-mu svojstvenih i stečenih. To je slava njegova božanstva, njegove ljudskosti, njegovih atributa, njegove službe i njegova karaktera. Nismo pozvani imati udjela u njima, već radovati se u njima i slaviti ga zbog njih zauvijek.

25. Tajne u Pismu

Novi zavjet predstavlja nam niz tajni. Opasnost ne leži toliko u tome da ih pobrkamo, koliko u tome da ih ne razumijemo. Zato ćemo posvetiti ovu lekciju kratkom sažetku značenja različitih tajni.

Definicija

Tajna je istina koja ranije nikada nije objavljena, koju ljudi ne mogu dokučiti samo svojim umom i koju je sada Bog objavio ljudima. U originalu se koristi riječ *mysterion*, od čega potječe druga riječ za tajnu – misterij.

Tajne kraljevstva nebeskog

Matej 13,3-50

U Mateju 13,11 čitamo o “tajnama kraljevstva nebeskoga”. U tom poglavlju predstavljene su u obliku sedam prispodobi.

U prvim poglavljima Evanđelja po Mateju vidimo kako se Gospodin Isus predstavlja Izraelu kao Mesija-kralj. Ali u 12. poglavlju vjerski vođe odbacuju ga uz optužbu da čudesa izvodi silom Beelzebula (đavla). Sada kada je Kralj odbačen, kraljevstvo uzima drugačiji oblik. To je ono što nalazimo u Mateju 13. Ovih sedam prispodobi opisuju kraljevstvo u njegovu *prijelaznom* obliku – u vremenu između odbacivanja Kralja i njegova povratka da bi vladao nad zemljom. Kralj je odsutan, ali njegovo kraljevstvo nalazi se posvuda gdje ljudi ispovijedaju da su njegovi podanici. Postoji ispovijedanje vjere i stvarna vjera. To je, naravno, razdoblje u kojem živimo.

Na kraju ovog prijelaznog razdoblja žito će biti odvojeno od kukolja, pravi podanici od lažnih. Pravi Kraljevi

podanici uživat će blagoslove njegove tisućgodišnje vladavine, a lažni će biti uništeni.

Tajna sljepila Izraelova

Rimljanima 11,25

Zbog toga što je Izrael odbacio Kralja, Bog je poslao sudačko sljepilo na židovski narod. Ovo djelomično objašnjava zašto je tako teško Židovima prihvatiti Isusa kao svoga Mesiju i relativno malen broj spašenih. Ali ovo sljepilo nije ni potpuno ni konačno. Sve više Židova (posebno u onim državama u kojima su se prema njima općenito dobro odnosili) uviđa da je Isus onaj o kome su govorili proroci. A sljepilo će se nastaviti sve dok ne uđe "punina pogana", tj. dok Gospodin ne odvede kući svoju zaručnicu koja se uglavnom sastoji od pogana. Tada će se vjeran ostatak Izraela okrenuti Kristu.

Tajna Uzeća

1. Korinćanima 15,51-52

Do tog trenutka u povijesti čovječanstva svi su uvijek vjerovali da će svatko prije ili kasnije umrijeti. Ali sada apostol Pavao iznosi zapanjujuću izjavu da neće svi vjernici umrijeti. Oni koji će živjeti u vrijeme Uzeća ići će u nebo bez umiranja. Bit će promijenjeni, tj. primit će proslavljena tijela i nikada više neće iskusiti smrt. Oni koji su umrli u Kristu ustat će i biti povedeni u nebo sa živim svecima. Dodatni detalji nalaze se u 1. Solunjanima 4,13-18.

Tajna crkve

Rimljanima 16,25; Efežanima 3,4-5

Crkva je bila istina koja je bila tajna od postanka svijeta (Rim 16,25), ali objavljena je apostolima i prorocima u razdoblju Novoga zavjeta (Ef 3,5). Ova tajna uključuje važne činjenice kao što su:

1. Kristovo poglavarstvo (Kol 1,18).
2. Članstvo svih vjernika (1 Kor 12,13).
3. Činjenica da vjerni pogani imaju jednak udio kao i vjerni Židovi, da je Krist i njihova nada slave i da je u Kristu ukinuto drevno neprijateljstvo između Židova i pogana (Ef 3,6; Kol 1,26-27; Ef 2,14-15).
4. Crkva kao tijelo Kristovo (1 Kor 12,12-13).
5. Crkva kao zaručnica Kristova (Ef 5,25-27; 31-32).
6. Crkva kao demonstracija Božje svekolike mudrosti poglavarstvima i vlastima u nebeskim prostorima (Ef 3,10).
7. Božji plan učiniti Krista glavom otkupljenoga sve-mira (Ef 1,9-10), s crkvom koja vlada kao njegova nevjesta i s njim dijeli slavu zauvijek.

“Ova tajna među poganima” u Kološanima 1,27 defini-
ra se kao “Krist u vama, nada slave”. Ovo je ista tajna
kao i crkva; naglašava da je Krist nada u dosezanje
slave vjernih pogana kao i vjernih Židova – svi sada u
Kristu imaju isti status pred Bogom.

U Kološanima 2,2 Božja tajna poistovjećuje se s Kri-
stom. Ovo shvaćamo kao ukazivanje na Kristovo mi-
stično tijelo kojem je Krist Glava, a svi vjernici čine
njegovo tijelo.

Ostali odlomci koji govore o tajni crkve nalaze se u Efežanima 6,19 i Kološanima 4,3. Na određeni način ova tajna crkve zaglavni je kamen objave Pisma. Apostol Pavao ispunio je Božju riječ kad je prenio ovu istinu (Kol 1,25). To nije posljednji napisani dio Biblije u kronološkom smislu, ali predstavlja vrhunac u smislu objave važne nove istine.

Tajna bezakonja

2. Solunjanima 2,7-8

Jedino spominjanje “tajne bezakonja” nalazi se u 2. Solunjanima 2,7-8. Ondje Pavao kaže: “Tajna bezakonja već je na djelu, samo ima tko ga sada zadržava dok ne bude uklonjen. I tada će se otkriti Bezbožnik...” Već u prvim danima crkve, već je djelovao duh bezakonja. Postojali su mnogi antikristi. Ali puni razvoj bezakonja obuzdavala je neimenovana Osoba (za koju vjerujemo da je Duh Sveti). Kad se ukloni ta Osoba koja obuzdava (Duh Sveti bit će uklonjen u smislu trajnog boravka u ljudima pri Uzeću), tada će Čovjek bezakonja, Anti-krist, stupiti na pozornicu povijesti. On će biti pravo utjelovljenje grijeha i bezakonja. Svijet još nikada nije vidio tako koncentriranu zlobu u jednom ljudskom biću.

Tajna vjere

1. Timoteju 3,9

“Tajna vjere” odnosi se na skup kršćanskog nauka ili ono što nazivamo kršćanskom vjerom. Naziva se tajnom zato jer mnoge njezine istine uopće nisu bile poznate u vrijeme Staroga zavjeta.

Tajna pobožnosti

U 1. Timoteju 3,16 piše:

“I što je neprijeporno, velika je tajna pobožnosti: Bog bi očitovan u tijelu, opravdan u Duhu, viđen od anđela, propovijedan među poganima, uzvjerovan u svijetu, uzet u slavu.”

Ovdje opisana Osoba božanstva može odgovarati samo jednoj osobi: našem Gospodinu Isusu Kristu. Do vremena dolaska Krista na svijet, nitko nikada nije vidio savršenu pobožnost u ljudskom životu. Ali Gospodin Isus došao je i praktično pokazao kakav je apsolutno pobožan čovjek.

Kad Pavao kaže da je tajna pobožnosti “velika” (grčki: *mega*), ne misli pod time da je riječ o dubokoj tajni, već više na to da je istina o Osobi Krista zadivljujuća i prekrasna.

Tajna pobožnosti u kontrastu je s tajnom bezakonja. Prva predstavlja čovjeka koji savršeno utjelovljuje pobožnost. Druga je živo utjelovljenje grijeha. Velik je kontrast između Krista i Antikrista.

Tajna sedam zvijezda

Otkrivenje 1,20

Ova tajna jasno je definirana. Sedam zvijezda u Ivanovoj viziji anđeli su (ili glasnici; riječ se može prevesti na oba načina) sedam crkava u Aziji. Sedam zlatnih svijećnjaka su sedam crkava. U sljedeća dva poglavlja Gospodin diktira pisma anđelima sedam crkava. Ova pisma možemo shvatiti na tri različita načina.

1. To je sedam doslovnih pisama napisanih za sedam doslovnih, povijesnih crkava koje su postojale u Ivanovo vrijeme. Gotovo svi prihvaćaju ovo tumačenje.
2. Pisma opisuju uvjete koji će se naći u crkvama širom svijeta u bilo kojem trenutku u povijesti tih crkava. Čini se da većina proučavatelja Biblije smatra ovu primjenu prikladnom.
3. Pisma daju proročki kronološki prikaz stanja u crkvi koja ispovijeda vjeru od dana apostola do kraja razdoblja crkve. Ne prihvaćaju svi ovo tumačenje, ali paralele koje postoje zadivljujuće su.

Tajna Božja

Otkrivenje 10,7

Nakon što se oglasi sedma truba u Otkrivenju 10, ispunit će se tajna Božja. Zvuk sedme trube prate glasni glasovi u nebu koji govore: “Kraljevstva ovoga svijeta postadoše kraljevstva Gospodina našega i Pomazanika njegova, i on će kraljevati u vijekove vjekova” (Otk 11,15). Po tome znamo da se sedma truba oglašava na kraju Velike nevolje, kada će se Krist vratiti na zemlju da bi vladao (Otk 11,17). U to vrijeme Gospodinovi vjerni sveci iz Nevolje bit će nagrađeni, a njegovi neprijatelji bit će uništeni (r. 18).

Tada će se ispuniti tajna Božja. Zlo koje je tako ustrajalo i naizgled pobjeđivalo bit će uklonjeno. Bit će kraj Božjoj prividnoj nezainteresiranosti za ljudsku zlobu i njegovoj prividnoj pasivnosti. Kao što kaže W. A. Crieswell: “Doći će kraj dugom odgađanju našega Gospodina u preuzimanju kraljevstva za sebe i uspostavljanju pravednosti na zemlji.” F. W. Grant izražava to ovako: “Tajna Božja zauvijek je dovršena, Božja slava sja po-

put sunca, vjera je u potpunosti opravdana, mrmljanje sumnji zauvijek ušutkano.”

Tajna Babilona

Otkrivenje 17,5-7

Veliki Babilon opisan je u Otkrivenju 17 kao bludnica koja sjedi na zvijeri sa sedam glava i deset rogova. Nazvan je “Veliki Babilon, Mati bludnicâ i gnusobâ zemaljskih”. Objašnjenje tajne navodi se u recima 8-18. Žena je veliki grad koji vlada nad kraljevima zemlje (r. 18). Zvijer je carstvo koje je nekada postojalo, prestalo postojati i koje će biti obnovljeno te zatim uništeno (r. 8). Sedam glava sedam je kraljeva tog carstva (r. 9). Deset rogova deset je kraljeva koji će se ujediniti s ovim carstvom (r. 12). Bludnica jaše na leđima zvijeri neko vrijeme, ali zatim je zvijer uništava (r. 16). Na kraju će Gospodin uništiti i to carstvo (r. 14).

Naše je tumačenje ove tajne sljedeće. Žena predstavlja veliki vjerski i ekonomski sustav koji će imati sjedište u Rimu. Bit će to svjetska crkva s velikim financijskim resursima. Zvijer predstavlja obnovljeno Rimsko carstvo u obliku deset kraljevstava, približno unutar zemljopisnih granica Europske unije.

Nakon što će neko vrijeme podržavati svjetsku crkvu, vladar obnovljenog Rimskog carstva i deset kraljeva koji su s njim u savezu, okrenut će se protiv tog sustava i uništiti ga. (Dodatni detalji o Babilonu i njegovu uništenju nalaze se u Otkrivenju 18.)

Zaključak

U Novome zavjetu još se na četiri mjesta spominju tajne.

U 1. Korinćanima 2,7 Pavao kaže da su on i ostali apostoli govorili “mudrost Božju, u tajni”. Zatim objašnjava da pod time misli na istine koje su bile skrivene od prethodnih generacija, ali koje su sada objavljene po Duhu Svetom.

On i ostali apostoli bili su “upravitelji tajni Božjih” (1 Kor 4,1). I ovdje se ta riječ koristi u općem smislu te pokriva sve nove istine razdoblja kršćanstva.

Ali podsjeća nas u 1. Korinćanima 13,2 da nije dovoljno znati sve tajne i imati sve znanje. Ako nemamo ljubavi, ništa smo.

I konačno, u 1. Korinćanima 14,2 Pavao objašnjava da kad netko govori stranim jezikom bez tumača, nikome nije od koristi, čak i da govori najdublje tajne.

26. Dvostruka ispunjenja

Kada dođemo do proučavanja proročkih dijelova Pisma, jedan od najkorisnijih ključeva je shvaćanje da neka proročanstva imaju više od jednog ispunjenja. Nije neobično pronaći proročanstvo koje ima početno ili djelomično ispunjenje te kasnije, puno i konačno ispunjenje. Ovu pojavu nazivamo “zakonom dvostrukog spominjanja”.

Izlijevanje Duha

Klasičan je primjer Joelovo proročanstvo o izlijevanju Božjeg Duha:

“I dogodit će se poslije ovoga da ću izliti Duha svojega na svako tijelo; i prorokovat će sinovi vaši i kćeri vaše, vaši će starci sanjati sne, mladići vaši gledat će viđenja. Štoviše, i na sluge i sluškinje u one ću dane izliti Duha svojega. I izvest ću čudesa na nebu i na zemlji, krv i oganj i stupove dima. Sunce će se prometnuti u tminu a mjesec u krv, prije nego dođe dan Gospodnji, velik i strašan. I dogodit će se da će spašen biti svaki koji zazove ime Gospodnje...” (Jl 2,28-32a)

Kada je apostol Petar citirao ovaj odlomak na dan Pedesetnice (Dj 2,14-21), rekao je da je ovo “rečeno po proroku Joelu”. Ali nije mogao tvrditi da se radi o *potpunom* ispunjenju jer se neki od događaja koje Joel spominje nisu dogodili na Pedeseticu.

Duh nije izliven na *svako tijelo*, već samo na *tri tisuće Židova*. Nije bilo čudesa na nebu – sunce nije prometnuto u tamu niti mjesec u krv. A nisu se dogodila sva znamenja na zemlji, kao što su krv, oganj i stupovi dima.

To znači da je Pedesetnica bila prvo i nepotpuno ispunjenje Joelova proročanstva. Njegovo potpuno ostvarenje dogodit će se pri drugom dolasku Kristovom. Njegovom dolasku prethodit će najavljena znamenja, a nakon njega slijedit će izlivanje njegovoga Duha na cijelo čovječanstvo tisućgodišnjeg kraljevstva na zemlji.

Čudesna rođenja

Postoji još jedna ilustracija “zakona dvostrukog spominjanja” u poznatom odlomku o “djevičanskom rođenju” u Izaiji 7,14:

“Zato će sam Gospodin dati vam znak: Gle, djevica [hebrejski almah] će začeti i roditi sina, i nadjenut će mu ime Imanuel.”

Proročanstvo je očito imalo trenutno značenje za kralja Ahaza, tj. da će se roditi dijete i biti nazvano “Bog s nama”, što je ukazivalo na to da je pobjeda blizu. Prije nego što će dijete biti dovoljno staro da razlikuje dobro od zla, past će sirijsko-izraelski savez, a za još nekoliko godina dijete će živjeti od pretilina zemlje (r. 15).

Ali potpuno ispunjenje ovoga retka dogodilo se rođenjem Kristovim.

“A sve se to dogodi kako bi se ispunilo ono što kaza Gospodin po proroku govoreći: ‘Gle, djevica će začeti i roditi sina, i nadjenut će mu ime Emanuel’, što je u prijevodu: Bog je s nama.” (Mt 1,22-23)

Hebrejska riječ *almah* upotrijebljena u Izaiji omogućava dvostruko ispunjenje. Može značiti mladu ženu ili djevicu. Ali grčka riječ *parthenos* upotrijebljena u Mateju može značiti samo djevicu.

Pobjedonosni ulasci

Treći primjer dvostrukog ispunjenja nalazimo u Psalmu 118,26a:

“Blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje.”

Na prvu Cvjetnu nedjelju, kad je Isus ujahao u Jeruzalem, mnoštvo je izvikivalo:

“... Hosana Sinu Davidovu! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! ...” (Mt 21,9)

Ali znamo da se time nije dokraja ispunilo proročanstvo zato jer Gospodin kasnije kaže dok plače nad Jeruzalemom:

“Jer, kažem vam, odsada me nećete vidjeti dok ne reknete: ‘Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje.’” (Mt 23,39)

Konačno ispunjenje dogodit će se kad se Spasitelj vrati na zemlju s moći i slavom narodu koji će mu zaželjeti dobrodošlicu kao Mesiji i Kralju.

Uništenja Jeruzalema

Još jedna ilustracija proročanstva koje ima dva ispunjenja odnosi se na uništenje Jeruzalema. Isus je najavio uništenje grada u Luki 21,20-24. Njegove riječi očito su se ispunile 70. godine kada je Tit sa svojim rimskim legijama uništio grad i sraonio Hram sa zemljom. Ali zla protiv Jeruzalema nisu još gotova. Jasno je iz Otkrivenja 11,2 da će pogani nažalost ponovo gaziti Hram i sveti grad četrdeset i dva mjeseca tijekom vremena Nevolje.

Pobune protiv Krista

Psalam 2,1-2 citiran je u Djelima 4,25-26:

*“... Zašto se pobuniše narodi i puci ispraznosti snuju?
Ustadoše kraljevi zemaljski i glavari se udružiše za-
jedno protiv Gospoda i protiv Pomazanika njegovga.”*

U Djelima 4,27 ove riječi odnose se na Kristovo raspeće:

*“Jer udružiše se, uistinu, protiv svetoga sluge tvojega
Isusa, koga si pomazao, i Herod i Poncije Pilat, za-
jedno s poganima i pucima izraelskim...”*

Ovo je bilo početno i djelomično ispunjenje riječi psalmista. Dodatno ispunjenje dogodit će se pred kraj Nevolje, kada će se vladari ujediniti u jalovom pokušaju osujećivanja Krista da preuzme univerzalnu vlast.

Ponovno okupljanje Izraela

Zadnji primjer zakona dvostrukog spominjanja nalazimo u proročanstvima koja se bave ponovnim okupljanjem Izraela (Iz 43,5-7; Jr 16,14-15; Ez 36,8-11; 37,21). Ova proročanstva djelomično su se ispunila kada se ostatak Židova vratio iz babilonskog progonstva u Izrael, kao što to opisuju Ezra i Nehemija. Ali glavni događaj još je budućnost. Svako prošlo ponovno okupljanje bilo je tek sjena. Tijekom vremena nevolje za Jakova Bog će dovesti izabrani zemaljski narod natrag u Izrael iz svih krajeva svijeta (Mt 24,31; Pnz 30,3-4; Ez 36,24-32; 37,11-14). Tada i samo tada proročanstva će biti potpuno i konačno ispunjena.

Bilješke

1. Osim toga, treba opaziti da se riječ prevedena kao „narodi“ (ethne) može jednako dobro prevesti kao “pogani”, kao što je često slučaj.
2. U nekim prijevodima Biblije ne pazi se na razliku između pakla i podzemlja. Had (Hades) je grčka riječ za “neviđeni” [svijet]. Pakao je prijevod hebrejskog naziva za mjesto Gehenna. Da bi svojim slušateljima živopisno dočarao strahote vječne kazne, naš Gospodin upotrijebio je naziv mjesta na kojem se stalno spaljivao otpad.
3. Luka 23,43
4. 2 Kor 12,2; usp. r. 4.
5. Riječ „uništiti“ ne znači uništenje ili prestanak postojanja, već prije gubitak blagostanja, neispunjavanje svrhe za koju je osoba ili stvar stvorena. Na primjer, mješine za vino koje su pukle u Mateju 9,1 nisu bile uništene, već upropaštene za svrhu za koju su napravljene.
6. Također nalazimo i latinski oblik Tartarus.
7. U originalu postoje dva glagolska vremena koja se koriste u zapovjednom načinu (imperativu). Prvo naglašava čin ili događaj (aorist). Drugo se upotrebljava ovdje (prezent) i često naglašava stalnost ili ponavljanje radnje. Mogli bismo reći: „Nastavite se ispunjavati.“
8. Riječ „opijanje“ ukazuje na pretjeranu konzumaciju vina, konzumaciju „preko mjere“. Na jednak način moguće je pretjerano uživati u gaziranim pićima, kavi ili kolačima, na primjer. Ovdje se govori o stalnom pretjerivanju, posebno na području zloupotrebe alkoholnih pića.
9. Vidi poglavlje „Crkva i kraljevstvo“.
10. U doslovnom prijevodu, „nešto veće od”, što se vjerojatno odnosi na kraljevstvo. Ali s obzirom na to da je kraljevstvo bilo prisutno u osobi Kralja, ispravno je govoriti o “nekome većem od”.
11. Prokletstvo se općenito vraćalo na oca osobe koja ga je primila, čime je pokazana očeva odgovornost za podizanje sina. Arthur Custance napisao je: „... Noa nije mogao izreći presudu bilo

koje vrste nad svojim sinom Hamom, stvarnim prijestupnikom, bez osuđivanja samoga sebe jer je društvo držalo odgovornim za sinovljevo ponašanje njega kao oca“ (Noah's Three Sons, str. 195). A. W. Pink piše: “Hamov grijeh bilo je krajnje nepoštovanje oca... I obratite pažnju na strašnu posljedicu: požeo je upravo ono što je posijao – Ham je sagriješio kao sin i bio je kažnjen u svome sinu” (Gleanings in Genesis, str. 124, kurziv dodao autor).

12. J. N. Darby istaknuo je da crkva osobno poznaje Posrednika Novoga saveza, što je bolje nego biti njegov glavni podanik.
13. Ovo je rečeno Petru, ali odnosi se na sve vjernike.
14. U poznatoj božićnoj pjesmi „Hark the Herald Angels Sing“.
15. Ovo također odgovara na pitanje: „Je li Isus mogao sagriješiti?“ On je mogao činiti samo ono što je vidio da čini njegov Otac, što isključuje grijeh. Uvijek je činio stvari koje su bile po volji njegovom Ocu (Iv 8,29), što također isključuje grijeh.
16. Ovaj redak može se također odnositi na njegovu moralnu slavu kao čovjeka na zemlji, ali glavno značenje ovdje je njegovo preobraženje

